

Sammelbuch

Sey

W. H. G.

io.

G. o. s. b.

~~C. 84. A. W. R. M.~~

CHRISTOPHORI CELLARII
HISTORIA
NOVA,

HOC EST
XVI ET XVII SAECVLORVM,

QVA

EIVSDEM AVCTORIS
HISTORIAE, ANTIQVA
ET MEDII Aevi, AD NOSTRA
TEMPORA CONTINENTI
ORDINE PROFERVNTVR,

CVM

NOTIS PERPETVIS
ET INDICE RERVVM.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
SVMTV IO. BIELKII, BIBLIOP. IEN.
LITTERIS CHR. HENCKELII
CIO IDC XCVI.

Handwritten text in a historical script, likely Gothic or similar, appearing as bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and is significantly faded and mirrored.

LECTORIS.

EN Historiam Nouam, seu eius, quæ **MEDII Aevi** appellatur (quam olim post **ANTIQUAM** publicauit) continuationem ad nostra vsque tempora & presentem annum, quo viuimus, producit. Breuitatem postulauit institutum, superioribus partibus susceptum, quæ ne officiat legenti, quidquid difficile videri potest, **NOTIS**, sub singulis fere paginis, explanatum est. Quæ etiam fidem narrationi faciunt, sine auctore suspectam facile, & in dubium deuocandam. Diutius editio, quam promissa erat, dilata fuit, quod pacificationem expectabam, quæ nouissime gestis certam & stabilem formam pacis legibus adferret: quam quod fatalis necessitas in aliud tempus reseruauit; utcumque licuit, suprema tempora explicari. In litterarum

rum historia non per singulas artes
ire, quod nimium foret, mihi visum
fuit, sed eos tantummodo laudare,
qui doctrina sua presidium omnibus
disciplinis attulerunt: neque hos om-
nes recensere breuitatis nostre fuit,
sed qui scribenti in animum atque me-
moriā subierunt. Qui supersunt & cæ-
li huius spiritu fruuntur, super sedeo no-
minare, ne gloriosius fecisse aut quid-
quam gratiæ adfectasse videar, quod
in iis non desunt, quorum beneuolenti-
am erga me singularem non ignoro.
Synopticas Tabulas, ut in Antiqua &
Medii æui historia, nihil opus erat sub-
iungere, quia quædam iam tum ibi ad
hæc tempora productæ sunt, & cetera-
rum ordo in ipsa historia ita perspicue
est propositus, ut tabularum conspe-
ctu, aut alio memoriæ adiumento, non
indigeat. His utere, beneuole lector,
& vale. D. in Fridericiana, que Halæ
est, calendis Maiis CIO IO C

XCVI.

HISTO-

HISTORIAE ANTIQVAE

LIBER I

DE REBUS CHALDAEO- RVM, ASSYRIORVM, ME- DORVM.

Sub initium imperio-
rum minora Asiam regna
distraxerunt. Antiquissi-
mum ^a NIMRODI fuit,
Chami nepotis, qui praeter alias ^b ci-
uitates Babylonem condidit, eo fere
^c loco, quem turris ^d nuper aedificari
A cœpta,

^a Gen. 10. 10. per anticipationem.

^b Hieronymus Quæst. in Genes. c. 10. *Arach* interp etatur Edessam: *Acad*, Nisi-
bin: *Chaln*, Seleuciam vel potius Cte-
siphontin.

^c Iosephus I Antiq. c. 5. ὁ τόπος ἐν ᾧ τὸν
πύργον οἱ κδοῦσαν, νῦν Βαβυλῶν καλεῖται,
locus, quo turrim aedificauerant, nunc
Babylon vocatur.

^d Ebræis Nimrod est auctor turris, Iosepho
c. 1. & R. Salomoni in Gen. 10. aliisque.
At Bochartus l. 1. Phaleg c. 14. *Nimrod*,
inquit, tum vix natus erat.

cœpta, tum vero deserta, dispersione operarum desolatum fecerat. ASSVR, Semi filius, Babylonia profectus, tum alias vrbes, tum Niniuen^a magnam, constituit, & ipsam forte imperii caput, exigui tamen & artis limitibus circumscripti.

Abrahami temporibus rex Babyloniæ^b AMRAPHEL erat,^c cliens forsitan ELAMITARVM regis, qui pentapolin, Iordani flumini propinquam, ditioni suæ adiecerat. Postea Arabes in Chal-

^a Non solum Ionæ, sed Mosis etiam, qui antecessit Ninum computo Herodoti, Niniue עיר הגדולה *Urbs magna* dicitur, si cum AbenEsra ad Niniuen, non ad Resen, hæc verba reducimus.

^b Nugæ sunt, quando Iudæi Nimrodum aiunt Amraphel dici, כִּי כָּלֹּו כָּל אֲרָיו *quod omnes eius principes & plebei in edificatione turris ceciderint.* Sepher Haiiaschar in sect. Noah.

^c Ex situ coniicitur, Gen. 14. 1. *Elam Elymais regio est, ex qua per Babyloniam ad Iordanem transitur.* Adi Bochartum l. 2. c. 2.

Chaldæa ccxv annis regnasse, ^a Africanus auctor est, quibus extinctis
^b BELVS rerum potitus, fundamenta imperio illustri, quod Babylone sedem habiturum erat, firmiora subdidit.

Hoc tractu temporum Assyriorum regnum ^c NINVS vel condidit vel

A 2.

ampli-

^a Georgius Syncellus, qui Iul. Africani & Eusebii, chronographorum fragmenta seruauit, duas in Chaldæa dynastias ante Belum constituit, primam Chaldæorum ab Nimrodo; Arabum alteram ad Belum vsque deductam. p. 90. 92. ed. Reg.

^b Belum Syncellus primum *Assyriorum* regem ponit. At plura eius Babylone, quam in Assyriis vestigia, religio, templum, monumentum. Nec ipsum, neque successores, vtrumque regnum coniunxisse. vt vulgo creditur; ex Halicarnasseis, Herodoto & Dionysio, iam ostendemus.

^c Hieronymus in Hoseæ cap. 2. *Primum, omni Asia regnasse Ninum, Beli filium, omnes & Græcæ & barbaræ narrant historia.* Aliter Herodotus lib. 1. cap. 95.

Ασσυρίων δρχόντων τῆς ἀνω Ἀσίας ἐπ' ἕτερά ἐπισημὰ πεντακῆσια πρῶτοι ἀπ' αὐτῶν Μῆδοι ἠεξάντο ἀπίσαοθ, Cum Assyrii annis DXX superiorem Asiam obtinuissent

sentis

amplificauit, quod SEMIRAMIS, viri-
lis animi femina, marito sublato ^a au-
xit, sed eo contentus filius NINYAS
se otio dedit & voluptatibus, quem
successores imitati videntur, ad SAR-
DANAPALVM vsque, ab ARBACE
Medo, eisdem ^b moribus offenso, eo
adactum, vt se & supellectilem vno
rogo

*sent, primi Medi ab iis deficere cœperunt. Et
Dionysius Halicarn. principio operis: ἡ
Assυρείων δὲ χὴ ὀλίγου πινος ἐκράτησε τῆς
Ἀσίας μέρος, Assyriorum imperium modi-
cam quandam Asia partem obtinuit. Hæc
non est omnis Asia, neque ἡ ἀνω superior
Babyloniam continebat.*

- * Mira de Semiramide Diodorus & Trogus
ex Ctesia. Si fuit Semiramis Nini vxor
(quod dubitat Vossius Idol. i. c. 24) haud
tamen tanta fuit, quanta prædicatur. Quæ
enim de Babylone traduntur, partem Moses,
partem Berofus apud Iosephum; quæ de
Indico bello, Megasthenes apud Strabo-
nem, confutant. Pari facilitate Æthiopi-
cam expeditionem abiudicaueris.
- † Mores Sardanapali ex epitaphiis produnt
Diodorus 2, 23. Athenæus 12, 7. Cicero
Tusc. lib. 5. cap. 35. Non tamen plane
ἀπρακτοῦ fuisse, ex vrbibus, quas condidisse
fertur, Athenæus videtur colligere.

rogo^a cremaret: quamuis alii senem^b fataliter decessisse, alii non in hoc, sed in^c NINO iuniore, qui isti successerit, Assyriorum imperium exspirasse, memoriae prodiderint.

Nec in iis regibus, quos sacra scriptura memorat, res cuncta expedita est. Interpretes tam in numero regum, quam ætate illorum, quantum differunt? Difficile est^d priuata ab regiis nominibus, aut alterutrinque cognomina discriminare, aut dilucide ostendere, ante^e Medorum defectio-

A 3

nem,

- ^a Ex Ctesia Diodorus Siculus 2, 27. Athenæus 12, 7. Iustinus 1, 3.
- ^b Clitarchus apud Athenæum c. l.
- ^c Castor Rhodius apud Syncellum p. 205.
- ^d Sargon Esa. 20, 1. Iareb Hof. 5. 13. Scaligero sunt noui reges: aliis Sargon cognomen Senacheribi, (vid. Vffer. p. 100.) Iareb Chaldo & Vulgato proprium nomen non est: Kimchio nomen urbis Assyriæ.
- ^e Plerique cunctos ante secessionem locant: dubitat Schotanus, quia Israelitæ captiui in *Mediam* abducti, & tanta horum regum potentia laudetur, quanta vix potuerit esse, Medorum regno, validissima parte, abscisso.

nem, an post illam floruerint. PHVLI rex Israelis Menahem tributa fert: TIGLATPILESAR Transiordanos Israelitas; reliquos filius SALMANASAR deportat: ^a SENACHERIB, frustra Hierosolymis obsessis, iugulatur a filiis, cui ASARHADDON, elapsis fratribus parricidis, in imperio sufficitur.

Per idem tempus Babylonia quoque suos reges habuit. NABONASSARVS (BALADAN sacro scriptori) imperium instauravit, ex cuius auspiciis Chaldæi annos, vt Græci per olympiadas, ab vrbe condita Romani, dinumerarunt. Hunc tribus interiectis filius vel nepos MERODACH, Ptolemæi ^b MARDOKEMPADVS, excepit, Hiskiaë ex morbo liberationem gratulatus: a quo, successione ^c obscurorum,

^a Hunc etiam Herodotus memorat tanquam *Αργείων καὶ Ασσυρίων βασιλέα*, lib. 2. c. 141.

^b Ptolem. Constr. Math. 1. 4. c. 6.

^c His anonymus interest, qui Manassen, Iudæorum regem, in vincula duxit. *Assaradinum* fuisse, quartum ante Nabopolassarum (qui

rum, aut per interregna (quibus ^a SEMIRAMIDEM, molis, Euphratem cohibentis, conditricem imponunt) ad NABOPOLASSARVM summa rerum delata fuit, & hoc extincto, ad filium NEBVCHODONOSORVM, notissimum monarcham, qui Tyro, Ægypto & Hierosolymis captis, Iudæisque in captiuitatem abductis, Babylonem, ^b operibus ornauit, & ingentis superbix pœnas infania & victu siluestri dedit, quanquam, quæ Dei clementia est, in integrum restitutus fuit. Filius

A 4

EVIL-

(qui Ieraedius Scaligero) docti coniecerant. Addit Schotanus P. 2. Bibl. Hist. V. T. p. 1039. ἀνισόγητον esse, hunc cum Assyrio Asarhaddone confundere, notans, ut videtur, Vsserium in Annal. V. T. p. 107.

^a Hæc Semiramis Herodoto laudata lib. 1. c. 184. qui addit similis ingenii NITOCRIN, *πεντεγενήσι* quinque generationibus illa posteriorem, quæ videtur regina esse Dan. 5. 10. commemorata, Nebucadnezaris filia, nupta Nitiglissoro. Scal. Emend. p. 543.

^b Berosus (apud Iosephum l. 1. contra Apion.) in his operibus etiam muros & hortos penfiles numerat, Græcos reprehendens, qui Semiramidi Assyriorum attribuant.

EVILMERODACH, fautor Iudæis & liberator Ioiakimi, a^a NIRIGLISSOORO, sororis marito, sublatus, percussori regnum relinquit: hic post quadriennium filio suo LABOROSARDOCHO (BELSAZARI Danielis) Nebucadnezaris ex filia nepoti; qui nouem menses imperio abusus, a NABONNEDI factione, hoc est DARIUMEDI, inter epulas obtruncatur. Nabonnedum, septemdecim annorum, regem, Persarum primus monarcha, Cyrus ad priuatam vitam coegit, redire.

His Babylone regnantibus, Medi ab Assyriis defecerant ARBACE impuls-

⁂ Hunc, cum sequentibus, Berosi fragmentum iam citatum, prodit. Interpretatio Scaligeri est, a quo in vltimis dissentit Vsserius. Belsazar illi non est Laborosardochus, sed Nabonnedus Berosi, siue Herodoti [l. 77] Labynetus: Darium autem Medum interpretatur Cyri auunculum, Cyaxarem iuniorem, Astyagis filium, ex Xenophontis Pædia, quam alii veram historiam esse negant.

pulfore, & aliquamdiu ^a libertate vfi, DEIOCEM sibi regem constituunt, qui Ecbatana condit, finibus ceterum antiquis Mediæ contentus: quos PHRAORTES prolaturus, vitam cum exercitu in Assyria amittit. Hunc filius CYAXARES vlturus, a Scythis ^b premitur: emergens tandem Ninum expugnat, & regni fines ad ^c Halym, annem propagat. ASTYAGES patri suffectus, post xxxv annorum imperium a Cyro nepote, quem expo-

A 5

fuerat,

^a Herodotus lib. 1. c. 96. *Εόντων αὐτονόμων πάντων, omnes erant sui iuris & liberi.* Ab hoc, vt solet, Ctesias dissentit apud Diodorum l. 2. c. 32. 33. & Arbaci βασιλεύοντι continuos successores dat, nullam αὐτονομίαν aut liberam rempublicam agnoscens. Sed maior nobis Herodoti, quam Ctesiae, vani hominis, fides est.

^b Scythæ, victis Medis, xxviii annos Asiae imperium tenuerunt. *Herod. 1, 106.*

^c Pax inita cum Alyatte, Cræsi patre, post quinquennale bellum, conciliatore Labyreto magno, hoc est Nabucadnezaro, exercitibus eclipsi a pugna vtrunque reuocatis. Tum Halys terminus Medici Lydique imperii constitutus. *Herod. l. 72. 74.*

fuerat, deiicitur, & Media, adhuc ^a gentium domina, prouincia fit Persarum.

Hæc de Assyriorum rebus auctorum fide, quos subnotamus: illorumque pace, a quibus discedimus. ^b Diu-

turni-

^a CXXVIII annis τῆς ἀνω Ἀλυῶ ποταμοῦ Ἀσίης ἀρχαίτες, ὅμηρι Ἀσίε supra flumen Halym dominati sunt Medi, Herodoto i. c. 130 auctore: qui numerus si saluus est, finium prorogationem ex medio regno Deiocis deduci oportet, quem alibi μούνον τὸ Μηδικὸν ἔθνος solam nationem Medicam subegisse dixerat. Aliquando etiam inferiori Asiæ siue Babylonix, Medos imperasse, Nicolaus Damascenus in Excerpt. Vales. p. 426 significat, & Nanybrum, qui Nabonassar alii, clientem Artæi, successoris Arbacis constituit, quod ex Ctesix fabulis haustum videtur. Ἀλκιμώτεκον enim τῶν μεγάλων, potentior maioribus suis Cyaxares πλὴν τῆς Βαβυλωνίης μοίρης excepta Babylonie parte in Asia regnavit. Herodot. i. c. 103. 106.

^b Ctesias Assyrium regnum CIO CCCLX annis a Nino ad Sardanapalum stetisse tradit, auctore Siculo Diodoro lib. 2. c. 21. Herodotus tantum 10XX annis, vt prædiximus. Porphyrius apud Eusebium præp. Ev. i. c. 9. refert, Semiramis circa Troica tempora, aut paullo ante, floruisse.

turnitas imperii, quam Ctesias tradit obscurorum successione completam, qua Ninum ad prima temporum oportet reiici; videtur rerum nouitati repugnare. Altero post cataclysmum sæculo tot valida regna, innumerabiles exercitus, immensos apparatus credimus, quot sub Nino & Semiramide traduntur fuisse? In diuinis scripturis nullum vestigium tam vasti imperii existat, antequam inclinaret Israelis regnum. An Assyriis Cananæam Iosua eripuit? Ingentia bella Ammonitarum, Moabitarum, Idumæorum, Amalekitarum reges gesserunt; de Assyrii monarchæ iugo nec fando audiuerant. Bis David firmo prælio ad ^a Euphratem confli-

A 6 xit,

^a Cum Hadadasare (quæ rex Zobæ fuit, id est tractus Palmyreni, vt Bochartus exponit, non Sophenes, vt Iosephus) ingens prælium ad Euphratem David commisit, 2. Sam. 8. 3. iterum cum huius sociis Damascenis *πολλὰς μάχαις* crebris præliis vario loco dimicatum, tandem *παρὰ τὸν Εὐφράτην* ad Euphratem debellatum fuit, vt Nicolaus Damascenus apud Iosephum 7 Antiq. c. 6. tradidit.

xit, & sæpius in Damascena, cui stationarios etiam imposuit, & Syriam sibi vectigalem fecit: ea vero Assyriorum patientia erat, vt tantos motus ferrent, si ditionis ipsorum vel hæ fuerunt, vel finitimæ regiones? quas non prius ad ius satrapæ vocatas scimus, quam Achasi rogatu Tiglatpilefar, Rezeno eiecto, finem regno Damascenorum attulit. Tum creuisse Assyriorum potentiam certum est, & captiuos in^a Mediam deportatos, ^b reductosque inde, qui vrbes desertas incolerent, quod argumento multis est, necdum Medos illa tempestate defecisse, quod sub

^a Præter diuinas scripturas, omnibus notas, Iosephus 9. Antiq. 14 de Salmanasare, πάντα τὸν λαὸν μετέκτισεν εἰς τὴν Μηδίαν καὶ Περσίδα *Uniuersum populum in Mediam & Persidem traduxit.* Pariter c. 13 de Tiglatpilefare, τοὺς Δαμασκίωους ἀπέκτισεν εἰς τὴν ἄνω Μηδίαν, *Damascenos in superiorem Mediam deportauit.*

^b Iosephus 10. Ant. c. 11. τὸ Κουθαίων ἔθνος οἱ ἀπέπερον ἐνδοτέρω τῆς Περσίδος καὶ τῆς Μηδίας ἦσαν, *Cuthaorum gens (noui Samariæ coloni) qui prius in intima Perside & Media fuerant.*

sub Asarhaddone demum, quem^a Sardanapalum putant, euenisse persuasum habent. Nihil in tam dubiis rebus, & ipsa antiquitate obscuris, definimus, præcipuas chronologorum sententias in Tabulis nostris distincte definiteque proposituri, vt quisque eligere possit, quam sacrae scripturae historiis, hoc est veritati conuenientem putabit.

^a Quasi ex *לוד פול פול* *Asar Haddon Pul*, demtis ἀφώνοις aut adspiratiuis litteris, Græci effinxerint *Σαρδανάπαλος*. *Pul* enim siue *Phul* nomen regium esse, nemini ignotum. Hæc vir clarissimus Christianus Schotanus in Parte II. Biblioth. Hist. Sacr. Vet. Testam. tam ex suo, quam Genebrardi ingenio, late periequitur.

לוד(ו)פול
פול

LIBER

LIBER II.
DE REBUS PER-
SARVM.

CYRVS obscuri patris, at re-
giæ matris filius, Persis ad-
versus auum Astyagem solli-
citatibus, orditur monarchiam Persa-
rum, & capta Babylone, victoque
Cræso, Lydorum rege, ipse tandem
a Tomyri, ^a Scytharum regina, ob-
truncatur, haud clarior princeps tri-
umphis maximis, quam reddita Iu-
dæis libertate.

CAMBYSES patri Cyro succedit
crudelis fratricida, & ^b religionis
con-

^a Cyri res gestæ ex Herodoto, Diodoro,
Trogo notissimæ. Quæ heic regina
memoratur, Massagetis imperavit se-
cundum Herodotum, qui de necis ge-
nere eadem narrat, quæ Iustinus in
Trogi epitoma: Diodorus autem Sicu-
lus lib. 2. c. 44. τὸν Κῦρον, αἰχμάλωτον
Ἰνόςμυρον ἀνεσάυρωσε, *Cyrum, inquit,
captum cruci adfixit.*

^b Bene factum, quod Ægyptiorum deos,
superstitione offensus, Cambyles euertit:
impie-

contemptor. ^a Edicto Iudæos cohibet, ne templum reædificent. ^b Ægypti accessione imperium Persarum auget. Ab huius morte MAGORVM regnum interuenit, post septem menses destructum. Nam fraude illorum detecta DARIVS, HYSTASPIS filius, equi hinnitu rex electus, primum aduersus ^c Babylonios, dein
in

impietate autem non caret, quod ethnicus homo communes deos, Iouem & Vulcanum, pariter spoliatum iuit. *Herod. 3, 25. 37.* De sepulcris violatis Herodotus c. l. & Diodorus in Excerpt, Val. p. 249.

^a Tribuit Iosephus lib. II. c. 3. Cambyfi edictum prohibitorium, quod Artaxerxi Longimano Scaliger, a quo discedimus argumentis inducti in Dario proferentis.

^b Ægyptii, gens antiquissima, suis regibus suoque iure vsi sunt vsque ad Nebucadnezaris victoriam: post excusserunt Chaldaicum iugum, ad quod Cambyfes reuocauit, cum Amasis, expulso Aprie, rebus præflet.

^c Magorum interregni occasione Babylonii rebellauerant. *Herod. 3, 150.*

in^a Scythas, mox contra Ionios proficiscitur, quibus dum^b Athenienses auxilia mittunt, bellum inter Persas & Græcos exoritur, in quo Miltiadis ductu rex incredibilem cladem in campo *Marathonio* accepit. Hic in Iudæos benignus fuit, eoque regnante^c templum restauratum, operas vrgen-

^a Scythas Europæos intellige. nam Thraciæ Bosporo traiecto, *Polyb. 4, c. 43.* & ponte in Istro facto, *C. Nep. 1. 3.* in eos mouit. Facilior autem tam longinqua expeditio fuit, quod Persis, Cræso victo, Asia cis Taurum pleraque parebat.

^b Athenienses xx naues auxilio Ionibus miserunt. *Herod. 5. 97.*

^c Templi instaurationem ad Darium Nothum differt Scaliger, & qui eum sequuntur. Malumus veteres sequi, Iosephum & Eusebium, & recentium acutissimos Ludov. Cappellum in *Chron. V. T.* & illustrem auctorem Partis I. *Hist. Eccles. Gothanæ*, qui expeditis rationibus sententiam suam approbaerunt. Neque probabile est, ad Nothum Darium a Cyro vsque, ædificationem per integrum sæculum impeditam esse, cum sic Iudæis grauior post liberationem cessatio fuisset, quam ipsum LXX annorum exilium.

urgente prophetarum pari, Haggai & Zacharia.

XERXES expeditionem in Græcos exercitu numerosissimo, etiam maribus^a ponte constratis & montibus perfossis, instaurat, non felicior tamen, quam pater, successu. Nam ad *Thermopylas* a Lacedæmoniis terrestri prælio, & bis nauali, ad *Artemisium* & *Salamina*, Themistoclis Atheniensis virtute superatus & ad fugam compulsus fuit. Nec dux eius Mardonius, cum reliquiis exercitus in Græcia relictus, fortuna meliore usus est, Pausaniæ Lacedæmonii auspiciis ad^b internecionem apud *Plataeas* Bœotiae deletus. Eodem die

^a Exaggerant Græci, quæ in Hellesponto & monte Atho molitus Xerxes est. Illud vero non nouum, sed a patre etiam Dario, cum in Scythas moueret, in Bosporo Thracio institutum. Polybius 4. c. 43. Δαρειὸν ζεύξαι φασὶ τὸν πόντον καὶ ὃν χεῖρον ἐποιεῖτο τὴν ἐπὶ Σκύθας διέβασιν.

^b Iustinus 2, 14. fuga euasisse: Diodorus 11, 31, & Nepos 4, 1. prælio cecidisse tradunt.

^a die apud *Mycalen*, Ioniæ promontorium, & post ^b paullo, Cimone duce, apud *Cyprum* mari, & iterum terrestri prælio ad *Eurymedonta* Pamphyliaë fluvium Persæ a Græcis victi sunt & profligati.

ARTAXERXES LONGIMANVS, Xerxis filius, interfecto patri sufficitur, cuius manibus, vt & fratris natu maioris, parricidarum sanguine parentat, Themistoclem patria eie-

a Ita forte accidit, vt Persæ eodem die & in Bœotia funderentur terrestri prælio duce Pausania; & nauali ad Mycalen duce Leoty hinc Lacedæmonio & Xanthippo Atheniensi, non Cimone, vt Nepos habet. Ad Diodorum Sic. II. 35. Iustin. 2. 14.

b Post paullo, *πρωτοχρονια* Diodor. Sic. II. c. 61. *τη αυτη ημερα* Thucydides lib. I. p. 66. eodem die Nepos 5, 2, 2. sed corrigas vel deleas, in Nepote vocem *Mycalen*. vide notata Bosio. Vtrumque prælium Xerxe superstite factum, ex ordine historiarum Diodori, & Iustini lib. 2. extremo manifestum; sub Artaxerxe posuit Eusebius in Chron. quem Vsserius sequitur p. 191. & Chytræus in Chronologia Thucydidis.

eiectum suscipit, nec non Iudæis in patriam reuertendi potestatem dat, euntque permiffu eius Efras, & interiecto tempore Nehemias Hierofolyamam.

Aliquot mensium interueniunt, ^a reges, XERXES Artaxerxis filius, a fratre SOGDIANO interfectus: quem breui interuallo Ochus, etiam frater, post DARIVS dictus, cognomine NOTHVS, & vita & regno spoliavit. Hic ^b foedus cum Lacedæmoniis iniit ad opprimendos Athenienses eo tempore, quo Peloponnesium bellum acerrime gerebatur.

ARTAXERXES a felicitate memoriæ MNEMON dictus, vincit Cyrum fratrem, imperii æmulum, ^c Lacedæmoniorum suffultum auxiliis, a qui-

^a Vid. Diod. Siculus & Ctesias. Sogdianus etiam *Secundianus* quibusdam dictus.

^b Thueydides lib. 8. pag. 560 & 586. edit. H. Steph.

^c Decem millia Spartanorum ducebantur in Persiam, & extincto Cyro, cui auxilio venerant, reducebat Xenophon, non minus dux fortis, quam clarus historicus.

a quibus ipse postmodum Agefilao duce laceffitus, Cononis Atheniensis virtute se tuetur, & ad^a pacem petendam Spartanos cogit.

Ad finem properabat Persarum monarchia, cum ARTAXERXES OCHVS, Mnemonis filius atrox & fævus, Phœnices &^b Ægyptios in ordinem redigeret, cui filius^c ARSES a Bagoa patris percussore suffectus, & breui

- ^a Pax hæc *Antalcida* dicitur, vt in rebus Græcorum ostendemus.
- ^b Ægyptii, a Cambyse subacti, rebellarunt vltimo Darii Hystaspis tempore, *Herod.* 7, 1. & mortuo Xerxe *Diodor.* 11, 71. sed hi motus cito compressi sunt. Deinde sub Dario Notho *G. Syncell.* p. 255. ex quo tempore non ad Persiam reducti sunt, priusquam Ochus cogeret, eiecto rege Nectanebo. *Diodor. Sicul. lib. 16. cap. 46.*
- ^c Varie nominatur: Hieronymo in Dan. 9. *Argus*, rex anni vnus: Syncello p. 256 *Narses*, qui fratrem Ochi vocat, & quatuor annos tribuit, vt etiam Eusebius: Certior his Diodorus 17. 5, qui nominat *Arsen*, Ochi filium natu minimum, tertio anno ab eunucho Bagoa, patris stratego & percussore, oppressum.

breui post ab eodem interfectus cum
 omni regia prole fuit. Itaque DA-
 RIVS CODOMANNVS, ex milite
 rex, successit, tribus præliis, ad amnem
Granicum, & in *Cilicia* faucibus, & ad
Arbela ab Alexandro Magno deuictus
 & Asiæ regno spoliatus.

* De Ahasuero, Estheræ marito, tot ferè
 sententiæ sunt, quot Persarum reges,
 aut plures etiam. nam Darium quoque
 Medum cum Esthera iungunt, *Synzell.*
p. 232. Missis veterum discordiis, quid
 summi nostro æuo viri censuerint, suffi-
 ciat attigisse. Scaligero est Xerxes, &
 Esther, vxor eius *Auiseris*, neutro nomi-
 ne abludente. vid. de Emend. T. p. 555. Vt-
 serio Darius Hystaspis, qui Susis, vbi
 contigerunt, quæ de Esthera scripta
 prostant, præcipue sedem habuit: Lud.
 Cappello Artaxerxes Ochus, forsan
 quod Haman *Macedo* in apocrypho E-
 steræ c. 5. 10. 14 appellatur, quod ante
 Philippi tempora vix dici potuit. Alii
 in Longimanum Artaxerxem inclinant.
 Vid. *Hist. Eccl. Goth.*

LIBER III
DE REBUS GRAE-
CORVM.

ANtiquissimum Græciæ bel-
lum, quod scriptis celebratum
fuit, est ^a *Argonauticum*, quo
Iason, Æsone, regis Theſſalorum Pe-
liæ fratre, genitus, naui solito maiore,
quæ *Argo* dicta fuit, in Colchos cum
Hercule, Dioscuris, Orpheo aliisque
profectus est, & aureum inde vellus,
toto orbe celebratissimum, Medæ o-
pe abstulit. Redux Hercules a Lao-
medonte delusus Troiam expugnaſ-
se dicitur, quod ^b primum Troiæ ex-
cidium est.

Bre-

^a Argonautarum expeditionem Eusebius
cum temporibus Gideonis, Ebræorum
iudicis, componit. Hanc præter Apol-
lonium Diodorus lib. 4. a cap. 41 enar-
rauit. Quantis vero fabulis obscurata sit,
vel illud arguit, quod Istro aduerso Iaso-
nem Italiam adnauigasse quidam tradi-
derunt, fingentes Istri partem in Adriam
effundi. vid. Strabo lib. 1. p. 39.

^b Hercules equos Laomedonti, regi Troia-
no, credidisse fertur, cum in Pontum
profi-

Breui post tempore exortum est alterum maioris famæ *Troianum* bellum, quo Troia propter Helenam, a Paride raptam, Græcorum armis aut dolo capta & incendio deleta, auctoritate Homeri & poetarum sequacium creditur. Contra Dio Chrysoftomus ex Ægyptiorum annalibus prodidit, Helenam, Spartani regis filiam, iustis nuptiis fuisse Paridi Troiano iunctam, Menelaum vero, Agamemnonis Argiui fratrem, Græcos ad Helenam, armis repetendam permouisse, qui tantis adfecti fuerint cladibus, vt pacem vltro peterent, & Iliensi Mineruæ tropæo, ligneo equo, erecto discesserint, florente & victrice Troia, in patriam. Sed quoquo modo res gesta fuit, non temere vulgaris opinio reiicienda est, nisi plerosque Latinos & Græcos scriptores, qui illa
nitun-

proficisceretur, quos ille reposcenti negavit. Hæc causa belli, quo Laomedon occisus, & Troia vastata fuit, si fides fabulis habenda. Vid. Diodor. 4, 50. Seruius in Æn. 8. 291, Euseb. in Chron.

nituntur, velimus reiici. Troiæ autem ruina plus cccc annis Romæ initium anteiuit, quo tempore ius^a Iephtha Ebræis dicebat.

Ea tempestate^b regulos habebant singulæ ferme maiores in Græcia civitates: postea abolito regum imperio libertatis erant studiosissimæ, quam Athenæ Solonis legibus, Lacedæmon Lycurgi institutis sic firmatam habuerunt, ut numerosissimas Persarum copias non semel acie fuderint, insulis quoque & transmarinis prouinciis in potesta-

^a Vsserius extrema Iephthæ ætate ponit: Eusebius sub Labdone, tertio post Iephtham, xi vel xii annorum interuallo. Quod notior Iephtha huius imperio definire excidium præstat.

^b Sicyoniorum & Archiuorum reges ex primis & fabulosis temporibus apud Eusebium & Syncellum repetuntur. Atheniensium præ ceteris tres incliti fuerunt, CECROPS, qui primus regnavit: THESEVS, popularis, qui medio tempore: & CODRVS vltimus, qui mortem pro patria oppetendo consecutus est, ut nullus post se rex Athenis crearetur.

potestatem suam redactis. Inprimis Miltiadis, Themistoclis, Cimonis, Atheniensium, virtus tantam patriæ laudem conciliauit, vt æmulationem civitatum, Lacedæmonia præsertim, prouocauerit, quæ tandem in ^a *Peloponnesum* bellum erupit, quod varia fortuna gerebatur Atheniensibus victoribus ad *Naupactum*, *Argos Amphilochiæ*; Spartanis ad *Amphipolin*: induciis etiam nonnunquam sopitum, sed iterum resuscitatum fuit, donec in *Siciliam* deuolueretur, vbi Syracusani, a Lacedæmoniis adiuti, Athenienses ita concusserunt, vt ægre postea rem suam pristinamque dignitatem defenderent. Vicerunt quidem ad *Abydum* & *Cyzicum* Alcibiadis ab exilio recepti auspiciis; & nouissime ad ^b *Arginusas* insulas: victi vero sunt apud *Cymen*, iterum apud *Mitylenen*,

B

lenen,

^a Prælia huius belli peculiari Tabula exhibemus, auctoribus subnotatis, qui singula scripserunt.

^b Insulæ inter Mitylenen & Cumam, exiguo a continente interuallo. *Dica. Sic.* 13. 97.

lenen, & tandem a Lyfandro ad^a *Ægos potamos* prorsus debellati & omnibus rebus exuti sunt, muris quoque vrbis euersis & præfectis xxx viris, qui miseris imperitarent. Horum tamen tyrannide Thrasymbulus liberauit, & lata obliuionis lege, libertatem ciuibus reduxit.

Interea Spartani, Græciæ principatu haud contenti, Artaxerxi Mnemoni bellum, Agefilao duce, inferebant, quos Conon Atheniensis, Persicæ classis præfectus, ita apud *Cnidum* concussit, vt contemni a finitimis & bello peti cœperint. Agefilaus quidem, prælio ad *Coroneam*, nutantes res suorum quodammodo seruauit, non autem ita firmare potuit, ne pacem cogerentur a Persis petere, quæ^b *Antalcide*

pax,

^a Nepos 6, 1. & 7, 8. *Ægos flumen*: Græci fere pluraliter *ποταμοί*: in Chersoneso Thraciæ hæc fluenta, haud procul Sesto, quo victi terrestri fuga dilapsi sunt. *Diodor. 13, 106.*

^b Pax hac conditione a rege datur, vt Græcæ per Asiæ ciuitates sub regis ditio-
nem

pax, ex legati ad regem nomine, appellata fuit. Maxime Thebanis Lacedæmonii, elate se gerentes, inuifi erant, qui Pelopida & Epaminonda du-
cibus ita illorum res pugna^a *Leu-
ctrica* & proelio ad *Mantineam* adfixe-
runt, vt nunquam illas recuperare
potuerint.

Sub idem fere tempus bellum ad
B 2 *Corin-*

nem redeant, quod τὸ μὲν ἐμάδῳ ἕβει
ἡγὴ πρὸδοτικῶν *probrum Græcia & proditio-*
nem potius, quam pacem, Plutarchus ap-
pellat. Acceperunt pudendam conditio-
nem Spartani, indignantibus Thebanis &
Atheniensibus, qui tandem etiam, vt impa-
res tanto regi, pacis leges recipiunt. *Dio-*
dor. 14, 111. Plutarch. in Artaxerxe p. 1022.

a Lacedæmonii Olinthum copias per Bœo-
tiam ducturi, Cadmean arcem in itinere
occupant eiectis Thebanis. Hinc bellum
nascitur, eiusque proelium I ad Thebas,
Chabriæ auxiliorum ducis, inuento il-
lustre, *Nep. 12 1. Diod. Sic. 15. 32.* II iterum
ad Thebas, cedente Agesilao, *Diod. c. 34.*
III nauale ad Naxum, *c. 34. 35.* IV ad Or-
chomenam, *c. 37.* sed V ad Leuctra, & VI
ad Mantineam, omnium clarissima & mul-
tis scriptoribus prædicata.

^a *Corinthum* gestum fuit, dum exules Corinthios defendebant Spartani: oppidanis studebant Athenienses, Thebani & Argiui. Tandem post octo annos præualuerunt Lacedæmonii & exules restituti sunt.

Nec multo post Athenienses ^b *Sociale* bellum contra Byzantinos, Chios, Rhodios, Coos, quod a societate defecerant, acerrime gesserunt, tandem Persici auxilii famâ, quod hostibus veniret, ad pacem ineundam commoti.

Vlti-

^a Hoc Corinthium bellum Diodorus 14, 87 scripsit, Nepos in Agesilao c. 5, & Iphicrate c. 2 attigit. Est & aliud, hoc antiquius, quod Diodorus 12, 30 etiam Κορκυραίων appellat, sed verius *Corcyraum* vocari potest, quia propter Epidamnium coloniam in Corcyraeos Corinthii gesserunt. Hoc proxime excepit Peloponnesiacum.

^b Sociale bellum Nepos in Iphicrate c. 3. & Chabria c. 4 memorauit. Scripsit fule Diodorus Sic. 16, 21. Durauit annos IV. Græce dicitur συμμαχικὴ πόλεμος.

Vltimum bellum Græciæ liberæ fuit ^a *Sacrum*, a Thebanis & sociis aduersus Phocenses, templi Delphici expilatores, gestum, quo PHILIPPVS Macedoniae rex auxilii specie, Thebanis contra sacrilegos ferundi, sic libertati omnium infidiatus est, vt contentiones ciuitatum aleret, & inferioribus auxilia ferendo, victos pariter victoresque regiam seruitutem subire cogeret, quod potissimum consecutus est ^b *Olynthi* excidio & prælio ad ^c *Cheroneam*.

Philippo in nuptiis filiae interfecto, libertatis spe se Græci erigebant,

B 2

quos

^a Iustinus lib. 8. plenius scripsit belli huius originem. Græce *ἱερὸς πόλεμος*, Diodor. 16. 23.

^b Diodor. 16. 54. Iustin. 8, 3. Demosth. in Olynth.

^c Athenienses, Demosthenis excitati Philippicis, societate cum Bœotis inita, libertatem defensum ibant: sed victi Philippo principatum Græciæ cesserunt. Diodor. 16. 75. 76.

quos in ordinem ^a *Thebis* euersis redegit ALEXANDER filius, postea *Magni* nomen ex rebus gestis consecutus, qui compositis Græciæ rebus in Asiam transuectus, Darii copias, vltimi Persarum regis, ad flumen *Granicum* vicit, & in *Ciliciam* progressus cum ipso Dario conflixit, & Tyro stupendis operibus expugnata Alexandriam Ægypti condidit. Tandem omni orientis robore ad *Arbela* profligato, & Dario in suorum insidias illapso, ad Indum vsque & Oceanum profectus, barbarorum, quos vicerat, mores induebat, diuinis quoque honoribus expetitis. Babylo-nem vero regressus præmatura morte immoderatae cum luxuriæ, tum crudeli-

^a Thebani defecerant, cum Alexander in Triballis & Illyriis ageret, in quos ideo grauius animaduertit, ne quid metuen-dum in Græcia, in Asiam profecturus, relinqueret. Vrbs *καλεσάφη* diruta est, ciues sub corona venditi, seruatibus Ma-cedonum hospitibus & familia Pindari poetæ. *Plutarch. & Arrian. l.*

delitatis, tum maxime diuinitatis adfectatae, poenas dedit.

Tum Graecorum monarchia in quatuor regna diuiditur, Macedonicum, Aegyptium, Syriacum & Asiatum.

Macedoniae ANTIPATER, sicut viuo Alexandro, ita quoque post fata eius praefuit, & bellum cum Atheniensibus

^a *Lamiacum* gessit, quamuis insignia,

B 4 regni

^a Alexandro mortuo Athenienses, quod diu moliti fuerant, bellum Macedonibus pro libertate inferunt, pellectis in societatem plerisque Graecorum Antipater, Macedoniae praeses, acie victus *Lamiam*, quod Thessaliae oppidum est, confugit, & diu obsessus liberari non prius potuit, quam Leosthene, Atheniensium duce, inter oppugnatores occiso, auxilia transmarina aduenirent. His quoque Graecorum virtute profligatis, Craterus ex Cilicia cum veteranis euocatus res nutantes stabiluit, & secundo proelio Atheniensium socios coegit, vt pacis leges ab Antipatro acciperent. Tandem quoque Athenienses cedunt, cum in se solos belli molem incumbere viderunt. *Diodor. 17, 111. & 18, 9. seqq. Justin. 13, 5.* quam hic in nomine oppidi errauit.

regni vel ARIDAEVS PHILIPPVS,
vel huius æmula OLYMPIAS, Magni
mater, tum temporis possideret.

Antipatro mortuo CASSANDER
filius regnum inuasit sæuus in Ale-
xandri matrem, ^a coniuges, filios.
Post hunc DEMETRIVS Poliorcetes,
Antigoni filius, Macedoniam occupa-
vit, cui PYRRHVS Epirota eripuit,
& huic LYSIMACHVS Thraciæ rex;
Lysimachum vero SELEVCVS Sy-
rus prælio victum vita & regno exiit:
Seleu-

^a Cædem matris, vxorum, filiorum scripsit
Iustinus 14, 6. & 15, 2. nominatim Pausa-
nias in Bæot. p. 287. τοὺς παῖδας Ἀλεξάν-
δρου, τὸν τε ἐν Βαρσίνης Ἡρακλῆα, καὶ Ἀ-
λέξανδρον τὸν ἐν Ρωξάνης ἀπέκτενον ὑπὸ
Φαρμάκων, filios Alexandri, Herculem ex
Barsine, & Alexandrum ex Roxane sus-
ceptos, Veneno Cassander sustulit. Her-
cules tum erat xvii annos Diodor. 20,
20; non xiv natus, vt habet Iustinus.
In Olympiadis etiam supplicio dissensus,
quod Pausaniæ est καταλεῦσαι lapidibus
obruere: Iustino confodere, sicut etiam
Diodoro 19, 51 κατασφάζειν ingulare.

Seleucum PTOLEMAEVS^a CERAV-
 NVS post septem menses; qui in
 Lysimachi viduam, sororem suam, fi-
 liosque eius crudelis, a Gallis captus
 vitam ferro, vt meruerat, amisit.
 SOSTHENES Gallos compescuit,
 post mensium aliquot vel dierum re-
 ges, MELEAGRVM & ANTIPATRVM,
 principatum adeptus. Macedonia
 enim^b praeda erat quorumuis inua-
 dentium, & nomen solum Macedonici
 regni reliquum erat; virtus, quasi cum
 Alexandro exstincta, in dies decresce-
 bat, vt ne parum sustineri hostes, ne
 dicam superari, potuerint. Poliorce-
 tæ enim filius^c ANTIGONVS GO-

B 5

NA-

^a Ceraunus cognominatus ἀλὲ τὸ ἄγαν
 τολμηρὸν propter summam audaciam,
 Pausan. Phoc. pag. 335. Filius fuit Ptole-
 mæi Lagi ex Euridice, quem pater e-
 misit, vt alteri ex Berenice plus amata
 filio Ægypti regnum seruaret.

^b Prædationes iam recensitas plenius nar-
 rauit Iustinus libris 16. 17. 24.

^c Ἀντίγονος ὁ Γονάτας, Polyb. 2, 43. varia
 fortuna vsus. Primum eiectus a Ptole-
 mæo Cerauno. Iustin. 24, 1. iterum a
 pyrro,

NATAS, & nepos DEMETRIVS ægre regnum defendere Græcosque in fide tenere potuerunt: pronepos vero ^aPHILIPPVS hoc solo nomine illustris est, quod a Romanis victus fuit; & huius filius PERSEVS, quod ab Æmilio Paulo in triumpho ductus est.

Non autem gentis spiritus suppressi omnes erant, ut nihil negotii Romanis ultra faceflerent. PSEVDO-PHILIPPVS enim, dubium liber an servus, mercenarius certe, Thraciæ viribus

Pyrrho, *idem 25. 3.* etiam a Pyrrhi filio *26. 2.* nihilominus aliquando recuperavit regnum (*ἀνεσώσατο τὸν δόχμω*) *Pausan. Attic. p. 15.* Peloponnesios subegit, *Iustin. 26. 1.* Gallos cecidit *c. 2.* cui victoria *ἰσχυρῶς ἐγενετο* gloriose immortalis, *Plut. in Agide p. 819.*

^a Hic aliquamdiu sub tutore ANTIGONO fuit, Spartanorum victore. *Iust. 28. 3. 4.* qui *Δώσω* cognominatus est *ὡς ἐπαγγελτικὸς μὲν, οὐ τελεσιουργὸς τῶν υποσχέσεων*, quasi promissor, non effector pollicitorum. *Plutarch. in Æmil. Paulo p. 258.*

bus validus Romanum^a prætorem,
profligavit, cui Q. Metellus, inde *Ma-*
cedonici nomen consecutus, catenas
dedit, de eoque haud secus, ac vero
rege, triumphavit. Ex quo tempore
Macedonia in formam^b prouinciæ
Romanæ redacta fuit.

Haftenus Macedonum res in Eu-
ropa: restant Ægypti, Syriæ, Asiæ
regna, ab eisdem Macedonibus post
Alexandri excessum instituta.

PTOLEMAEVS^c LAGI filius (a
quo commune^d PTOLEMAEORVM & LA-
GIDARVM nomen est) primus post A-
B 6 lexan-

^a Iuuentium prætorem, *Flor. 2.14. Eutrop.*
4.6.

^b Perseo victo Macedonia ordinata quidem,
non autem prouincia facta, sed libertati
relicta fuit, *Liv. 45.29. Sigon. de Provd. 1.8.*
post Andrisi siue Pseudophilippi rebel-
lionem libertas adempta.

^c Dicitur etiam Ptolemæus *Soter*, quod
cognomen ab Rhodiis accepit. *Pausan.*
Att. p. 7. καλοῦσι τὸν τοῦ Λάγου Σωτή-
ρα, παραδόντων Ῥοδίων τὸ ὄνομα.

^d Singulis Ægypti regibus est *Ptolemai* no-
men: nos sola cognomina, quibus dif-
ferunt, expressimus.

Alexandrum Ægypti rex, Cyrenis, Phœnicia & Palæstina quoque subactis, ingentem ^a Iudæorum numerum in Ægyptum deportat, quos filius PHILADELPHVS ^b benignius habet, & bibliothecam ^c conquirens, diuinas scripturas, a Iudæis adseruatas, ^d Græce conuerti iubet. Callinico EVERGETES ^e sororem vlturus Asiæ partem eripit, tandem ipse a filio PHILOPATORE, Antiochi Magni ad Raphiam victore, sublatus. EPIPHANI
Cleo-

^a Iosephus 12. Antiq. c. 1.

^b Iosephus 12. Ant. 2. ἀπέλυσε τῆς δουλείας
liberos esse iussit.

^c Studio & opera Demetrii Phalerei numerosissimam bibliothecam collegit. Ioseph. c. 1.

^d Falluntur qui Lagidæ siue patris auspiciis hanc versionem tribuunt, vt Irenæus & Clemens apud Scalig. in Euf. p. 122. & Ben Gorion, cui נדבדבבן גבנה נבנן secundus rex ab Alexandro est, cap. 17 ineunte. Philadelpho filio Iosephus c. 1. & Aristobulus Peripateticus apud Euseb. Præpar. Evang. 13, c. 12. vindicant.

^e Berenicen, sororem Ptolemæi, interfecerat Callinicus, Iustin. 27. 1. Polyb. 5. 58.

Cleopatra, Antiochi M. antea hostis
 filia, amissa in Phoenice & Cœlesyria
^a dotis nomine (dolo quidem focerī,
 sed irritō) reportat, quæ vt maiore
 in ^b maritum quam patrem; ita mi-
 nore in PHILOMETOREM filium
 pietate fuit, cui dum fratrem in suc-
 cessione præfert, parum abfuit, quin
^c Antiochus Epiphanes, quasi ab iniu-
 ria pupillum defensus, tota pæne
 Ægypto potiretur, ab Alexandrææ
 obsidione Romani senatus auctorida-
 te, quam ^d Popillius ostentabat, diffi-
 culter reiectus. Philometori regnum
 confirmatur: frater, qui PHYSCON
 postea & ^e EVERGETES II dictus
 fuit,

^a Ioseph. 12. c. 3. Polyb. Leg. 82. Nuptias
 Raphiæ celebratas etiam Liuius memo-
 rat 35, 13.

^b Hieronymus in Daniel. 11.

^c Polybius Legat. 81. seqq. Hieronymus
 in Dan. 11. ex Porphyrio.

^d Cicero Phil. 8. 8. Liv. 45, 12. Vell. Pa-
 terc. 1. 10.

^e Strabo l. 17. ὁ δεύτερος Εὐεργέτης, ὃν καὶ
 Φύσκωνα προσαγορεύουσι.

fuit, ^a Cyrenas regundas accipit. Omnia hoc tempore Iudæorum sacerdotio exclusus, in Ægypto ^b templum, patrio simile, permissu regis ædificat, quod CCXXII annos Iudæis Ægyptiis sacrosanctum fuit.

Adhuc patri in Ægypti regno semper filius successerat. Mortuo autem Philometore frater Physcon Cyrenis reuocatur, homo ^c impurus & multiplex parricida, quo extincto APION nothus

^a Non contentus Cyrenarum regno, Cyprium etiam fratri adimi, sibi que dari ab senatu R. postulauit. *Polyb. Legat. 113.* non autem impetrauit, senatu quidem concedente, e cuius re erat potentiam diuidi: repugnante autem fratre, *Legat. 115. 116. 117.* & bello ad æquitatem animi adigente, *Diodor. in Excerpt. Val. pag. 336.*

^b In tractu Heliopolitano, loco, qui inde Onion dictus fuit. Dirutum est sub Vespasiano. Vid. Iosephus 7. Bell. Iud. c. 37. Gr. (30. Lat.) & 13. Antiq. 6. Euseb. in Chron. cum notis Scal. p. 132. Hieronymus in Dan. 11. 14.

^c Impuritates huius monstri, non hominis, & inaudita parricidia scripsit Iustinus 38. 8.

nothus Cyrenaicam possidet: ex re-
gio ^a matrimonio LATHVRVS inui-
ta matre Aegypto imperat, eiusque
odio ^b expulsus ALEXANDRO, mi-
nori fratri, aut matri potius Cleopa-
træ, regno cedit, quod ab ipso, quem
amauerat, filio necata iterum possi-
dendum Lathuro relinquit. In hu-
ius filios non pari adfectu Romani
sunt, maiori, ^c DIONYSO, AV-
LETAE cognomine, regnum, quo
^d exciderat, per ^e Gabinium resti-
tuen-

^a aut incestu potius. Cleopatra enim
Philometoris filia, quæ matrem ex to-
ro Physconis, vitrici sui, expulerat, La-
thurum & Alexandrum impurissimo Phy-
sconi peperit. *Iustin. 39. 4.*

^b *Iustin. 39. c. 4 & 5.*

^c Dionylus, non Dionysius scribendum,
idque ad Auletam nomen, non ad fili-
um, cui vulgo tribuitur, pertinere, e num-
mis Spanhemius vir summus probavit p.
399. 400.

^d quia immensis profusionibus laboraue-
rat, ut amicus & socius P. R. appellaretur.
Dio Cass. lib. 39.

^e Gabinus Syriae praeses, fauente Pompeio,
reduxit regem. *Strab. 12. Appian. Syr.*

tuentes: minori PTOLEMAEO^a Clodia-
na lege auferentes regnum Cyprium.
Auletæ filius PTOLEMAEVS puer,
sub rectore eunucho, Pompeium, de
patre bene meritum, trucidari iubet,
& a Cæsare victus, vitam in^b Nilo,
merso nauigio, finit. Ab huius so-
rore CLEOPATRA, Antonii amo-
ribus famosa, Ægyptium regnum, vt
præmium belli Actiaci, ad Augustum
Cæsarem translatum, prouinciæ Ro-
manæ accepit formam, cum *Cyrenai-
cam*, & ipsam olim Ægyptii iuris, du-
dum Romani testamento^c APIONIS
possedissent.

Plures

^a Cicero pro Domo cap. 3. *lege nefaria
Ptolemaum, regem Cypri, fratrem re-
gis Alexandrini, eodem iure regnan-
tem, caussa incognita, publicasset popu-
lumque Rom. scelere obligasset.*

^b Vide Eutropium 6. 17. cum notatis.

^c Apion rex, nothus Physconis, de cuius
testamento ad, si placet, Eutropium 6. 9.
& Valesii notas ad Ammian, 22. extrem.

Plures^a SELEVCIDARVM, quam Ptolemæorum, hoc est Syriæ, quam Ægypti, reges progressu temporis fuere: citius vero Syria Romanorum potestati concessit. Cum SELEVCVS^b NICATOR, qui conditor regni fuit; & filius ANTIOCHVS^c SOTER imperarent, totus pæne oriens subiectus Syriæ erat: sub nepote ANTIOCHO^d THEO, rebella-

runt

^a Ex Seleuci Nicatoris primi regis nomine, omnes Syriæ reges *Seleucidae* dicti, plurimisque vel Seleuci, vel Antiochi nomen fuit, illud ex patre, hoc ex filio desumptum.

^b Nicator in nummis: non Nicanor, ut vulgo scribunt. *Cl. Spanhem. p. 85 & 375. & Vales. ad Ammian. 14.*

^c Σωτήρ dictus, quod Gallos in Asiam se diffundentes represserat. *Appian. Syr.* Idem cognomen est etiam Demetrii I in nummis apud Vaillantium.

^d Θεός *Deus* a Milesiis vocatus, quos tyranno liberauerat. Sed plures in nummis hoc cognomentum habent, Epiphanes & Antiochus VI. vid. Vaillantii Reges Syriæ. Sub hoc tertio rege initia defectionis Parthicæ ponunt Scaliger *Isagog. p. 133. & Vaillant p. 49.*

runt Parthi, & cum filio eius SE-
 LEVCO CALLINICO, ^a fraternis
 discordiis vexato, iam prælio certa-
 re ausi, nouam constituerunt rempu-
 blicam. SELEVCVM CERAVNVM,
 Callinici filium, in bello ^b Attalico
 extinctum, frater ANTIOCHVS ex-
 cepit, MAGNVS cognomine, victor
^c ACHAEI cognati sui, sed victus a
 Philopatore Ægyptio rege ad ^d Ra-
 phiam;

^a frater Antiochus HIERAX, Justin. 27. 2.
 & 41. 4. De Arsace auctore defectionis,
 consulatur Strabo lib. 11.

^b Attalo Pergameno bellum facturus, do-
 λοφονδεῖς fraude & veneno perit, cum
 Taurum transgressus esset. Polyb. 4, 48.
 Cognomen CERAVNI solus Hierony-
 mus addit in Dan. 11.

^c ACHAEVS Seleucidarum οὐστῶνς cogna-
 tus Asiam cis Taurum occupauerat, Po-
 lyb. 4, 48, & lib. 8. c. 17. captus suppli-
 cio adficitur c. 18. Nummus Vaillantii:
 ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΧΑΙΟΥ.

^d Raphia Palæstinæ, Ægypto proxima, si-
 ve prima Cœlesyriæ ex Ægypto venien-
 ti, Polyb. 5, 80. Prælium ingens scripsit
 idem c. 82, 83. & Strabo memorauit l. 16.

phiam; ab Romanis sæpius, & omni^a cis Taurum Asia multatus. Qui sequuntur, solis cladibus, aut malefactis, aut fictis nominibus fere noti sunt. SELEVCVS enim PHILOPATOR & ANTIOCHI,^b EPIPHANES ac EVPATOR, & DEMETRIVS quam iniqui Iudæis fuere, expilatores templi, ad profanos ritus & cærimoniam coactores? Duo ALEXANDRI,^c BALA & ZEBINA,^d genus mentiti sunt: TRYPHON ex tutore oppressor pupilli factus: DEMETRIVS NICATOR a^e Parthis captus:

^a Liuius, Appianus, alii consulantur.

^b Quod cl. Vaillant in nummis obserua-
uit, plures sunt *Επιφανής*, Antiochus IV,
VI, VIII, XI, XIII etiam Seleucus VI,
Hic potissimum IV intelligitur.

^c *Βαλα* rectius, quam *Veles* dicitur: in
nummis etiam *Θεοπίτωρ*.

^d Iustinus 35, 6. & 39. 1.

^e Captus videtur ab Arsace V siue Mithri-
date, & in Hyrcaniam missus: post regis fi-
liæ matrimonio honoratus: dimissus a
Phraate successore. *Iustin.* 35. 2. 38. 10. 39.
1. *Epist. Lib. 52.*

ptus: frater ANTIOCHVS SIDETES ab eisdem ^a victus acie, sibi manus intulit. Reliqui Antiochi GRYPVS, CYZICENVS, & horum filii, fraternis discordiis attriti, prout quisque partem regni occupauerat, diademate sumto contra fratres se & agnatos tuebantur, donec Syri bellorum ciuiliū pertæsi, ^b TIGRANI Armenia regi se dediderunt, quem Lucullus eiecit, Antiocho ASIATICO, PII filio, regnum restitutus, cui Pompeius vt indigno ademit, & prouinciam fecit Romanam, sola ^c Commagene Antiochis relicta, in qua ad Vespasiani vsque temporaregnarunt.

Eadem expeditione Pompeius in ordinem Iudæos redegit. E Babylonia

- ^a A Phraate, Parthorum rege sexto. *Vaillo*
- ^b Iustin. 41. Appian. Syr.
- ^c Commagenus Antiochus primus vel is est, quem Pompeius indignum habuerat, vt toti Syriae præesset: vel alius Seleucidarum stirpis & familiae, Pompeius addidit Seleuciam, castellum trans Euphratem. *Strab. 16.*

lonia reducti sub Persarum imperio
suis legibus utebantur, & ab Alexan-
dro, Asiam Persis eripiente, in ^a fi-
dem accepti, Seleucidarum regni
post mortem istius, deinceps Syriaci
Antiochorum accessio fuerunt, bellis
inter utrosque reges de ^b Cœlesyria
susceptis misere adflitti. Tandem
excusso Macedonico iugo libertatem
tueri Hasmonæis ducibus cœperunt,
^c Romanorum Spartanorumque socie-
tate firmati. Inprimis IVDAS cum
fratribus, eisdemque successoribus
SIMONE & IONATHA, & Simo-
nis

^a Iaddum pontificem cum sacerdotibus &
urbana multitudo obviam processisse
Alexandro, & benigne ab illo habitum,
tradit Iosephus II Antiq. c. 8. Quo ob-
sios cum insulis orientis reges referunt
ex Iustini II. 10.

^b Legationibus & bellis contenderunt
Syri & Ægyptii reges de Cœlesyriæ pos-
sessione, Polyb. Legat. 71, 72, 82. & lib. 5.
c. 1. quo etiam prælium ad Raphiam
ibid. c. 86. & alterum ad Paneada, Leg-
gat. 72. pertinet.

^c I Maccab. capp. 8, 12 & 14.

nis ^a filius IOANNES HYRCANVS, ^b templi Samaritici in monte Garizim euerfor, patrias leges atque ceremonias propugnarunt, cum Syriæ Demetrius ac Sidetes; Ægypti rebus Euergetes II præessent. Ioannis filius ARISTOBVLVS regium nomen & insignia sumfit, sine quibus principatum adhuc pontifices gesserant: post cuius filium ^c ALEXANDRVM, IANNAEVM cognomine, ALEXANDRA, siue SALOME, a morte mariti ix annis regnavit, sacerdotio in filium HYRCANVM collato, cui matre defuncta ARISTOBVLVS, minor natu frater,

&

^a filius, non frater, vt Scaligeri Isagoge habet p. 156. Vid. Ioseph. l. 13. c. 14. 15.

^b Sanballet permissu Alexandri M. genero suo pontifici, Hierosolymis ob vxorem alienigenam eiecto, templum in monte Garizim, Samaritanis sacro, ædificavit: quod post cc annos Hyrcanus destruxit. *Ioseph. 11. c. 8. & lib. 13. c. 17.*

^c Huius cum Ptol. Lathuro & Demetrio Eucæro bella scripsit Iosephus 13. cap. 20. 21.

& regnum & sacerdotium ^a ereptum
ibat, quam controuersiam Pompeius
diremit, & ^b Aristobulo catenis vin-
cto, Hyrcanum ea lege, regnare per-
mifit, vt in fide & clientela Roma-
norum maneret.

Haftenus de rebus Syrorum.
Quod *Ponti & Asia* regnum ANTI-
GONVS, ^c Eumene victo, institue-
rat, in eius filio DEMETRIO PO-
LIORCETA exspirauit, prouinciis
partim ad Syros translatis, partim re-
gularum dominationi concedenti-
bus, donec fingulae in Romanorum
potestatem venirent.

Nam

^a Immo eripuerat maiorem partem, *μικρὴν μέρους τῆς χώρας*, exiguam regionis
partem fratri relinquens. *Ioseph. 14. 5.*

^b Aristobulus Romae in triumpho ductus,
Eutrop. 6. 13. aufugit in patriam, captus
a Gabinio remittitur Roman, *Ioseph. 14.*
11. Dio 39. p. 117. dimissus a Caesare,
Dio 41. p. 161. veneno sublatus a Pom-
peianis, *Ioseph. 14. 13.* Neque hic, vt Dio
habet l. 48, in nomine errans, sed filius
Antigonus a Parthis in regnum auitum
deductus est.

^c *Corn. Nep. in Eumene 6. 8.*

Nam^a MITHRIDATES, vir regii generis, e Persia oriundus, ab Antigono vitæ seruandæ causâ in Cappadociam profugit, & castello munito regni Cappadociæ & *Ponti* fundamenta iecit. Quartus ex posteris successor^b PHARNACES cum Eumene & Ariarathe bellum gessit: quintus^c MITHRIDATES EVERGETES, contra^d Carthaginenses, missis aliquot nauibus, auxilium tulit, amicus & socius Romani populi, cui filius MITHRIDATES EVPATOR siue DIONYSVS, finitimis oppressis, per^e triginta pæne annos bellum fecit,

a Syl-

^a Appianus in Mithridaticis.

^b De hoc Pharnace Diodori excerpta a Valerio edita p. 302. Pacificationem post bellum Eumenis & Ariarathis Polybius Legat. 59 scripsit.

^c Numerus est Appiani: ἕκτος ὑπὸ τοῦ πρώτου Μιθριδάτου, ὃς Ῥωμαίοις ἐπολέμησε, sextus a primo Mithridate, qui bellum intulit Romanis.

^d Bello III Punico.

^e xl annos Florus habet 3, 5. xlii Appianus principio Mithridatici; Iustinus 37, 1.

a Sylla & Lucullo aliquoties fractus, a Pompeio tandem ^a nocturna pugna debellatus, qui Pontum ^b Bithyniæ prætori, imposta prouincia, subiecit. Ciuili Romanorum bello ^c PHARNACES, Bosporanus rex, Mithridatis filius, inuasit Pontum, post breuem eius fructum a Cæsare ^d oppressus. Antonius II I vir ^e DARIUM Pharnacis filium, & intra paucos annos ^f POLEMONEM, Ciliciæ to-

C   parcham,

XLVI. Plinius 7. 26 ex veteri inscriptione, & Orosius 6, 1. xxx; ex Bongarsii calculo [ad Iustin.] sunt xxix; ex Vflerrii, xxvi. Rotundus numerus xxx.

^a Eutropius 6, 10. ex Plutarcho, Dione, Floro, quos adnotauimus.

^b Dio Cass. lib. 37. in summar. & Appianus Mithrid. extrem.

^c Huic Pharnaci, patris proditori, Pompeius *μισθὸν παρανομίας* premium parricidii regionem ad Bosporum Cimmerium regendam dederat. *Dio Cass. 37.*

^d Appian. Mithr. extr. Flor. 4. 2. Eutrop. 6. 17.

^e Appian. 5 Ciuil.

^f Dio Cass. 49. Hinc Pontus Polemoniacus dictus.

parcham, Zenonis rhetoris filium, Pontis regem constituit, quo apud Scythas interfecto ^a PYTHODORIS vidua, Archelao post nupta, non male regnum administravit, a qua filius POLEMO accepit, quo tandem concedente, in ^b provinciae formam a Nerone iterum redactum fuit.

Nec Pergamus cum circumiecta regione suis regibus caruit. ^c PHILETAERVS, gazae Lysimachi custos, auctor regni in hac Asiae parte fuit, & viginti annis imperio vsus, ^d octoginta natus EVMENI, fratris filio reliquit, quas occupauerat, possessiones, cui post xxii annos ATTALVS, frater patruelis, successit, Romanorum, contra Philippum socius atque amicus. Hic fuso Galatorum exercitu
omni-

^a Strabo lib. 12.

^b Suetonius Ner. 18.

^c Pergamenorum regum genealogiam Strabo tradidit lib. 13.

^d Lucianus in *maxegois*.

omnibus dignus visus est, qui ^a regio iure & nomine vteretur. Decessit annos natus magis LXX, cum ^b XLIII prudenter & magnifice regnasset. EVMENES filius in bello Antiochi societatis Romanæ amplum præmium, ^c Asiæ partem, regi cis Taurum ademtam, & in Europa Chersonesum accepit. Cum sero genuisset, quem regno destinaret, ATTALVM fratrem infanti filio tutorem constituit, qui regnum annis viginti & vno administratum minori ATTALO, fratris filio, ^d summa fide reddidit: hic post quintum annum moriturus po-

C 2

pulum

^a Liuius 33, 21. & Straboni c. l. hic primus cœptus ex hac gente rex appellari, quod de illustri splendore interpreteris. Antecessores non proisus hoc honore abstinuisse, nummus ΦΙΑΕΤΑΙΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ probare videtur. Ab aliis tamen abest βασιλείας. Spanh. p. 468.

^b Liuius loco cit.

^c Liuius 38, cap. 39 nominatim recenset. Strabo itidem lib. 13.

^d Quod laudat Plutarchus lib. περὶ φιλαδελφίας. Hic Attalus Philadelphus dictus.

pulum Romanum ^a bonorum suorum heredem fecit.

Bithynia quoque, exuto iugo Macedonum, proprios reges habere coepit, quorum notissimus est PRUSIAS, Eumenis hostis, qui victo uxoris fratre Perse, rege Macedoniae, ^b ridendo habitu Romanorum amicitiam impetrauit, postea a filio NICOMEDE, iuuante Attalo Pergamenorum rege, nec inuito populo, ^c interfectus. Nepoti NICOMEDI, qui PHILOPATOR dictus est, regnum Romani confirmarunt, ab iniuria ^d Mithridatis egregie defendentes, cuius ille beneficii memor, cum sine liberis decederet, Romanum populum testamento heredem scripsit.

Paphla-

^a Florus 2, 20.

^b Pileatus, capite raso, alioque maiestate sua indigno habitu obuiam iuit Romanis legatis, libertum se populi Rom. esse dicens. *Polybius legat. 27. Liuius 45 extr.*

^c Pergami interfectum tradit epit. Liuii 50; Nicomediae, Appianus in Mithrid.

^d Patris Nicomedis socius Mithridates, *Meib. 37. 4. idem filii hostis, 38. 3.*

Paphlagonia res incertæ & perobscuræ sunt. Non repetimus PILAEMENEM^a Homeri, nec CORYLAM aut OTYN^b Xenophontis, neque^c THYVM rebellem a Datame oppressum: soli nobis curæ sunt, qui bellis Romanis interfuerunt, saltim, illorum historiam illustrant. ^dMORZES quidam Paphlagonibus imperabat, cum Antiocho victo consul Manlius bellum inferret Galatis. ^ePYLAE MENES Romanos iuuit, de Attali hereditate cum Aristonico certantes. Illius forte filius est, & ipse PYLAE MENES nomine, quem Romani, ^fMithri-

C 3

^a Iliad. β v. 851.

^b De Exped. Cyri libri 5: & lib. 4 Rer. Græc. ineunte.

^c Corn. Nepos in Datame.

^d Liuius 38, 26 cum Sigonio notatis. Strabo 12. p. 387. de ultimo Paphlagonum rege: τὸ Μορζέου βασιλείον ἔχων τὸς Γάγγεσ.

^e Hic fortassis est, cuius nummum Cl. Fæschius exponit, inscriptum ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΥΛΑΙΜΕΝΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. De Romana societate Eutropius 4. 9. consulatur.

^a Mithridate eiectum, non semel restituerunt, eiusdemque ^b liberis ATTALO & PYLAEMENI, finito Mithridatis bello, ^c partem in mediterraneis regendam dederunt, reliquis partibus ad Bithyniæ prouinciam vna cum Ponto adiudicatis. Regulorum postremus ^d DEIOTARVS fuit, PHILADELPHVS cognomine, Castoris illius filius, qui auum ^e Deiotarum apud Cæsarem accusarat, quo defuncto, nec ^f alia regum superstite prole, Augustus totam Paphlagoniam Bithyniæ, vt partem prouinciæ Romanæ, adiecit.

Cili-

^a Eutropius 5, 3, 10. Sex. Rufus cap. 11.

^b Ita Eutropium interpretamur 6, 11, 5. Doctiss. Anna Fabri, *e familia regum Paphlagonum*. Solum Attalum habet Appianus Mithr. extr.

^c Strabo 12. p. 373. ed. Casaub.

^d Strabo 12. p. 387.

^e Cicero pro Deiotaro cap. 11. Suidas in *Κάτωρ*, qui vero in eo errat, quod Castorem regis generum, vocat, qui filius generi erat secundum Ciceronem.

^f Strabo cit. loco.

Cilicia Syris olim Ægyptiisue regibus parebat, quorum mutua clade factum, vt libertatem circumspiciens, in nouos tyrannos inciderit. *Campestem* enim ^aTIGRANES inuasit eo tempore, quo ^bSeruilius Pamphyliam & Isauriam subegit: *Tracheam* tenebant prædones, ex arcibus suis, tanquam ex specula, mediterraneo mari, quam longum est, insidiantes, quos Pompeius perdomuit, regionemque prouinciæ Campestri, quam a Mithridatis milite ^cvacuefactam, Romani occupauerant, adiecit. *Aucta* prouincia ^dCypri accessione, aliisque ^edicecesibus Pamphyliæ, Isauriæ, Pisidiæ, Lycaoniæ, cum parte Phrygiæ Maioris. Rectam aliquam-

C 4

diu

- ^a Appianus Mithrid. p. 155 Gr. eiecto Antiocho Pio occupasse tradit.
^b Hen. Noris Cenotaph. Pis. p. 215 vulgarem errorem, quasi Seruilius Ciliciam domuerit, refutat, cum vrbes, quas cepisse dicitur, omnes sint extra Ciliciam.
^c Plutarch. in Pomp. & Noris c. l.
^d Cicero lib. 1. epist. 7. & lib. 13. ep. 48.
^e Cicero 13. epist. 67.

diu proconsulari imperio, Antonius
 IIII vir mutilauit, Cleopatram^a Cypro
 & Trachæa donatis: Campestri ad-
 dicta legato Syriæ: parte etiam^b Po-
 lemoni data, quam cum Pontico regno
 sequenti tempore permutauit.

Reguli successere, diuersis Ciliciæ
 partibus pro Cæsarum arbitrio impe-
 rantes. ^cTARCONDIMOTVS, op-
 pressis^d tyrannis, qui montana extra
 prouinciam tenebant, ita potentia
 creuerat, vt ab Romanis^e rex & ami-
 cus appellaretur: qui Antonium se-
 cutus ante pugnam Actiacam^f Agrip-
 pæ ferro occubuit. Victor Augustus
 PHI-

^a Plutarchus in Anton. p. 932.

^b Appian. 5. Ciuil.

^c Plutarcho Ταρκόνδημος, Straboni Ταρκον-
 δήμωτος; nomen verum Ciceroni, Dio-
 ni, Floro Tarcondimotus est. De regno
 eius Plutarchus in Anton. p. 944. ὁ τῆς
 ἄνω Κιλικίας βασιλεὺς, superioris Cilicia
 rex.

^d Strabo lib. 14.

^e Cic. lib. 15. epist. 1. fidelissimus socius
 trans Taurum, amicissimusque populis
 Romani Tarcondimotus existimatur.

^f Dio Cassius lib. 50.

PHILOPATOREM, patris successorem, ^a regno multavit, quod post decem annos fratri, ^b TARCONDIMOTO minori, ^c maritimis demtis, reddidit, quanquam eundem PHILOPATORA repetiisse, vel alium huius nominis successisse, ex ^d Tacito videtur probari. Partem regni ^e AMYNTAE, quam ARCHELAO Augustus dederat, mari adiacentem;

C 5

C. Cæ-

^a Dio Cassius lib. 51.

^b idem Cassius lib. 54.

^c ibidem Dio: *πλὴν παραθαλασσιδίων πύλων.*

^d Tacitus 2 Annal. 42. n. 8.

^e Amyntas, Deiotari successor, ab Antonio accepit Galatiam, cum Lycaoniae Pamphyliaeque partibus: Isauriam quoque subegit & Lycaoniae reliquum Antipatro Derbæo, Ciceronis amico, 13. *epist.* 73, per insidias oppresso. Strabo lib. 14 Asperam Ciliciam addit, excepta Seleucia. Amynta in bello contra Homonodenses occiso Augustus eius regnum prouinciam fecit, Cilicia Aspera excepta, quam Archelao Cappadoci donavit. Vid. Dio lib. 49. Strabo lib. 12. & 14. & l. 17. extr,

C. Cæsar ^a ANTIOCHO COMMA-
GENO donauit. Per idem tempus
^b POLEMO quidam, Ciliciæ rex,
præputio posito, Berenicen, Agrippæ
maioris, Iudæorum regis, filiam du-
xit. Alii quoque ^c reguli, sed igno-
biles, Ciliciæ partibus tamdiu præ-
fuerunt, dum ^d Vespasianus in vnam
prouinciam cogeret, quæ singuli ad-
huc minora regna possederant.

Cappadocia permultos ARIARA-
THES numerauit, impatiens, si qua
gens alia, dominationis Macedonum.
Alexandro Asiam inuadente ^e intacta
mansit, nihilominus Eumeni adiudi-
cata, cum prouincias Alexandri duces
distri-

^a Dio l. 59. p. 645. τὰ παραθαλάσσια τῆς
Κιλικίας *maritima Cilicia* illi Antiocho
adiecisse Caium scribit, cui ipse Comma-
genen restituerat.

^b Iosephus 20 Antiq. cap. 5.

^c Tacitus 2 Annal. c. 78. n. 4.

^d Suetonius cap. 8. Eutrop. 7. c. 13.

^e Corn. Nepos in Eumene c. 2. Plutarchus
in Eumene p. 584 οὐπω τότε Μακεδόνων
οὔσων *nondum Macedonibus subiectam*
Eumeni adsignatam partem esse.

distribuerent. Acie fudit cum Eumene Perdiccas ^a ARIARATHEM regem, sed inter ciuiles Seleuci & Antigoni motus recuperauit ^b filius ARIARATHES, quod pater regnum amiserat, idque filio suo ARIAMENI tutum pacatumque reliquit. Hoc genitus fuit ARIARATHES, qui Antiochi Dei, Syrorum regis, gener factus, regnum adfinitate stabilitum habuit, quod filius ARIARATHES connubio ANTIOPHIDIS, Antiochi Magni filia, magis confirmaturus, ut euentus probauit, parum abfuit, quin amitteret. Nam foceri partes in bello Romano secutus, vix Eumenis gratia, cui filiam despondebat, impetrauit, ut ^c multa irrogata minueretur. Callida etiam vxor, cum libe-

C 6

ris

^a Diodor. Sic. in fragmento lib. 31. quod Photius Patriarcha Biblioth. cod. 244 seruaui. Plutarchus c. l. Iustinus 13. 6.

^b Diodor. Sic. c. l. cuius etiam sunt, quae de nepote, pronepote & abnepote nar- ramus.

^c Liuius lib. 38. c. 39. Appianus in Syr.

ris careret, duos ^a pueros supposuit, regieque, quasi filii essent, educauit, quorum alter Orophernes vel Holo- phernes fax turbarum non leuium, insecutis temporibus exstitit. Tan- dem ex ipsa Antiochide rex filium, suscepit, quem MITHRIDATEM pri- mum, dein cum adoleffet, ^b ARIA- RATHEM parentes appellarunt, pie- tas ^c PHILOPATORIS cognomen- tum addidit: qui cum patri succes- sisset, ab ^d OROPHERNE, supposi- titio fratre, Demetrii Soteris adiuto copiis, paterno regno pellitur. Nec æqui iudices ^e Romani sunt, plus Deme-

^a Diodor. c. I.

^b idem Diodorus apud Photium.

^c Φιλοπάτωρ κληθεῖς, Diodor. in Excerpt. Valef. p. 325. Noluī enim regnum a pā- tre viuo oblatum accipere, mortuum- que μεγαλοπρεπῶς ἔθαψε magnifice se- peliuit: etiam matris & sororis ossa ad regiam sepulturam Antiochia repo- rtari curauit. Diodor. apud Phot. & Po- lyb. Legat. 112.

^d Appianus in Syriacis, & Diod. in Valef. Excerpt. p. 335. Iustin. 35. 1.

^e Polyb. Legat. 126.

Demetrii gratiæ, quam bonæ causæ Ariarathis dantes adeo, vt ^a diuisionem regni senatus decreuerit. Tandem vero ^b Romanis auspiciis, ductu & ope ^c Philadelphi Attali Ariarathes restitutus fuit, & breui post tempore, cum auxilium Romanis contra Aristonicum ferret, mortem ^d occubuit. Vidua LAVDICE, vt nemine interpellante regnaret, ^e quinque filios, horrendum scelus! veneno tollit, vix vno seruato ARIARATHE, qui post matrem, ciuium tumultu oppressam, regnans, a Mithridate, Ponti rege, ^f insidiis necatur, qui vt ^g NICOMEDEM Bithynum, regni & matrimonii inuasorem, speciosius eiiciat, interfecti a se regis & sororis suæ filium ARIARATHEM regno imponit,

^a Zonaras T. 2. p. 110.

^b Epitoma Liuii 47 *« senatu restitutus est.*

^c Diodor. in Exc. Vales. p. 169.

^d Iustinus lib. 37. c. 1. num. 2.

^e Iustinus c. 1. num. 4.

^f Iustinus l. 38. cap. 1. *per Gordium insidiis occiderat.*

^g Iustinus c. 1.

nit, mox controuersia mota ^a infidiose in colloquio confodit, & ne vacua Cappadocia sit, cui diu inhiauerat, filium suum, quem ominis causa **ARIARATHEM** nominat, sub rectore Gordio regem constituit, quos dum nolunt Cappadoces ferre, interfecti fratrem ex ^b Asia reducunt, qui inde **ARIARATHES ASIATICVS** appellatus fuit. Hoc quoque Mithridatis fraudibus sublato, ipse & Nicomedes in senatu Romano certant ^c fictis & suppositis heredibus, quorum litem vt declinent Romani, vtroque reiecto, Cappadoces liberos esse iubent, qui vero insueti libertatis de senatus Romani sententia **ARIOBARZANEM** sibi præficiunt, cui procellis ^d Mithridatici belli varie iactato, regnum ^e Pompeius confirmat, quod ille filio **ARIOBARZANI** in conspectu

^a Iustinus c. l. num. 9.

^b Iustinus 38. cap. 2.

^c Iustinus c. l.

^d Cicero pro Lege Manil. Appianus in Mithrid.

^e Appianus in Mithrid.

Etu Magni ^a concedit, in cuius locum
 (nam C. Cassius ^b sustulerat) ^c ARIA-
 RATHES frater sufficitur, quem An-
 tonius ^d euertit, in ^e SISINNAM
 quendam, cuius matrem amabat, re-
 gnum Cappadociae transferens, qui
 vero per Ariarathem nihil tutum ha-
 buit. Antonius eiecto rursus ^f Aria-
 rathe imposuit ARCHELAVM, quem
 Tiberius demum post quinquaginta
 annos ^g euocauit, vt regnum in pro-
 vinciae formam redigeret.

Hæc

^a Valer. Max. 5. 7.

^b Cassius immixtis equitibus hunc Ario-
 barzanem II oppressit *ὡς ἐπιβουλεύοντα*
Κασσίου tanquam insidiantem Cassio, Ap-
 pian. 4 B. Civ. At Dio Cassius l. 47 ait,
 occisum esse, quod noluerit Cassio &
 Bruto *συμμαχῆσαι*, sed potius medius
 manere. Hunc Ariobarzanem Cicero
 15. epist. 2 *Euseben* & *Philorhomanum* ap-
 pellat.

^c Cicero c. l.

^d Dio Cassius 49.

^e Appianus 5 Civil.

^f Dio Cassius lib. 49.

^g Tacitus 2 Annal. 42. Sueton. c. 37. Eu-
 trop. 7. 6.

Hæc de maiore Cappadocum re-
gno sufficient: minores dynastias ex-
cutere vix precium operæ erit, nec,
si foret, id facile perficietur in tanta
historiarum obscuritate. Vnam non
prætereundam censemus, quæ ^a LYCO-
MEDIS fuit, quam post Actiacam pu-
gnam Lycomedi ablatam in ^b MEDE-
VM quendam Augustus victor trans-
tulit.

Galatarum gentem, quæ Asiam in-
vaserat, Vulso Manlius post bellum
Antiochi, ^c quasi socios eiusdem, la-
bore multo domuit. Inde, ^d regulis
relictam Pompeius Mithridatis victor,
^e *tetrarchis* dedit, e quibus DEIO-
TARVS, ^f oppressor ceterorum,
ad

^a Dio Cassius ineunte libro 51 vocat Λυ-
κομήδω ἐν μέρει τοῦ Καππαδοκικῆς Πόντου
βασιλεύοντα *Lycomedem in parte Cap-
padocici Ponti regnantem.*

^b Medeam successorem Græce Μεδεῖον scri-
bit. An idem, qui lib. 54 Μῆδος dicitur
Armeniaë rex Minoris?

^c Florus in bello Gallogræco.

^d Liuius lib. 38. 40.

^e Appianus in Mithrid.

^f Hirtius B. Alexand. c. 67.

ad se cuncta abripiens, fide in Romanos meruit, vt Mithridate debellato ^a Armenia Minore auctus, rex & amicus populi Romani appellaretur. Cui Cæsar dictator ademit vnam tetrarchiam, & ^b MITHRIDATI PERGAMENO dedit, quem, victo Pharnace, Bospori Cimmerici regem fecerat. Deiotaro ^c AMYNTAS, scriba eius & copiarum dux in Pharfalico, fauore Antonii successit in Gallogræcia, ^d adiectis Lycaoniæ Pamphyliaque partibus, nec minus Trachea Cilicia. Quo vita defuncto Augustus Cæsar ^e provinciam fecit, quæ is possederat, demta Ciliciæ parte, quam adiecit Archelao; & vrbibus Pamphylia, quas liberas esse iussit.

Sic Græcorum imperio, cuius hæc rudera in Asia fuerunt, Romana potentia finem attulit.

^a Hirtius Alex. c. 67. Eutrop. 6. 11.

^b Hirtius B. Alexandr. extrem.

^c Dio Cassius lib. 47. Strabo lib. 12.

^d Prædiximus de Amyntæ regno p. 59.

^e Dio Cassius lib. 53. Eutrop. 7. 5.

LIBER IV
DE REBUS ROMANO-
RVM SVB REGVM ET CON-
SVLVM IMPERIO.

E Versis Troianorum rebus, vt
^a fama credidit, AENEAS post
longos errores ex Africa in
Italiam delatus, bello contra ^b Tur-
num & Mezentium gesto, domicilium
ibi & ^c sedem fixit, cuius posterī in
vrbe *Alba Longa* imperium diu tenuere.
Ex his Rhea Siluia a patruo A-
mulio

^a Dionysius Halicarn. l. 1. p. 43. οἱ μὲν οὖδ' ἐλθεῖν Αἰνεΐαν φασὶν εἰς Ἰταλίαν ἀπὸ Τρωῶν εἶν, quidam negant Aeneam cum Troianis in Italiam venisse. Id etiam doctiss. Bochartus in Epist. ad Segraisium, quam Cl. Schefferus latine vertit, argumentis haud contemnendis indubium vocat. Dandum tamen est aliquid famæ & consensui antiquitatis, vt de Troiæ excidio prædiximus p. 23.

^b Mezentius, rex Hetruscorum, auxilio venit Turno, Rutilorum principi, contra Aeneam & Latinum, Aboriginum regem, *Liv. 1. 2.*

^c Lauinium oppidum condidisse dicitur. *Liv. 1. 1.*

mulio Vestæ sacris addicta ROMVLVM & REMVM gemellos (ignotum ex quo viro) peperit, quos ^a in Tiberim proiectos pastor quidam seruauit educavitque. Adultiores facti prædando vitam tolerabant, & Remum ob id captiuum Romulus, occiso rege, liberauit, Albaque auo Numitori concessa nouam urbem in loco, quo expositi educatique fuerant, cum fratre Remo condidit. Hæc ROMAÆ parua initia fuere, cuius mœnia, cum vix ex humo surgerent, tanquam ludicro saltu violata, fratris sanguine ROMVLVS iustrauit, Romani regni inde ferociam auspicatus. Cum turbæ collectitiæ, cui Romulus imperabat, vxores deessent; virgines Sabinorum ^b Consualibus ludis rapuerunt, vnde bellum inter hos & Sabinos ortum, quod Sabinarum, precipi-

^a In alluie languidæ aquæ excurrentis ripam Tiberis. *Lib. 1. 4.*

^b Ludis Neptuno equestri solennibus, *Lib. 1. 9.* Consualia, quasi Consi, consiliorum dei, ludos vocarunt.

precibus & intercurfu ^a sedatum fuit. Tandem ciuitate, in ^b curias & tribus distributa, electisque patribus, quos Senatum vocauit, Romulus incerto exitu in viuis esse desiit, in numerum deorum a posteris relatus.

Successit NVMA POMPILIUS e Curibus, Sabinorum vrbe, ad regnum euocatus, qui semibarbaram ciuitatem legum ac sacrorum constitutione temperauit, ^c annum in menses descripsit, & simulata Egeriæ nymphæ

^a Pax conuenit: Sabini in ciuitatem geminata vrbe admissi: Tatius illorum princeps, vna cum Romulo regnauit, post quinque annos mortuus Romulo soli imperium reliquit. *Liv. 1. 13. Dionys. 2. p. 113. seq.*

^b In tres tribus populum diuisit; singulas tribus in decem curias. *Dionys. Hal. 2. p. 82.*

^c Romuli annus decem mensibus constabat: addidit duos Pompilius, vt annus ad cursum lunæ describeretur. *Ouid. 3. Fast. 152.*

Pompilius menses sensit abesse duos.
In Eutropio ergo pro decem videtur ~~duos~~
decim legendum ex *Liv. 1. 19.*

phæ familiari consuetudine, legibus suis auctoritatem addidit.

TVLLVS HOSTILIVS, tertius rex Romanorum, militiam ordinavit, armis iuventutem exercuit, & civium numerum, Albanis victis, & urbis pomeria^a Cælii montis accessione auxit. Alba diruta de Sabinis quoque & Fidenatibus triumphavit.

ANCVS MARTIVS, Pompiliū nepos, Hostilii successor, Tiberi ponte iuncto, Ostiensem coloniam condidit, animo futurum præfagiens, ut maris imperio Romani potirentur.

TARQVINIVS PRISCVS, mercatoris Corinthii filius, Anci filiorum tutor, fraude & ambitu regnum adeptus, numero tum senatorum, tum tribuum aucto, urbem lateritio muro

^a Romuli ætate urbi in Palatino ædificari cœptæ & Cælium & Quirinalem montem, postquam Sabini cum Tatio recepti essent, accessisse Dionysius Hal. l. 2. p. 113 auctor est. Livius autem Cælii accessionem sub Tullo, Albanorum victore, & Quirinalis, sub Servio ponit, lib. 1. 30. 44.

ro cinxit, & ^a Circo, ludis & triumphali ornatu, Hetruscis Sabinisque victis, nitidiorem reddidit.

SERVIVS TVLLIVS, quamuis serua natus, liberaliter populo imperavit, quem in censum retulit, in ^b classes & centurias digessit. Vrbi Quirinalem, Viminalem & Esquilinum, prolatis pomceriis, adiecit, fossa & aggere muniit, Veientum quoque & Hetruscorum victor.

Vltimus regum TARQVINIVS SVPERBVS fuit, qui focero, vxore consentiente, interfecto in senatores pariter atque ciues crudelis, Volscos, Sabinos, Gabios vicit, & Capitolio de manubiis captarum vrbiū extracto, ob filiū stuprum, quod Lucretiæ intulerat, & vrbe & regno cum omni familia eiectus est.

Liber-

^a Circo, quem Maximum dixere posteris: ludis, Magnis siue Romanis. Liv. 1. 35.

^b Liv. 1. 42. Seruium vocat conditorem omnis in ciuitate discriminis ordinumque, quibus inter gradus dignitatis fortunæque aliquid interlucet.

Libertatis vindex potissimum Iu-
nius Brutus fuit, primus ob id *consul*
electus, isque adeo seuerus, vt ^a fi-
lios quoque suos, quod regibus eie-
ctis fauerent, publice virgis caesos se-
cure percusserit, sic populi libertati,
quam suæ domui, amicio. Ager
^b Tarquiniarum, qui inter urbem &
Tiberim fuit, Marti consecratus, Cam-
po Martio nomen dedit.

Expulsos Tarquinius Prorsena, He-
truscorum rex, vi & armis restitutu-
rus Romam transtiberinam diu te-
nuit, alteram quoque partem occu-
paturus, nisi Horatius Cocles reciso
publico ponte retardasset, & Mucius
Scauola, manu in focum coniecta, ho-
stes ad petendam pacem prodigiose
commouisset. Tarquinius spe omni
reditus incisa, ^c Tusculum ad gene-
rum suum exulatum abiit.

Tunc

^a Livius lib. 2. c. 4. 5.

^b Livius lib. 2. cap. 5.

^c Livius 2. 15. Eutrop. 2. 10.

Tunc latius fines extendere & cum finitimis acrius certare Romani cœperunt. Posthumius Dictator signa in ^a hostes iaculatus nouo ^b more ad victoriam suos accendit: Antiatum ^c spolia in suggestu fori Mænius suspendit: ille ab aratro dictator L. Quinctius Æquos & Volscos, Latinorum peruicacissimos, perdomuit: aduersus Veientes gens Fabia coniuravit, ^d *scelerata* nomine portam signans, quæ

^a Hoc sæpius tentatum, prospero euentu, a Romanis, Freinshemius ad Flor. 1. 11. obseruauit.

^b *Nouum* Florus vocat: sed a Seruio Tulio multis ante annis vsurpatum, docet Frontinus Strateg. 2. 8.

^c Nauium rostra. Hinc Rostrorum nomen & templi & suggestus celeberrimum. Liv. 8. 14. Ordinem Flori 1. 11. secuti sumus: quæ dubitari aut obiici possint, Freinshemius adnotauit.

^d Carmentalis porta fuit, Liv. 2. 49, cui ex tristi euentu nouum nomen accessit, vt *scelerata* diceretur, sicut idem nominis impositum vico fuit Liv. 1. 48, & campo 8, 15.

quæ in prælium ^a trecentos dimiserat
nunquam domum reuersuros. Fabi-
orum genti vrbis Veientium excidio
post ^b diuturnam obsidionem paren-
tatum fuit.

Cursus imperii parumper *Gallo-
rum* ^c *Senonum* incurfione fuppreffus.
Hi enim exercitum Romanum non
vincunt modo ad Alliam flumen, fed
ipfam quoque Romam, nemine de-
fendente, ingreffi cædibus ac in-
cendiis complent, fola Capitolii arce

D ex-

^a Numerus rotundus pro cccvi. Diony-
fius in fabulis ponit, quod de vnico, qui
ætatis cauffa remanfiffet, gentis nobi-
liffimæ propagatore creditur. Inftar
prodigii enim effe dicit, hos trecentes
fuiiffe omnes cœlibes, nec vel infantes
pueros aut impuberes fratres habuiffet.
Vulgi opinionem ex eo natam exiftimat,
quod vnus forfan ex iis præ ceteris incla-
ruiffet. Vid. lib. 9. p. 580.

^b Liuius 5, 22 *decem æftates hiemesque con-
tinuas circumfiffa.*

^c Senones non transalpini, quorum caput
Agedincum erat: fed horum coloni, ab
Vtente flumine ad Æfim fub Adriatico
habitantes. *Polyb. 2, 17. Lic. 5, 35.*

excepta, quam Manlio tuente sex mensibus obsessam expugnassent quoque, nisi nocturnas hostium insidias anser clangore prodidisset. Pertæsos obsidionis Gallos Camillus a tergo adeo cecidit, vt vrbis incendia Gallorum sanguine ^a restinguere videretur, & postea crescente Romanorum virtute omnes reliquæ horum Senonum deletæ sunt, ne quis exstaret in ea gente, qui incensam a se Romanam gloriaretur.

Post hæc non cum solis Hetruscis, ^b Samnitibus, Latinis, sed exteris quoque & transmarinis gentibus bellari cœptum est, Tarentinis, qui Romanos legatos violauerant, PYRRHVM Epirotam in auxilium vocantibus, qui Romanos elephantis territos primum vicit;

^a Flori hyperbole.

^b Vndequinquaginta annis bellum in Samnites gestum, nec sine clade & ignominia Romanorum, cum ad Furculas Caudinas sub iugum missi sunt. Emergit tamen Romana virtus, & in vltionem sui cunctas Samnii vrbes deleuit. *Liv. 9.2. Flor. 1.10. Entrop. 2.4.*

vicit; mox ipse victus & castris exutus; tamen non tam armis superatus, quam ^a iustitia Fabricii, Italia excessit.

Iam Italiam Romani subegerant in eo occupati, vt trans mare quoque prorogarent potentiam. Sicilia vt proxima insula erat, ita fertilitate Romanos inuitabat tanquam horreum. tantæ vrbis imperiique olim futurum. Partem eius tenebant Pœni, Romanis virtute non impares, nauigandi peritia etiam superiores, quos vt arcerent Romani ab locis Italiæ propinquis, in ^b Mamertina caussa inue-

D 2

nerunt.

^a Eutropius l. 2. c. 7. & 8.

^b Sub Agathocle merentes Campani milites Mellanam Siciliae fraudulenter occupant, eiectis aut iugulatis ciuibus. Hi dicti Mamertini, aliquamdiu graues finitimis. Repressi vero a Syracusanis in factiones scindebantur. pars Carthaginienses aduocabant, quibus etiam arcem dederunt; pars petebant ab Romanis auxilium, quod hi miserunt Pœnorum metu vel inuidia, etsi iniustam vrbis occupationem non probarent. Polyb. l. 1. c. 7. seq.

nerunt. Origo hæc belli *Punici primi* fuit, quo Romanus exercitus primum tentavit mare in Siciliam traiciens, & ^a Hierone Syracufano celeriter victo, apud Liparas Pœnorum classem fugavit partim, partim submersit.

Sic Sicilia potiti Romani in Africam traiciunt, & M. Attilio Regulo duce, valde premunt Carthaginenses: sed vertitur fortuna, & Lacedæmonio duce Xanthippo non vincunt modo Romanos Pœni, sed ipsum quoque consulem viuum capiunt, quamuis virtus illius neque carcere neque supplicii atrocitate frangi, ne dicam vinci, potuerit. Regulum cunctis viribus vindicare Romani nitebantur, & post multa prælia Lutatii cos. virtute eo res ^b adducta fuit, vt Carthaginenses pacem a Romanis peterent, etiam

^a Hiero prætor, iam recens salutatus rex societatem cum Carthaginensibus iniit contra Romanos. *Polyb. c. 1.*

^b ad insulas Ægates contra Lilybæum, *Flor. 2.2.* vel Ægusam, vt *Polybius c. 1. c. 60* vocat, præcipuam forte Ægatum.

etiam duris sibi conditionibus inirent. Finitum sic est bellum primum Punicum, quod xxiii annos habuerat, confestimque Romanus miles Ligures, Insubresque Gallos sub Alpium radicibus domat, & de *Illyrica* gente legatorum violationem vlciscitur.

Post^a quadriennii pacem nouum bellum cum Carthaginensibus exoritur, cuius occasio fuit Saguntus foecia ciuitas deleta, quam legatione primum, dein armis Romani vindicaturi in tanta pericula inciderunt, quanta nunquam antea subierant. ANNIBAL enim stupendo itinere per Alpes in Italiam profectus Romanum exercitum apud *Ticinum* Insubriae, deinde apud *Trebian* fluuium, iterum ad *Trasimenum* lacum, porro apud *Cannas* Apuliae vicum cecidit, quae vltima clades xl millia ciuium interemit. Tam consternati Romani omnes

D 3 erant,

^a Non a fine I Punicum, sed a Iano clauso: inter vtrumque Punicum enim fere xxii anni intercessere. *Cato apud Nonium in DVODEVIGESIMO.*

erant, vt epulari Annibal intra quin-
tum diem in Capitolio potuisset, si
ita^a vti victoria, sicut vincere, didi-
cisset. Sed Capuam digressus, deli-
ciis loci & luxuria eneruabat exerci-
tum, Alpium antea & Apennini niui-
bus vere indomitum, vt non ab re
Marcellus dixerit, ^b Capuam Anni-
bali Cannas fuisse.

Interea Romani se collegerant, &
iam ante Cannensem cladem Q. Fa-
bius^c cunctando, & quod nollet pu-
gnare, Annibalem per Falernos Gau-
ranosque saltus maceravit: Marcel-
lus Cannensi victoria elatum apud
^d Nola primus docuit superari pos-
se: postea certatim terga cedentis
premi, etiam in Africa, Sicilia,
Hispania diuisis copiis Pœnorum res
adfli-

^a Florus 2. 6. n. 19.

^b Liuius 23. cap. 45.

^c Vnde *Cunctatoris* cognomen. Flor. 2. 6.
num. 27. Erat aut Prodictator *Li.* 22. 8.
iterum Dictator *c.* 9.

^d Liuius 23. 44. 45. Cicero de Clar. Ora-
tor, cap. 3.

adfligi paullatim cœptæ. Captæ tum sunt *Syracuse*, quamuis Archimedis ingenio defenderentur; *Hispania*, quam longa erat, Scipionis virtute, Carthaginiensibus erepta, qui patris & patruï manibus, Punica ibi fraude oppressis, tum multorum cæde, tum, ^a *Carthaginiis Nouæ* expugnatione parentauit.

Interim Annibal ^b tertio ab vrbe lapide castra metatus, tempestatum vi in vltimum Italiae angulum redire coactus est: ASDRUBAL, frater Annibalis, in ^c Umbria cum exercitu ad interneccionem cæsus, & abscissum, caput ad castra Annibalis prouolutum fuit: ipse Annibal a suis domum reuocatus a Scipione in Africa acerrimo proelio superatur, qua clade coguntur Pœni pacem, quanquam ite-

D 4 rum

^a Liuius 26. 42. & sequent.

^b Liuius 26. 10. Eutrop. 3. 8.

^c Asdrubal cæsus supra Senam Gallicam ad fluuium Metaurum. Horat. 4. od. 4. v. 38. Corn. Nep. in Catone c. 1. num. 2. Liuius 27. 46. Eutrop. 3. 10.

rum duriozem, a Romanis accipere. Et sic bellum secundum Punicum, idque xviii annorum, SCIPIONIS AFRICANI fortitudine finitum quoque fuit.

Post Carthaginem vinci neminem puduit, & Africam Macedonia, Græcia, Syria secutæ sunt. PHILIPPVS Macedo, Annibalis societate inuisus Romanis, tum ob ^a infidam aduersus Ætolos pacem, tum propter iniurias Atheniensibus illatas horumque questus atque preces, ^b nouo bello appetitur. Introisse Macedoniam victoria fuit, ^c alteroque prælio ad Scotusam debellatum. Regi pax data, concessio regno, præter Græciæ ciuitates

^a Liuius 31. c. 1.

^b Nam decem ferme ante annis aduersus Philippum bellum coeptum, triennio prius depositum erat. *Lib. c. l. Eutrop. 3. 7.*

^c Prælium primum iuxta flumen Aoum, *Lib. 32, 10 12.* alterum, idque iustum, Flaminio duce, ad Scotusam, loco, cui Cynoskephalæ nomen est, commissum, *33. 7.*

tates, quæ pristinae libertati restitue-
bantur.

Ætoli, Romanorum in hoc bello
socii, minus^a spe sua præmium adepti,
^b ANTIOCHVM Magnum, Syriae re-
gem, aduersus Romanos sollicitant,
vnde *bellum Syriacum* conflatur, pro-
cul dubio grauius Romanis futurum,
si rex Annibalis consilio vsus fuisset;
verum confisus potentia sua^c volu-
ptarius homo, ante primam pugnam
fugit, facilemque Romanis ad^d Ther-
mopylas victoriam præbet. Nec ali-
am fortunam classis eius experitur,

D 5

ad

^a Thoas prætor Ætolorum in concilio
Naupacti conquestus iniurias Romano-
rum statumque Ætolia, quod omnium
Græcia gentium ciuitatumque inhonora-
tissimi post eam victoriam essent, cuius
caussa ipsi fuissent. Liv. 35, 12.

^b Livius c. 1.

^c ad Florum in bello Antiochi, & Polybii
fragmentum apud Athenæum l. 10. c.
10. extr.

^d Livius 36. c. 15. 16. 18

ad ^a Corycum, ^b Myonnesum & in Pamphylia mari, quamuis parti ^c Annibal præflet, haud paucis nauibus amissis in fugam versa. Finem bello L. Scipio imponit ad Magnesium, prælio, quo rex pacem hac conditione accipere cogitur, vt Asia multatus intra Taurum regnet, & paternis finibus contentus sit. *Ætolia* quoque & *Gallogræcia*, auxilia Antiochi, Romanorum victoriam suis cladibus augent.

Nec

^a Corycus portus & promontorium Ionice, super Cyssuntem, vbi C. Lilius regiam classem in fugam vertit, *Li. 36. 43. extr. & 44. etiam l. 37. c. 8. vocatur navalis ad Corycum pugna.*

^b Myonnesus promontorium inter Teum Samumque, *Li. 37. 27. prope distans a Coryco c. 29. vbi Regillus Æmilius, Livii successor, vicit. Hoc, si non utrumque prælium, a nobiliore vrbe Florus denominavit, cum Epheso inquit Salamina pensavimus. Sic enim emendat Florum & interpretatur ὁ πόντος Græsius.*

^c Prælio ad Sydæ promontorium in Pamphylia mari interfuit Annibal. *Li. 37. 23. 24. Nepos in Annib.*

Nec longo post interuallo PERSSES, Philippi filius, Macedoniae rex, rebellat, vincitque Licinium Crasum, Romanum consulem, sed ipse mox ^a vincitur ab Æmilio Paulo, & e Samothrace, quo confugerat, relictus, in triumpho ducitur. Tum pax Macedoniae data, quam ANDRISCUS, ^b Philippi filium mentitus, rursus abrupit, idque rebellionem effecit, ut Metellum ^c cognomine triumphoque augeret, & patriam ^d praetoris iuri subiiceret. Infelicior ^e PSEVDOPERSES fuit, qui Persis se filium simulabat. Cum seruis enim, quos concitauerat, repente a Tremellio quaestore oppressus est.

Hoc tractu temporum Carthaginienses contra foedus naues habere,

D 6 &

^a ad Pydnam. *Plutarch. in Paulo.*

^b Vnde *Pseudophilippus* historicis dictus.

^c Q. Metellus Macedonicus.

^d Ante haec tempora Macedonia non habuit prouinciae formam. Repete notata p. 35.

^e Epit. Liv. 53. Eutrop. 4, 7.

& Masinissam socium regem armis infestare compertum fuit. Suasit igitur ^a Cato in senatu, vt deleteretur Carthago; Scipio Nasica, vt ad virtutis æmulationem seruaretur. Placuit senatui media sententia, & diruta vrbe alio transferre ciuitatem decreuit, quod cum nollent Carthaginenses concedere, vrbs terra marique oppugnari cœpta est, & ^b a Paulli Macedonici filio, quem Africanus Scipionis filius adoptauerat, multa vi ac labore expugnata, & ^c xvii dierum incendio deleta fuit post quartum ab ineunte bello annum.

Crescenti Romanorum potentia Græci inuidebant, Corinthi legatos illorum vel manu vel oratione violentes.

^a Catonis & Nasicae sententias fuse scripsit Diodorus in Excerpt. Valef. p. 382.

^b post biennium cœpti belli supervenit Scipio. *Vell. Pat. l. 12. n. 4.*

^c Ita Florus 2, 15. n. 18. Appiano in *Pun. septem*, quam *septemdecim*, propius est. Adde, quæ ex Ryckio ad Florum I. G. Græfius V. CL. notavit.

lantes. ^a Mittitur aduersus eos Metellus ex Macedonia, cui L. ^b Mummius, bello pæne confecto, succedit, *Corinthum* euertit, opulentissima præda æris Corinthii, signorum tabularumque potitus.

Hispani quoque, impatientes jugi, multo labore & cruentis certaminibus seruire docebantur. Cum primis VIRIATVS Lusitaniæ dux, quasi Hispaniæ ^c Romulus, prouinciam omnem Romanis eripiebat, sed fractus ad ^d Fabio Maximo; indecore vero a ^e Pompilio, percussoribus immisis, oppressus fuit.

Numan-

^a Hoc Bellum *Achaicum* dicitur. Vid. Vellei. 1. 12. Flor. 2. 16.

^b inde *Achaicus* dictus. Vell. Pat. 1. 13. n. 2. qui ruditatem huius ducis in æstimandis tabulis statuisque Corinthiorum n. 4. scripsit.

^c Florus 2, 17.

^d Fab. Maximo Æmiliano, Æmilii Paulli filio. *Appian. Hispan.*

^e successore Fabii.

Numantia quoque, Hispaniæ clarissima ciuitas, ^a non muris, sed civium virtute munita, a Romanis bello tentabatur: sæpius victores Numantini ^b fœdus, quam devictorum exitium, maluerunt: tandem Scipionis, qui Carthaginem euerterat, pertinacia verius, quam iustitia compulsi se suosque ferro & veneno, subiectoque undique igne peremerunt, Romano victori ^c nihil nisi nomen triumphi relinquentes.

Ea-

^a Florus 2, 18. *sine muro, sine turribus*, quasi Sparta altera. Strabo autem l. 3. τὸ τεῖχος memoravit. Appiani in *Hisp.* περιτειχισμα dubium, de Scipionis circumvallatione, an urbis munimento intelligendum.

^b sed turpe Romanis fœdus, ignobilis pax & ignominiosa, quam cum Numantinis Q. Pompeius, & C. Mancinus fecerant, Flor. 2. 18. Eutrop. 4, 8.

^c Appianus in *Hisp.* captiuorum meminit, e quibus elegerit Scipio πενήντα ἑξ ἑκατόν quinquaginta ad triumphum, ceteris sub corona venditis. Florus c. l. & Vegetius 3, 10 neminem euasisse tradunt.

Eadem tempestate Pergamenorum rex ATTALVS moritur, qui Romanorum populum, cui socius fuerat, & amicus, heredem testamento fecit. Sed adeuntibus hereditatem, ^a ARISTONICVS restitit, & ^b proconsulis Crassi exercitum ipso capto vel interemto profligauit. Vicit tamen Perpenna eos. & successor Aquilius *Asiaticum bellum* non tam fortiter, quam dolose, mixtis veneno fontibus, confecit. Sic Asia Romanorum facta cum opibus vitia quoque Romam transmisit.

Inuicti enim ferro & armis a IVGURTHA auro & pecunia aliquoties deuicti sunt. Hic Micipsæ Numidiæ regis adoptiuus, heresque cum
natu-

^a Eumenis regis ex pellice filius. *Iustin.* 36.
4. *Entrop.* 4. 9.

^b Florus 2, 20 prætorem vocat: rectius Velleius 2, 4 proconsulem. Nam bello grauiore imminente consules aut proconsules etiam in prætorias prouincias mittebantur. Add. Noris Cenotaph. Pis. pag. 206.

naturalibus eius filiis, Hiempfale & Adherbale factus, alterum occidit, regno alterum expulit, quo Romanos sollicitante, in quorum tutela regnum erat, Iugurtha cum senatum, tum legatos regnum diuisuros, tum ^a consules quoque cum exercitu in Africam missos largitionibus aliquoties corrupit. Tandem a Metello, inde *Numidici* nomen consecuto; & post paulo a C. Mario exutus urbibus, Bocchum Mauritaniae regem, socerum suum, in belli societatem traxit, qui vna clade adfectus maluit generum Romanis prodere, quam suae salutis discrimen adire. Syllae igitur, Marii quaestori, in manus traditur Iugurtha, & catenis vinctus, Romae in triumpho ducitur.

Secutum est bellum *sociale* siue *Italicum*, quod etiam *Marsicum* dicitur, quia

^a Calpurnius Bestia consul pecunia regis corruptus: successor Albinus per fratrem Aulum male rem gessit. *Sallust. c. 27* & 38.

quia in Marsis vel ^a ortum fuit, vel gestum acrius. Quippe ^b plures Italiae gentes contra Romam confurrexerant, pro æquali bellorum labore ciuitatem ex æquo postulantes. Post varias clades vtrunque acceptas Romani præualebant Q. Pompeii & L. Sullæ virtute, compositoque exitiali bello ^c ciuitas Italiae ^d paullatim dari coepta est.

Dum hæc geruntur, rex Ponti
MITHRIDATES eripiendæ Romanis
nis

^a Velleius 2, 15. *malum ab Asculanis ortum, deinde a Marsis exceptum.*

^b Velleius 2. 15 *Æniuersa Italia, ouendo xñs.* Nam ipse c. 16. excipit, *qui arma non ceperant.* Acerrimi contra Romanos fuere Marfi, Picentes, Peligni, Samnites.

^c Antea socios & Latini Italique nominis vocabant, Iam lege Iulia ciuitas est sociis & Latinis data, Cic. pro Balb. c. 8. aut *Æniuerso Latio*, Gell. 4, 4. etiam *Italicis populis* Liv. epit. 80.

^d Primum iis, qui arma non ceperant, aut deposuerant maturius, *Vellei. 2. 16.* dein Latinis, mox Italis.

nis Asiæ occasionem circumspicit, etiam perpulcram inuenit, ciuilem Romanorum discordiam. Bithyniam, Paphlagoniam occupat, & omnem Asiam terrore implet ^a LXXX millibus Romanorum ciuium vna die & vna epistola trucidatis. Contra hunc Sulla cum exercitu mittitur, qui ^b Græcia ad Romanos reducta, regem in Asia opprimit: cupidior vero triumpho, quam victoriæ persequendæ, occasionem regi male pacato dedit instaurandi bellum, & Asiam tanquam suam repetendi, qui cum Cyzicum oppugnat, a Lucullo repellitur, & regno exutus Iberos, Albanos, ac Tigranem Armeniæ regem in societatem attrahit. Maior vero erat Pompeii virtus, quam vt vel Ponticis gentibus, vel Caucasi tene-

^a Val. Max. 9.2. octoginta millia ciuium Romanorum: Plutarchus in Sulla p.467 δεκαπέντε μυριάδας CL. millia.

^b Græciam per Archelaum ducem Mithridates inuaferat, & Athenas tenebat præsidio. Appiano.

tenebris terreretur, qui Mithridate
^aacie victo, & ad voluntariam mor-
 tem, quam veneno frustra quæsierat,
 compulso, inde ab Euphrate & Pon-
 to omnem Asiam, & sic Palæstinam
 quoque, Hierosolymis ^btrimestri ob-
 sidione captis, in potestatem Roma-
 norum redegit.

Per eadem tempora *ciuile* inter
 MARIUM & SYLLAM bellum exor-
 tum est. Vterque Iugurtha victo, Ma-
 rius etiam ^cCimbrica victoria, elatio-
 res facti, gloriam sibi mutuo inuide-
 bant.

^a In Armenia minore, eo loco quo Pom-
 peius Nicopolin, victoriæ monumen-
 tum condidit. Vicerat autem *νικηλομα-
 χία nocturno prælio*. Plutarch. in Pom-
 peio, Dio Cass. l. 36. Strabo 12.

^b Urbem sine pugna intrauit: tres men-
 ses in templi expugnatione hæsit, quod
πρὸς τείρον μῆνα cepisse auctor Iosephus
 est 14, c. 8. Ben Gorion pag. 50. col. 1.
יבנין ערסן mense quarto. Add. Eu-
 trop. 6. 11.

^c Gemino prælio ad Aquas Sextias, & a-
 lio citra Alpes in Campis Raudiis victor
 Cimbrorum Marius. Vellei. Pat. 2. 12.
 Flor. 3. 3. Epit. Liv. 68. Eutrop. 5. 1.

bant. Sulla cos. Asiam prouinciam,
 & sic Mithridaticum bellum sortitus
 erat, Marius vero per Sulpicium,
 Trib. pl. sibi hoc bellum decerni po-
 stulauit. Interim egressus vrbe Sul-
 la circa ^a Nolam moratur, auditaque
 contumelia Romam reuersus, in ipsa
 vrbe cum Marianis proelio confligit.
 Victus Marius sexies consul ad mare
 fugit, & tandem ab omnibus deser-
 tus, in ^b paludibus latet, vnde re-
 tractus Minturnas in carcerem abdu-
 citur. Ibi singulari ^c fortuna serua-
 tus, in Africam traiecit adflictas suas
 res, si qua fieri posset, instauraturus.

Inter hæc Sulla in Asiam contra
 Mithridatem profectus erat, cum Cin-
 na cos. a collega Octauio, quod no-
 vitios

^a Nolanum bellum reliquias Italici Velleius vocat 2. 17. Nola enim arma per-
 tinacissime retinebat c. 18.

^b Ovid. 4 Pont. 3. v. 47

*In cæno latuit Marius cannaque pæ-
 lustris.*

^c Velleius 2. 19. Appianus 1. Civ.

vitios ciues in ^a tribus receperat, vr-
 be eiicitur, qui Capuæ apud exerci-
 tum de iniuria conquestus, receptis
 consularibus insignibus, milites per I-
 talem vagatus contrahit. Marius
 quoque cum suis, quos in fuga de-
 prehenderat, ex Africa in Hetruriam
 delatus Cinnæ coniungitur. Uter-
 que, diuiso agmine, Urbem inuadunt,
 trucidant, quotquot inimicorum ob-
 vios habebant. Marius septimum
 consulatum vix auspiciatus moritur:
 Cinna aduersus Sullam in Asiam du-
 cturus, a militibus, cum nolent na-
 ves ingredi, occiditur.

Sulla victor ex Asia rediens, in
 Campania superatis C. Marii reliquiis,
 Romæ incredibili ^b crudelitate in
 omnes mortuos pariter ac viuos, qui
 a se vnquam dissenserant, defæuit, &
 innu-

^a Extorserant Itali ciuitatem Romanis
 bello sociali. Lis noua subnascitur,
 sintne Itali in veteres tribus adsumendi,
 an nouæ pro illis constituendæ. *Vall.*
Pat. 2. 20.

^b vid. Valer. Maximus 9. 2.

innumeris clarissimis viris, consularibus, senatoribus, ac equestri ordinis^a proscriptione trucidatis, eiectione saltim, dictatura tandem deposita in Cumano moritur, Romæque contra Corneliæ gentis consuetudinem (ita enim testamento cauerat^b talionem effossionis veritus) splendide crematur.

Hoc bellum, ut fecunda sunt mala, *Sertorianum* peperit, cuius dux SERTORIUS, Marianarum ante partium, cum Sullæ proscriptionem effugisset, Hispaniam contra Romanos sollicitavit. Missus contra eum Metellus Pius iam magno natu, additus Cn. Pompeius acri virtute adolescens, quibuscum varia fortuna Sertorius pugnauit, & nisi^c a suis occisus fuisset, ne octauo quidem anno finem facile bellum habuisset.

Etiam

^a Velleins 2, 28 *Primus Sulla exemplum proscriptionis inuenit.*

^b Cicero 2 Leg. cap. 22. Plinius 7. cap. 54.

^c a suis in conuiuio occisus propter seueritatem intolerandam. *Appian. 1. Civ.*

Etiam Cilices, Isauri & Pamphylii
 Mediterraneum mare tum temporis
 infestabant, Mithridatico turbine ad
 rem illicitam inuitati. Aliquoties a
 Rom. ducibus repulsi, maxime a Ser-
 vilio, *Isaurici* nomen merito, non
 tamen victi prius fuere, quam Cn.
 Pompeius Magnus diuisis copiis o-
 mnes maris aditus ab Herculeo freto
 ad Hellespontum, & inde in Cilici-
 am vsque obsideret, & quadragesi-
 mo die ita mare tutum victoria sua
 redderet, vt longo post tempore
 nulli piratae in Romano orbe conspi-
 cerentur. Magnitudo victoriae vel
 ex hoc elucet, quod ^a DCCCXLVI na-
 ves piratarum captae sunt.

Cum Pompeius Mithridate profli-
 gato in oriente moraretur, in vlti-
 mum discrimen respublica venit.
 CATILINA enim cum Lentulo pra-
 tore aliisque ad caedem optimatum
 incendendamque urbem coniurauit,
 perditissimo quoque in societatem
 allecto. A Cicerone consule in sena-
 tu

^a Plinius lib. 7. cap. 25.

tu increpatus, noctu in castra aufugit, quæ Fæfulis per Manlium quendam parauerat. Qui remanserunt coniurationis principes, indicio Allobrogum legatorum comprehensi^a in carcere strangulantur. Alter consul C. Antonius, Catilina per Petreium legatum acie fuso, finem sceleratissimo bello imponit.

Tan i mali metum pensauit Pompeii triumphus, cui^b similem Romanon viderat. Ipse tot victoriis elatus cum socero C. Cæfare & M. Licinio Crasso societatem iniit primas reipubl. partes occupandi, quas & aliquamdiu tenuere. Horum consiliis effectum est, vt Cæsari Gallia, Pompeio Hispania, Crasso Parthia decerneretur. Crassus autem Parthorum

^a quinque in carcere necati. Cicero pro Sulla c. 11. quanquam nouem hominibus poena illa decreta erat, idem 3 Catil. cap. 6.

^b Magnificentiam huius triumphi, per biduum acti, scripserunt Plutarchus in Pomp. p. 642, & Appianus in Mithrid. extr.

rum auro inhians, ^a oppressus est in colloquio, & exercitum, fame ac hostium armis conflictatum, C. Cassius, Crassi quæstor, ægre in Syriam reduxit.

Cæsar in Gallia, Rheno ponte semel atque iterum iuncto, res feliciter gerens Britanniam primus Romanorum cum classe ingressus est, sed, ut fieri solet, hac quoque felicitate ad res novas excitatus a senatu postulavit, ut sui absentis in consulatus secundi petitione ratio haberetur, quod cum Pompeius (qui Cæsaris potentiam metuens Romam, rerum sedem, noluit relinquere, Hispanicam provinciam per legatos regens) cum potiore senatu negaret tanquam legibus aduersarium; Cæsar cum legionibus Romam venit, & Pompeio fuga cum suis elapso, ararium vi effregit, quo

E opus

^a Variant auctores in M. Crassi interitu. vide notata ad Sex. Rufum. Quod vero de auro in os occisi, causa ludibrii, infuso proditum est, id dubitanter Dio Cassius 40 scripsit ὡς γέ τις λέγουσιν *Et quidam dicunt.*

opus erat ad futurum bellum, aurum argentumque diripuit. Inde cum copiis in Hispaniam regressus, ut tergum sibi tutum præstaret, ^a legatos Pompeii, commeatu interclusos, ad ^b deditonem compulit.

Pompeius interea Græciam belli sedem eligens, *Dyrrhachii* copias, quantas poterat, colligebat multis auxiliis orientalium regum confirmatus. Quo cum Cæsar ex Hispania venisset, vincitur primo ^c conflictu a Pompeio, sed in Thessaliam progressus in campis ^d *Pharsalicis* vicissim Pompeianos tanto impetu concussit, ut omnes disiicerentur, & ipse dux exigua naui in Ægyptum profugeret, ubi in Pelusio portu Ptolemæi regis iussu fuit interfectus.

Cæsar Pompeium persecutus in easdem in Ægypto insidias cadit, quas

^a Afranium & Petreium.

^b Cæsar. 1. Civ. c. 84.

^c ad Dyrrhachium. Cæsar. 3. Civ. c. 69.

^d Cæsar 3. Civ. c. 93.

quas ægre elapsus ^a Mithridatis Pergameni opera denuo oppugnat Ægyptum, & rege in hisce turbis mortuo, omnem sibi subiicit. Mithridatis quoque Pontici regis filio PHARNACE celeri felicitate victo, & Ægypti regno CLEOPATRAE restituto, Romam rediit, & rebus, quantum poterat, compositis in Africam profectus Pompeianas reliquias, quibus Scipio & Cato, Iubæ ^b Numidarum, regis auxilio firmati præerant, in tantas ^c angustias adegit, vt singuli duces seipfos interficerent. Inde in urbem reuersus quatuor vno mense triumphos egit, de Gallia, Ægypto, Ponto & Africa, adhibito in quemli-

E 2

bet

^a Hic Mithridates Pelusium expugnauit *Dio 42.* a Cæsare non solum Galatiæ tetrarchia, sed Bospori etiam regno donatus. *Supra p. 65.*

^b Multi Iubam vocant regem Mauritanæ, & Lucanus 4 v. 672. eius regnum poetica figura ad Gaditanum mare extendit. Sed, Iuba in Numidia regnante, Mauritania citerior Bocchi, vltior Bogudis erat. Adde Tab. Regum Afr.

^c prælio ad Thapsum. *Hirt. c. 82.*

bet diuerso ^a apparatu & instrumento. Nondum vero debellatum profusum erat, sed Pompeii filii in Hispania ingentes copias collegerant, quas ægre & summo ^b periculo ad *Mundam* Cæsar profligans, quintum quoque ex Hispania triumphum agit.

Vix postea ^c quinque mensibus quiete in vrbe vsus erat, & clementiæ fructus ceperat, cum a Marco & Decimo Brutis, & C. Cassio aliisque senatoribus (LX enim conspirasse dicuntur) idibus Martiis in Pompeii curia xxiii vulneribus interficitur. Percussores diffugiunt, M. Brutus cum Cassio in Græciam & Asiam; Decimus Brutus Mutinam, vbi ab Antonio, Cæsaris in consulatu collega, obsidetur, post, soluta obsidione, in Galliis securi ceruicem ^d parum fortiter subiecit. Dum

^a Velleius 2. 56. Florus 4. 2.

^b Plutarch. in Cæs. Eutrop. 6. 19. Flor. 4. 2.

^c Octobri mense in urbem reuerterat, cum idibus Martiis interficitur. *Vell. Pat. 2. 56.*

^d Reprehensus ob id a Seneca Epist. 82. & Valer. Maximo 9. c. 13. Antonii autem iussu occisus est, Add. *Vell. Pat. 2. 64.*

Dum hæc geruntur, OCTAVIA-
 NVS CAESAR, a Iulio adoptatus
 & ex testamento heres, præter omni-
 um opinionem cum Antonio hoste
 iudicato, & M. Lepido societatem &
triumviratum inivit, quibus ad urbem
 properantibus ingens motus fuit, mul-
 ti proscripti & occisi, & inter hos
 quoque M. Cicero. Sextus etiam,
 Pompeius (nam Cnæus frater in Hi-
 spania ^a perierat) magnam classem a-
 pud Messanam Siciliae habens a trium-
 viris, nec tamen ^b incruenta victoria,
 opprimitur, & in Asiam profugiens,
 iussu Antonii, a quo opem petierat,
^c iugulatur.

Primus vero Lepidus societate ^d exci-
 dit,

E 3

dit,

^a Hirtius Hisp. c. 39.

^b prælio inter Mylas & Naulochum supera-
 vit Octavianus Pompeium, sed ipse ex
 improviso ab eiusdem ducibus fugatus
 est. *Sueton.* 16.

^c Apud Miletum iugulatus Sex. Pompeius
 ab Antonii militibus. *Strab.* 3.

^d Velleius Pat. l. 2. c. 80. at pontificatum
 retinuit, qui non prius, quam mortuo il-
 lo, in Augustum translatus est. *Dio* 54.
Appian. 5. Civ.

dit, Cæsarem in Sicilia hostiliter offendens, & ob id dignitate post decimum, ex quo acceperat, annum exutus. Brutum vero & Cassium, orientis robore confirmatos, Octavianus cum Antonio adgreditur, & victus ab iis omnino ad *Philippos* Thraciæ fuisset, si par virtuti fortuna a partibus percussorum stetisset. Sed errore factum fuit, vt victores se victos putarent, & desperatis rebus manus sibi violentas inferrent.

M. ANTONIVS res orientis ordinaturus, in ^a CLEOPATRAE amores incidit, quem vt Fulvia vxor abstraheret, per fratrem eius Lucium, in Italia bellum mouit, quod *Perusina* obsidione, vel fame potius, & deditione L. Antonii compositum fuit. Post mortem Fulviæ Octauiam Marcus

Antoni-
cus
* Antonius bis se dedit Cleopatrae amoribus. Primum superstite Fulvia, & tunc amasiam, non vxorem haberi volebat: deinde repudiata Octauia, quam mortuæ Fulviæ induxerat. Tum se maritum Cleopatrae professus est. *Plutarch. in Anton.*

patra, impotenti animo femina, cum Romæ etiam regnare cuperet, ab Antonio libidinum precium Romanum imperium petit, cui ille obsecutus res novas molitur, & Octauiano Cæsari bellum indicit. Sed victus ab eo ad *Actium* in Ægyptum refugit, & res indidem mutatas inueniens, se ipse interemit, quem Cleopatra, triumphii ludibrium verita, veneno aut^a aspidum morfu, vt creditum est, secuta fuit.

Sic æmulis sublatis fessam rempubl. Octavianus quasi in sinum suum recepit, omnibus honoribus, AVGVSTI inprimis cognomine, a senatu con-

^a De morte Cleopatrarum variantes opiniones. Admoto serpente extinctam plerique tradiderunt, Florus 4, 11. Eutropius 7, 4 alique: sunt, qui acu venenata sibi mortem attulisse credunt, vt apud Dionem est lib. 51. Το ἴ ἀληθὲς οὐδὲς εἶδεν, Sed Veritatem nouit nemo, iudicante Plutarcho in Antonio, quia nulla macula nec vulnusculum in corpore eius repertum, neque serpens, quamvis diligentissime quæsitus, inueniri potuit.

condecoratus. Tandem cum Dacos, Dalmatas, Hispanos, Parthos & ipsos quoque Germanos, perdomuisset, nec hostis superesset, quem Romani timerent, Iani templum, quod tantum bis a condita vrbe euenerat, ipse^a ter clausit, ita Deo volente, vt Princeps pacis IESVS CHRISTVS sub pacifico imperatore, anno imperii eius XLII, HOMO nasceretur.

^a Suetonius c. 22. in codd. Florentinis habet *ter*. Clausus autem primum fuit post Actiacam victoriam, *Dio Cass. 51*, iterum post Cantabricam *lib. 53*; de tertium clauso perdidimus veterum monumenta: servavit Orosius 7, c. 3 ex Tacito, *sene Augusto lanum patefactum*, cum Caius ad bellum Parthicum mitteretur. *Duodecim* annis ante hoc clausum fuisse tradit Orosius 6, 23; sed H. Noris in *Cenotaph. Pis. p. 197*. probat, vix maius, quam triennii spacium bello fuisse vacuum.

LIBER V
 DE REBUS ROMANO-
 RVM ET ECCLESIAE SVB
 IMPERATORIBVS
 ETHNICIS.

Romanæ monarchiæ funda-
 menta iecit Cæsar IVLIVS,
 quamuis fructum eius cape-
 re invidia suorum non potuerit:
 Octavianus vero AVGVSTVS a-
 pud Actium victor stabiliuit impe-
 rium, & successoribus firmum reliquit
 adiecta Ægypto, Cantabria, Aquita-
 nia, Pannonia, Dalmatia, ^a Germa-
 nia atque Rhætia, & per ^b Caium ne-
 potem

^a Germaniæ inter Rhenum & Albim ma-
 gnâ partem subegit Augustus per pri-
 vignum Drusum, expeditioni immortu-
 um, *Dio lib. 55.*

^b Duos Augustus Armeniis iam reges de-
 derat, Tigranem, & hoc oppresso, Artava-
 vadem, quem cum alius Tigranes, Par-
 thorum præsidio nixus, eiecisset; Caius
 Augusti nepos, adoptione filius, ad bel-
 lum Armeniacum missus primo certami-
 ne vincit Tigranem, & in locum eius A-
 riobar-

potem Armenia recuperata, felix in omnibus imperator, si clades in Germania acceptas, ^a Lollianam & ^b Varianam, excipias, illam maioris infamiae quam detrimenti; hanc paene exitiabilem, tribus legionibus cum duce legatisque & auxiliis omnibus, caesis. Ante Vari cladem censum egit Romani orbis, missis in prouincias clarissimis viris ^c extra ordinem,

E 6

&

riobarzane substituto, Armeniam rursus in fidem & clientelam Romanorum reducit, quamuis ipse in Artageræ obsidione proditoris dolo letale vulnus accepit. *Tacit. 2 Annal. c. 3 & 4. Vellei. 2, 102. Dio Cass. 55.*

^a Germani, Rheni accolæ, Romanis quibusdam cruci adfixis, amnem transgressi equitatum contra se missum fuderunt, & fugientes insequendo in ipsum Lollium legatum incidunt, quem perinde profligant. Compescuit motum Augusti aduentus suae certamine. *Dio 54. Vell. Pat. 2, 97. Sueton. c. 23.*

^b Suetonius c. 1.

^c Dio lib. 56 de ultimo quidem Augusti, huic tamen persimili censu, ἐπιμψεν ἄλλους ἄλλα τε τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν πόλεων

& in Syriam quidem ^a Quirinio cum imperio census habendi, quo tempore praeses ordinarius Sentius erat, ^b Saturninus. Sic fati propitiis factum est, ut Dei mater Bethlehemum veniret census causa, & ibi in lucem ederet orbis Seruatorem, & ipsum,

Roma-

πόλεων κτήματα ἀπογραφῶν, alios alio misit, qui privatorum ac ciuitatum facultates describerent. Et Suidas in voce ἀπογραφὴ ex veteri scriptore tradit, Augustum εἰησιν ἄνδρας τοὺς ἀεισους τὸν βίον καὶ τὸν τέχνην ἑξήκοντι ἄνδρας morum integritate conspicuos ad has ἀπογραφὰς siue descriptiones faciendas elegisse.

- ^a qui adhuc bene rem contra Homonadenses in Ciliciae & Lycaoniae confinio gesserat, Tac. 3, 48, iam vel extraordinarius censor, vel procurator in Syria, vel procuratori adiunctus. Vid. Vfler. p. 531.
- ^b Tertullianus aduersus Marcionem lib. 4. c. 7. *Archiva Romana, ait, custodire censum Augusti, testem fidelissimum Dominicae natiuitatis: & cap. 19. census, inquit, constat actos sub Augusto nunc in Iudeam per Sentium Saturninum &c. ubi Casaubonus p. 105. Exercitat. notat, PER poni Tertullianice pro ἐπὶ Σευτίου, aut praesidem agente Sentio &c.*

Romano^a censui, sed nostri causa, obnoxium.

Augusto Nolæ mortuo TIBERIVS ex Liuia priuignus successit, homo subdolos & crudelis, simulans ea se velle, quæ nollet,^b quasi infensus, quibus consultum cupiebat: his vero, quos oderat, quasi beneuolus apparens.^c Reges ad se per blanditias extraxit, quos nunquam dimitteret, regno^d quorundam in prouinciæ formam redacto: ægre vero imperii fines contra barbaros defendit Armeniam Parthis, Mœsiam Dacis, Pannoniam Sarmatis, Galliam^e Germanis diripientibus.

Huius

^a Orosius fin. lib. 6. *Tunc, inquit, natus est Christus: Romano censui statim adscriptus est.*

^b Verba sunt Epitomæ Victoris c. 7. adde Tacitum 4 71. 3. Dionem 57. princip.

^c Suetonius c. 37 nominat Maraboduum Germanum, Rascuporim Thracem, & Archelaum Cappadocem.

^d Archelai nimirum, de quo diximus p 63.

^e His fores aperuit, reuocato per inuidiam ex mediis victoriis fratris filio Germanico.

Huius xviii anno per Iudææ procuratorem ^a Pontium Pilatum supplicio adfectus est DEI FILIVS, de cuius miraculis cum Cæsari Pilatus perscripsisset, ad senatum ille ^b retulisse dicitur, vt Christus in deorum numerum reciperetur, quamuis consecrationem, senatus recusauerit. Morte eius sic lætatus est populus, vt pileos, libertatis insigne, induerent, pars *Tiberium in Tiberim* clamitarent, pars vnicum & ^c Gemonias cadaueri minarentur.

Successit ei Caius Cæsar cognomento CALIGVLA, filius Germanici & Agrippinæ, neptis Augusti, superbus, libidinosus & ita crudelis, ut haud vano Tiberii præfagio dictus fuerit, *matrix reipublicæ*, siquidem optasse dici-

^a Tacitus 15. 44. 4.

^b Tertullianus Apologet. cap. 5. Orofius lib. 7. cap. 1. & 2.

^c Gemoniæ, scilicet *scala*, locus, in quem damnatorum corpora abiciebantur, vnicum inde in Tiberim trahenda. *Suet. Tiber. 33. 61. Vitell. 17. Tac. H. 3. 74.*

^d Suetonius cap. 11.

dicitur, vt vnā ceruicem^a populus Rom. haberet, & crebro illud tragicum iactasse: *oderint, dum metuant.* Cum non integro quadriennio imperasset, in palatio a coniuratis interfectus fuit.

Post hunc Tiberius CLAVDIUS, Drusi, Tiberii fratris, filius, stolidus & libertorum^b seruus imperauit, tumultuantem^c Mauritaniam perdomuit & prouinciam fecit, in Britannos quoque secundus a Iulio per Cn. Sentium &

^a Suet. cap. 30.

^b De potentibus libertis Claudii Suetonius cap. 28. consulatur.

^c Mauritania (Boechi & Bogudis regna, qui inter ciuilia Romanorum arma perierunt) ab Augusto Iubæ datur historico, Iubæ, Numidarum regis & Pompeio amici, filio, cui successit Ptolemæus filius, ex Antonii & Cleopatæ filia natus. *Strabo 17.* Hoc interempto a Caio Cæsare, *Plin. 5. 1.* fit tumultus, quem Claudius sedauit & prouinciam fecit, *Dio 60.* Tum primum diuisa fuit in *Cæsariensem & Tingitanam.* Dio c. 1.

& A. Plotium ^a expeditionem suscipiens. Huius successor NERO Claudius, filius sororis Caligulae, primo ^b quinquennio principis non mali speciem praebuit, postea tanta saevitia atque libidine aestuans, ut humanitatem exuisse omnem videatur. Fratre enim, vxore, matre & praepceptore Seneca interfectis Urbem quoque incendit, ut imaginem ardentis Troiae ^c cerneret. Interim quae ipse fecerat, Christianis incendia ^d obiiciebat, ferro, flammis & ferarum laniatu in ipsos saeviens, quae prima fuit ex atrocibus primae Ecclesiae persecutionibus.

Cum vero contra rebelles Iudaeos Vespasianum misisset, Sergius GAL-
BA

^a Ex Eutrop. 7. 8. De Plautio egregia Dio Cassius 60. cuius legatus Vespasianus erat. Ipse Claudius parti expeditionis adfuit. *Suet.* 17.

^b Vnde Traianus dicere solitus, *procul disferre cunctos principes Neronis quinquennio.* Aurel. Vict. in Ner.

^c Sueton. 38. Eutrop. 7. 9.

^d Tacitus 15. c. 44. Sulp. Seuerus 2, c. 29.

BA, Hispaniæ Tarraconensi præfectus, imperium inuadit Nerone sibi ipsi manus inferente. Galbam septimo mense confecit OTHO, hunc VITELLIVS trimestrem principem, deuicit a Germanicianis exercitibus imperator delectus. Vitellium vita pariter & imperio per præmissos duces VESPASIANVS exuit, quem bello Iudaico occupatum tam^a Pannoniæ Mœsiæque, quam Syriæ exercitus ad rempubl. capeffendam instigauerant.

Mentione Iudæorum facta precium operæ erit eorum res & clades altius repetere. Cum Pompeius, Mithridate victo, victricibus armis orientem percurreret, Iudæis præerant Ioannis Hyrcani filii, ARISTOBVLVS & HYRCANVS, de principatu fraternis discordiis atrociter dimicantes. Causa Pompeius cognita Hyrcanum principem Iudæis dedit: ^b Aristobulum vero catenis vinctum Romam misit. Postea

^a Suetonius in Vitell, c. 15.

^b Flor. 3, 5. n. 30. Appian, in Mithrid.

Postea Iulii Cæsaris in Ægypto victoris indultu^a ANTIPATER Ascalonita, dynastiam quandam Syriae & Iudæae impetrauit, filiisque HERODI & ^b PHASAELO reliquit, quos cum grauiter Aristobuli filius, euocatis Parthis, affligeret, Herodes Romam conquestum fugiens Antonii ope^c Rex Iudæorum a senatu appellatus est. ANTIGONVS vero, qui interea regnauerat, expugnatis Hierosolymis^d captus fuit, & Antiochiæ Antonii iussu securi percussus.

Herodi Augustus regnum^e confirmata-

^a Iosephus B. Iud. 1. cap. 8.

^b Hic Phasaëlus Herodis frater, in bello contra Antigonom a Parthis captus, vt Antigono traderetur, se ipse, capite ad petram alliso, interfecit. *Ioseph. B. Iud. 1. cap. 11.*

^c Ioseph. lib. 14. c. 26.

^d Ioseph. l. 14. c. 28. & lib. 15. c. 1. Cepit autem Herodes Hierosolyma auxiliis Romanorum.

^e Nec confirmauit modo, sed etiam Zenodori latronis, aliasque possessiones, inter Galileam & Trachonem sitas, addidit. *Ioseph. 1 Bell. Iud. 15. & 15. Antiq. 13.*

firmavit, quo superbe & crudeliter v-
 sus foedo tandem^a morbo ex vita exce-
 sit. Huius filii regnum Augustus di-
 vifit,^b vt PHILIPPVM Batanææ, Tracho-
 nitidi & Auranitidi; Herodem AN-
 TIPAM Galilææ & Perææ tetrarcham
 daret: maiorem natu ARCHELAVM
 præficeret Iudææ & Samariæ ethnar-
 cham, quem post nouem annos ac-
 cusatum crudelitatis^c Viennam, Gal-
 liarum urbem, deportauit, Iudæa in
 prouinciam redacta, quæ ex illo tem-
 pore a^d procuratoribus Cæfaris ad-
 ministrata fuit. Interea Antipas He-
 rodes tetrarchiam, quam acceperat,
 regens

^a In Herodis morbo notatur πῦρ μὲν
 ἡδὲν *lentus ignis*, deinde ἐπιθυμία δεινὴ
 τοῦ δεῖνασθαι *insatiabilis voracitas*: adhæc
 ἑλκῶσις τῶν ἐντέρων *exulceratio intestino-
 rum*: etiam φλέγμα ὑγρὸν περὶ τοὺς πό-
 दाσ καὶ ἄγρυγες τυττορ *pedum humidus
 & pellucidus*: denique τοῦ αἰδοίου σήψις
 σπώληκας ἐμποιοῦσα *putredo verendorum
 Vermiculos generans*. Ioseph. 17. 8.

^b Diuisio illa describitur lib. 17. Antiq. Iud.
 Iosephi cap. 13.

^c Ioseph. Ant. Iud. 17. c. vlt.

^d idem lib. 18. cap. 1.

regens Ioanni Baptistæ ^a Machærun-
te captiuo caput præcidit, a Caio
Cæsare tandem in ^b exilium eie-
ctus. Agrippas vero Maior, quem
^c Actus Apostolici etiam Herodem,
vocant, a Caio Cæsare rex tetrarchiæ
Philippi & ^d Lyfaniæ appellatus, a
Claudio ceteris aui sui Herodis
Magni

^a Iosephus Mathæruntem dicit Ioannis
carcerem 18 Ant. c. 7. quod Lightfoot in
Matth. 14. 10. in dubium vocat.

^b Lugdunum Galliæ eiectum tradit Iose-
phus 18. 9. in Hispaniam idem l. 2. B. I.
c. 16. Nisi ergo oblitus sui Iosephus fuit,
dicendum cum Scaligero ad Euf. p. 173,
primum in Galliam relegatum fuisse, de-
inde vt longius a patria abesset, in Hi-
spaniam. Causa exilii erat rebellionis
suspicio ex armorum copia ingenti nata,
accusante Agrippa Trachonitidis rege.

^c Act. 12. 1.

^d Lyfanius Abilenes tetrarcha *Luc. 3. 1.* non
fuit ex familia Herodum. An vero Lyfā-
niæ filius, Nabataæ & Iturææ principis,
ab Antonio interfecti, *Dio Cass. 49?* Ca-
saubono *Exerc. 13.* non videtur, quia in-
ter huius necem & Lucæ historiam LXIII
anni intercedant. *Noris Centotaph. p. 230*
in medio relinquit.

Magni ^a possessionibus auctus, Iacobum occidit, & immensæ superbiae ac diuinitatis adfectatæ pœnas luit. Filius, Agrippa minor, patri non succedit, sed ^b regulus fit Chalcidenæ in Syria, quæ postmodum a Claudio cum Philippi tetrarchia & Abilene, permutata fuit. Patre vero, Agrippa maiore, diuina vindicta sublato, Iudæa iterum prouincia facta ^c procuratores accepit, ex quibus fuerunt Felix & Festus, apud quos causam
dixit

^a Agrippa, Herodis ex Aristobulo nepos, Romæ diu versatus, in consuetudinem venit Cæsarum: offenso autem Tiberio in vincula conicitur, e quibus soluit illum successor Caligula, & diademate imposito regem constituit tetrarchiæ Philippi & Lyfaniæ: mox augetur tetrarchia Antipæ relegati: quibus Claudii liberalitate vniuersa accedunt, quæ auus Herodes possederat; atque ita etiam Iudæa, quæ tum desit prouincia esse. *Ioseph. 18. 8. 9. & lib. 19. 4. Dio 59. 60.*

^b Iosephus Antiq. 20. c. 5. & hic Agrippa est, apud quem Paulus captiuus pro se & Christiana fide dixit. *Act. 24 & 25.*

^c Ioseph. Antiq. 19. extr.

dixit Paulus Apostolus; & tandem Gessius Florus, sub quo exortum est ^a bellum Iudaicum, quo Vespasianus Galilæam & Iudæam perdomuit, Titus Hierosolyma deleuit, vterque de Iudæis triumphauit.

Sed ad VESPASIANVM reuertimur, principem mitem, affabilem & in artium professores insigniter liberalem, qui, quamuis pecuniæ ex rebus etiam parum decoris conquirendæ auidior esset, bonus tamen vel ideo habetur, quod optimum reliquit successorem TITVM filium, illas nempe delicias ^b humani generis, qui diem absque beneficiis perdi putabat, nec vllum ab imperatore tristem dimitti oportere. Sed breuis, biennio conclusa, felicitas fuit, quam hoc peiora tempora exceperunt, quo dissimilior fuit Tito frater & successor DOMITIANVS, sæuus, superbus, vno edicto philosophos vrbe & Italia expellens; Christianorum hostis in-

fen-

^a Tacitus Hist. 5. 10.

^b Eutrop. 7. 14. | Sueton. cap. 8.

fensissimus, qui Ioannem Apostolum
 in insulam Pathmum relegauit, cetera
 de Dacis & Germanis falsum trium-
 phum ^a egit, & veræ gloriæ Iulii A-
 gricolæ, Britanniam subiugantis, inui-
 dit. Huic occiso post xv annorum
 tyrannidem, & ignominiose ^b sepulto
 successit N E R V A Traianus admo-
 dum senex, qui libertatem & princi-
 patum miscuit, res olim dissociabiles,
 & breui imperio (post xvi enim men-
 ses defunctus est) non breuem feli-
 citatem reipubl. attulit Vlpium TRA-
 IANVM adoptando, qui ita imperio
 præfuit, vt non aliter postea in sena-
 tu acclamatum principibus sit, nisi
^c *felicior Augusto, melior Traiano.* Ete-
 nim longissime omnium protraxit im-
 perii fines, & Daciam quoque deui-
 cto rege Decebalo; etiam Mesopota-
 miam, Assyriam & Armeniam pro-
 vincias fecit, & orbem Romanum
 splen-

^a Tacitus Agric cap. 39.

^b Funus cum ingenti dedecore per vespil-
 lones exportatum. *Entrop. 7. extr.*

^c Butropius 8. c. 2.

splendidissimis ^a operibus ornauit. Tanta comitate, liberalitate, & in doctos amore fuit, vt iustis de caussis S. P. Q. R. ^b *Optimi* illi cognomen adiecerit. Hoc solum gloriam tanti principis obscurat, quod praepostera in deos suos pietate & religione acerbius aliquamdiu Christianos adflixit. Tandem a ^c Plinio, Bithyniae consulari potestate propratore, certior factus, Christianis innocentiam vitae singularem esse, mitiorem ^d sententiam tulit, non conquirendos esse, si vero deferantur & arguantur, puniendos. Hoc tempore *Ignatius*, ^e Antiochenus episco-

^a Pons in Istro lapideus, quem epitome Dionis delineat, in primis operum Traiani memorandus. Nec pauca aliorum in diuersis prouinciis supersunt vestigia.

^b Plinius Panegyri. c. 88.

^c Plinius lib. 10. epist. 97.

^d idem epist. 98. quam Traiani responsionem Tertullianus Apolog. c. 2. iuste reprehendit. *Si damnas, inquit, cur non inquiris? aut cur non absoluis, si non inquiris?*

^e Eusebius Hist. Eccles. 3. c. 36.

episcopus, Romam abductus fuit & bestiis obiectus. Neque hæc sola erat Christiani fundi calamitas, sed hæretici quoque pridem cœperant Ecclesiam turbare, *Cerinthus*, *Ebion* Christi^a Deitatem impugnantes, quibus Ioannes Apostolus (nam ad hæc tempora vixisse traditur) diuinos suos libros opposuit.

Ad finem properabat primum sæculum Christianorum, cum Traianus reipublicæ præficeretur, cui ad Seleuciam Isauriæ post vndeuginti annos defuncto successit **ÆLIVS ADRIANVS**, qui tot rebellibus populis (plures enim defecerant) resistere non ausus, reliquit prouincias^b Transeuphratas, quas Traianus fecerat, & de Dacia idem conanti amici disuaserunt, ne innumeri coloni Romanorum, a

F Traia-

^a Hieronymus Catalogo Script. Eccles. in Ioanne Apostolo, *asserunt*, inquit, *Christum ante Mariam non fuisse*. De aliis horum erroribus videatur Tertullianus Præscr. adv. hæret. c. 48.

^b Spartianus in Adriano cap. 5. Eutropius 3, 3.

Traiano deducti, barbaris proderentur. Hic ^aQuadrati apologia mitigatus pacem Christianis reddidit ^bepistola ad Asiae procos. data, ut nemini liceret Christianos sine obiectu criminis aut probatione damnare. Iudaeos in Cyrenaica, Aegypto & Cyprotumultuantes aliquot cladibus ^cTraianus attriuerat, spiritus vero superbae gentis adeo non repressit, quin Adriani tempore vehementius confurgerent instigati maxime a quodam ^dBar Cochba, id est, *stellae filio*, qui
pro

^a Hieronymus Epist. 84 ad Magnum, *Quadratus*, inquit, *apostolorum discipulus & Atheniensis pontifex ecclesiae, nonne Adriano principi, Eleusinae sacra inuisentis, librum pro nostra religione tradidit? & tanta admirationi omnibus fuit, ut persecutionem grauissimam illius excellens sedaret ingenium.* Euseb. 4,3,8. & Oros. 7. 13. Aristidem, & praesidem Serenum Granium eiusdem causae deprecatores addunt.

^b Orosius cit. loco. Euseb. 4. 9.

^c Xiphilinus lib. 68. extr. Euseb. H.E. 4, 2.

^d R. Ganz in Zemach David p. 41. A

בן כוהנא הנקרא בר כוכבא חרד ברומיים
ועשה

do ibi constituto, quod ^a Æliam de suo nomine Adrianus dixit, addito edicto, ^b ne quis Iudæus natione vel a longinquo illam regionem adspiceret.

Obiit Adrianus, cum xxii ferme annos imperasset, successorem relinquens ANTONINVM, adoptione filium, qui ob clementiam & morum integritatem PIVS cognominatus est, quod nulli acerbus, cunctis benignus esset, & defendere magis provincias, quam amplificare studeret. Hic iussu patris adoptavit M. ANTONINVM PHILOSOPHVVM, Marcus L. VERVM, qui post fata Pii, sicut genere & adfinitate, ita imperii consortione vndecim annis coniuncti

^a Eusebio & Orosio Ælia: Xiphilino Ælia Capitolina cum cognomine Iouis. Omnia enim ethnicorum more in nouo oppido instituta. Iouis simulacrum in loco resurrectionis: in crucis rupe statua Veneris vsque ad Constantini imperium stetit. Hieron. Epist. 13. ad Paulin.

^b Aristo Pellæus apud Eusebium c. 1. hæc prodidit.

eti fuerunt, ^a primo reipubl. Romanae exemplo, vt duos simul augustos videret. Lucius Verus luxuria diffluens, id laude dignum habuit, quod Parthorum regem Vologesum ^b superauit, nec collegæ Marco inuidit triumphii societatem. Cum Aquileiæ aliquamdiu egisset belli Pannonici causa, subito morbo correptus diem obiit supremum. At Marcus non tam nomine, quam vita & doctrina philosophus, solus postea reipublicæ præfuit, eamque optime gessit, nisi quod Parthici belli tempore iniquior fuerat ^c Christianorum causæ, in Gallia aliisque prouinciis supplicio adficiens Christianæ professionis homines, & in his quoque Polycarpum Smyrnensem, ex variis periculis ad hæc tempora conseruatum. Bellum quoque gessit contra Quados

F 3

&

^a Spartianus in Adriano c. 24. Eutropius 8, 5.

^b Capitolinus in Marco & Vero. Orosius 7. 15.

^c Orosius c. 1. Eusebius 4, 15.

& Marcomannos adeo periculosum ;
 vt cum Punicis conferatur , in quo
 cum siti premeretur exercitus , &
 pane ad desperationem adactus esset,
 legionis ^a Melitenæ milites christiani
 id ^b precibus impetrarunt, vt hosti-
 bus fulmine prostratis Romanæ co-
 piæ effuso imbri reficerentur, vnde
 & legioni ^c *fulminatricis* cognomen
^d imperatorem addidisse vulgo pu-
 tant,

^a Melitene de loco staturorum apud Cap-
 padociam siue minorem Armeniam dicta.
 Erat autem Legio XII cum cognomento
 FULMINEAE. *Notit. Imper. sub duce Ar-
 men. p. 232.*

^b Mirandam rem e nostris scripserunt Ter-
 tullianus ad Scapulam c. 4. Eusebius 5, 5.
 Ex profanis Dio in epitoma Xiphilini,
 Claudianus VI Conf. Honor. 342. Capi-
 tolinus c. 24. Lampridius in Elægab.
 c. 9. Silent autem hi de Christianorum
 precibus, & plerique magicis artibus rem
 insolentem imputant, quam vere, ex ipsius
 Marci [de seipso lib. I. n. 6] ἀπιστητικῆς si-
 ve negata his artibus fide, clarissimum est.

^c Gruterus Inscr. p. 547. 567. LEG. XII FUL-
 MINAT.

^d Ita Apollinaris apud Euseb. c. l. & Xiphi-
 linus. At Dio lib. 55. in Augusti legio-
 nibus

tant, quanquam haud dubie probari videtur, ante hæc tempora id legioni cognomen fuisse. Hæresiarchæ eadem tempestate fuerunt ^a Valentinus, ^b Cerdon, ^c Marcion, qui præter alios enormes errores Christi humanam & nobis ὁμοίον naturam oppugnatum

F 4

ibant;

nibus τὸ ἐν Καππαδοκίᾳ τὸ κερουνοφόρον [σεγυλόπεδον] legionem fulminiferam numeravit. An per anticipationem nominis? ita Xiphilino videtur: sed hoc refutat inscriptio ex Traiani xuo apud Grut. f. 193. n. 3. LEG. XII FVLM.

^a Valentinus error inter multos præcipuus, Christum in substantia corporis nostri non fuisse, sed spiritales, nescio quod, corpus de cælo deferentem, quasi aquam per fistulam, sic per Mariam Virginem transmeasse, nihil inde vel accipientem, vel mutantem. Tertullian. Præscript. adv. hæret. cap. 49.

^b Cerdon duos deos introducit, unum bonum, & alterum seivum. Christum in substantia carnis negat, in phantasmate solo fuisse pronunciat. idem c. l. c. 51.

^c De Marcione c. l. Tertullianus ait, hæresin Cerdonis approbare, nempe de alio Deo Christi patre, alio, qui mundum condiderit, vt ex Iustino Martyre Apol. 2. Eusebius H. E. 4. ii exponit.

ibant; praeterea ^a Montanus & ^b Praxeas, cuius progenies fuerunt Patripassiani. Nec id temporis felicior respublica, quam Ecclesia, fuit, siquidem Marcus optimus princeps, at infelix pater, monstrum potius, quam successorem dedit COMMODVM filium, videlicet iracundum, crudellem, voluptuosum, parasitorum servum, aurigam magis & gladiatorem, quam Romanorum principem. Unde in eum conspirationes, quas effugit aliquoties: at cum ferale codicilli, quibus nomina proscriptorum continebantur, casu quodam proditi essent, ab iisdem, quos interfe-

cturus

^a Hieronymus Epist. 54. *Montanista, inquit, Trinitatem in Sotius persona angustias cogunt, & - - - putant scelerosas coniugia iterata.*

^b Tertullianus lib. extremo de Praescrip. adv. haer. *Praxeas, inquit, Deum Patrem omnipotentem Iesum Christum esse dicit, hunc crucifixum passumque contendit.*

^c Herodianus l. 1. c. 17. cuius sunt & cetera, quae de Commodo, Pertinace, Iuliano leguntur.

Sturus erat, oppressus, & principatus dignitas PERTINACI delata, sed a militibus, disciplinam senis ægre ferentibus, post aliquot menses cum vita adempta fuit, & Didio IVLIANO vendita, verum haud diutius possessa, quippe eodem anno a Septimio SEVERO,^a Pannoniarum rectore, occupatur imperium, & senatus auctoritate Iulianus interficitur. Eodem tempore Pescennius NIGER in Syria, & Clodius ALBINVS in Gallia imperium adfectabant, sed vterque a Seuero, ille quidem^b gemino proelio, ad Cyzicum & Issum Ciliciæ; hic ad Lugdunum victus oppressusque fuit. ^c Parthos quoque & Arabes, quod Pescennio studuerant, bello eodem superavit. Æmulis sublati Christianos persecutus est, quæ

F 5

quin-

^a Herodianus 2. c. 9.

^b Herodianus lib. 3. cap. 2, 4, 7.

^c Inde *Parthici* & *Arabici* cognomenta, in lapidibus & historiis.

^a quinta eorum vexatio fuit, qua supplicium pro Christi honore Leonides, pater Origenis, passus est. Inter hæc in Britanniam proficiscitur imperator, in eaque ^b vallo xxxii millium passuum maria coniungit, vt obicem, ponat Caledoniorum, quos Scotos nunc vocamus, incursionibus, quod ante ipsum etiam ^c Adrianus & ^d Antoninus Pius moliti erant.

Floruerunt hoc sæculo, & scriptis operam Ecclesiae nauarunt *Iustinus* philosophus & *martyr*, apologia, quam Antonino Pio pro Christianis exhibuit, admodum illustris: ^e *Athenagoras*, qui sub Marco principe idem præ-

^a Orosius 7. 17. *quintam*; Sulp. Seuerus 2, 32 *sextam* appellat, Adriani acerbitate, qua initio imperii vsus est, adnumerata.

^b Spartianus murum vocat c. 18. vallum Eutropius 8, 10. Beda Hist. 1. c. 5 operose contendit vallum, non murum fuisse.

^c Spartian. in Adriano c. 11.

^d Capitolinus in Pio cap. 5.

^e Iustinus & Tertullianus apologiis suis factis illustres: Athenagoras, his nihil cedens

præstitit: *Irenæus* Lugdunensis episcopus, *Clemens* Alexandrinus; & vergente sæculo *Tertullianus*. Etiam interpretes scripturarum ad hoc tempus pertinent, *Aquila* Ponticus, *Theodotio* & *Symmachus*, omnes^a iudai- zantes, ecclesiæ tamen haud inu- tiles.

Tertium sæculum exortum erat Ec- clesiæ, cum *Seuerus*, Eboraci in Bri- tannia mortuus, imperium filiis *Bas-*

F δ fiano

dens, latuit, nec *Eusebio*, nec *Hierony- mo* memoratus. Sic maiora quædam aut æqualia, quædam clariora. Vid. præ- fat. CL. *Rechenbergii*.

- ^a *Hieronymus* præfat. in *Iobum*, quæ 113 epistola est, *Iudæus Aquila*; & *Symma- chus* ac *Theodotio* iudai- zantes hæretici, multa mysteria *Saluatoris* subdola inter- pretatione celarunt, & tamen in *ἐξα- πλοῖς* habentur apud ecclesias, & expla- nantur ab ecclesiasticis viris. Fuit au- tem *Aquila* non genere *Iudæus*, sed pro- felytus: *Symmachus* ac *Theodotio* E- bionitæ, *Hieron. Catal. Scr. Eccl. in O- rigene*, & semichristiani, in *Habac. 4, 13*. De singulorum ætate videatur *Vossius* Art. Gramm. l. c. 31. *Simon Disq. Crit. cap. 18*.

fiano CARACALLAE atque GETAE reliquit, fraterna, quod sperabat, concordia administrandum. Tantum vero illius in fratrem odium erat, ut nulla ratione placari, nec prius con- quiescere potuerit, quam inmissis in palatium percussoribus^a obtruncaret. Sic solus rerum potitus Antoninus Caracalla omnia superbius egit, & in amicos fratris crudelissime saevire coe- pit. Tandem eluso, expetitis filiae nuptiis, Parthorum rege, & pro ge- nero hostis factus magnam stragem edidit securis barbaris & nihil mali metuentibus; quam cum ultum irent instructis copiis, pridem Caracalla a satellite ad Carras occisus erat. Suc- cessor MACRINVS, barbarorum im- petum non sustinens, redditis capti- vis & praeda pacem redemit, & ex- acto in deliciis anno Chalcedone Bi- thyniae, antequam Romam veniret, cum filio DIADYMENO,^b imperii par- ticipes,

^a Herodianus 4 cap. 4. cuius etiam sunt, quae de hoc principe sequuntur.

^b Capitolinus in Macrino cap. 10. *Scien- dum*

ticipe, a militibus trucidatus fuit. Milites tunc imperatorem legerant Antoninum ^aELAGABALVM, sic a sacerdotio Solis, quo fungebatur in Phœnicia, cognominatum. Rumor enim erat, Caracallæ filium esse occulto stupro ex consobrino genitum. Sed cum se probris omnibus contaminaret, & consobrinum ALEXANDRVM Mammææ, duodecim annorum puerum, ipse quatuordecim natus ^badoptasset, in castris prætoriiis tricesimo regni mense oppressus est. Alexander Seuerus bonus princeps, Ulpiano iurisconsulto vsus scrinii magistro, bellum Persicum primus Romano-

mano- dum, inquit, quod cesar fuisse dicatur, non augustus, Diadumenus puer, quem plerique pari fuisse cum patre imperio tradiderunt.

^a Vulgo *Heliogabalus*. De origine nominis ad Eutropium diximus. Herodiano 5, 3 Ελασαγάβαλος est: in nummis ELA- GABALVS. *Spanh. p. 92. Vaillant p. 128. T. 2.*

^b Per ridiculum (γελοιοτάτα) senatus decreuit, quia adoptans est adoptato quasi pater.

manorum, quanquam non felicissime^a gessit. Hoc enim tempore Artaxerxes Persa ab Artabano Parthorum rege defecerat, & orientis imperio ad Persas translato antiquos regni fines ab Hellesponto vsque, ab Romanis repetebat. Nondum hoc profligato nouum bellum a Germanis mouebatur Illyricum inuadentibus, quibus cum obuiam factus Alexander pecunia potius pacem, quam armis & pugna pararet, ægre ferentes milites trucidant imperatorem, & summam rerum ad MAXIMINVM, Thracem natione, & ex^b opilione militem ac præfectum tironum, deferunt, qui bello contra Germanos gesto, postquam triennio regnauerat, a Pupieno Aquileiæ occisus fuit, talem exitum^c Christianorum persecutione
 sexta

- ^a Aliter Eutropius & Rufus: a nobis autem stat Herodianus l. 6, c. 5.
- ^b Herodian. 6. 3. *ὡς ποιμαίνων in inuentute pastor.* Capitolinus in vita cap. 2. *in prima pueritia fuit pastor.*
- ^c Propter christianam Alexandri, cui successerat, & Mammææ, matris illius, familiam, Christianos persecutus. *Oros. 7. 19.*

fexta promeritus. Tres tunc simul
 augusti facti sunt, PVPPIENVVS, BAL-
 BINVS & GORDIANVS, sed priori-
 bus in palatio statim interfectis, soli
 GORDIANO imperium reseruatum
 est. Hic Ianum Geminum^a aperuit.
 Persis, qui moliebantur erumpere,
 bellum illaturus. Ex quo victor red-
 iens apud Circessum, Euphrati im-
 minens castellum, a PHILIPPO Ara-
 be, qui post ipsum imperavit, inter-
 fectus est. Hic Christianæ causæ
 cum primis studens, quinque annis
 rempublicam rexit, millesimum vr-
 bis annum ingenti ludorum appara-
 tu celebrauit, &^b Philippopolim Ara-
 biæ condidit, cum filio tandem, quem

^a Cæsa-

^a Aurelius Victor Marcum ædes Iani clau-
 sisse tradit, quas in Persas moturus aper-
 tas fecerit Alexander ritu maiorum. O-
 rosius 7, 19. id longius, ad Flauios nem-
 pe, reiicit.

^b Patriam Bosra, ornamentis auctam, Phi-
 lippopolim vocauit. *Aurel. Victor &
 Zonar.*

^a Cæsarem fecerat, ab exercitu ^b interemtus. Post hæc DECIVS, ab Illyrico exercitu electus, feralibus ^c edictis contra Christianos editis, in bello aduersus Gothos, qui tunc primum ex septentrione ruebant, misere ^d occubuit. Breui post tempore multi imperatores secuti sunt GALLVS,
^a HOSTI-

^a Principio cæsar, deinde augustus dictus & consors imperii. Lapis Narbonensis: M. IVLIO. PHILIPPO. NOBILISSIMO. CAESA. PRINCIPI. IUVVENTVTIS. *Gruter. p. 272.* Neapoli in tabula ænea: IMP. M. IVLIO. PHILIPPO. FELICE. AVG. COS. DES. III. ET. IMP. M. IVLIO. PHILIPPO. PIO. FEL. AVG. COS. II. DES. COS. *Bellorius Vestig. Vet. Romæ p. 15.*

^b Senior Philippus Veronæ; Romæ iunior occisus. *Entrop. 9, 3.*

^c Valeriani edicta contra Christianos existant in epistola 82 Cypriani, qui sub hoc tyranno martyrium subiit.

^d Victor vetus c. 44 in solo barbarico, gurgite paludis submersus est. Zosimus I, 23 ἰμπαγείσ τῷ πηλῶ, δεφθαίρη, in huto dea fixus perit.

^aHOSTILIANVS, VOLVSIANVS,
AEMILIANVS vix imperium degu-
stantes: & his interfectis Licinius
VALERIANVS, octavæ persecutio-
nis Christianorum auctor, graues pœ-
nas nefarii edicti luit, quippe in Me-
sopotamia a Persis captus, in ignobi-
li seruitute ^b confenuit. Nec filius
GALLIENVS de patre liberando co-
gitavit, sed ignavia permisit, vt Ger-
mani in Galliam, Hispaniam, & in I-
talia Ravennam vsque excurrerent,
Gothi Thracias & Græciam vasta-
rent, Dacia, trans Danubium pro-
vincia, omnis amitteretur. Actum
fuiſſet de Romanorum dominatione,
niſi ^cODENATVS, Palmyrenorum,
prin-

^a Obscure imperatores, neque nominibus
ſatis diſtincti. Vide notata ad Eutropi-
um, qui principatum illorum *ſola peſti-
lencia & morbis notum fuiſſe* cenſet.

^b Hæc Eutropius 9, 6. & Victor vetus: at
Victor Schotti *ſæde laniatus interiit*;
Cedrenus f. 212 *ὑπὸ Σαπώρου ἐνδαρείς
ἐπιλεύθησεν, a Sapore excoriatus vitam
ſiniit.*

^c Vulgo *Odenatus*; vere, vt ex nummis li-
quet, *Οδενάθης*. Spanh. p. 91.

princeps, & hoc occiso, vxor^a ZENOBIA, Ægyptia mulier, Persarum impetum retardassent: in Gallia vero POSTHVMIVS nutantem occidentem stabilisset. Et hi sunt ex^b xxx illis tyrannis, qui Gallieno luxuriæ, popinis & libidinibus vacante Romanum imperium, sed alii aliis locis, inuaserunt, & partim mutuis æmulationibus, partim ab Aureliano principe postmodum confecti sunt. Etenim Gallieno, Mediolani post novem annos occiso, CLAVDIVS a militibus surrogatus est, qui intra biennium, cum Gothos^c ad Martianopolim, Mœsiæ urbem, ingenti prælio vicisset, morbo interiit, cui frater

^a Filiorum nomine orientem tenebat Zenobia. *Vopisc. in Aurel. c. 22. & 38. & Treb. Pollio in Zenob. c. 30.* Horum maximus corrupte a Vopisco c. 38, integre in NUMMO IMP. VHABALLATHVS AVG. appellatur. *Spanh. p. 597.*

^b Singulorum vitam scripsit Trebellius Pollio: etiam ignauiam Gallieni cap. 3 de iisdem tyrannis.

^c Trebellius Pollio in Claudio c. 9.

ter^a QVINTILLVS, vir sanctus, successit, sed xvii tantum dierum imperator. Igitur AVRELIANVS, Dacia Ripensi oriundus, fortis manu, adhuc^b priuatus Sarmatarum & Francorum victor, imperium suscepit, & Gothis fuis ad pristinos illud fines produxit, de^c Zenobia quoque, orientis domina, & TETRICO, Galliarum tyranno, triumphans. Solam Daciam ultra Danubium intermisit, Romanis colonis in^d Mœsiam reuocatis, quam suam Daciam vocari voluit inter duas Mœsias mediam. Utiles sic reipublicæ, at sæuus & formidabilis ecclesiæ, & nonæ^e persecutionis auctor fuit, quæ res pœnam, ecclesiæ hostibus dignam accelerauit,

vt

^a idem: cap. 12.

^b Cum tribunus militaret, vicit apud Maguntiacum Francos: & ante hos Sarmatas. *Vopisc. in Aurel. c. 6. 7.*

^c Zenobiam genuino pœlio superauerat, leuiore ad Antiochiam siue Immas; grauiore ad Emesam. *Zosim. 1, 50 & 53.*

^d *Vopiscus cap. 39. Eutrop. 9. 9.*

^e *Orosius 7, 23.*

vt serui fraude ad Thraciæ^a Heracleam interficeretur. Post TACITVM, qui^b Mæotidas ex Asia depulit; & fratrem FLORIANVM, paucorum mensium imperatores, PROBVS Sirmiensis ad rempublicam accessit, & Gallia, Thracia, Asia a barbarorum incursione liberatis, victisque BONOSO & PROCVLO anticæsaribus, ^c vineas Gallos ac Pannonios habere permisit. Hunc interemit militaris tumultus in^d turri ferrata ad Sirmium, cum quinquennio regnasset omnibus imperatori-

^a Thraciæ Heraclea olim Perinthus dicta, inter quam & Constantinopolim interemtus fuit Aurelianus. *Vopisc. c. 35. Eutrop. 9. 9.*

^b Mæotidis paludis accolæ a Vopisco in Tac. c. 13. *Mæotide* vocantur. Zosimus 1, 63. hos Scythas transiecta Mæotide palude, per Pontum ad vsque Ciliciam excurrisse tradit.

^c lege Domitiani annonaria intermissas. *Suet. 7.*

^d Turris Ferratæ in hoc principe meminerunt Eutropius, Victor vetus siue epitome, Vopiscus, qui cap. 21. *specula causa editissimam exadificatam* tuisse scribit.

toribus, qui antecesserant, melior.
 Post eum CARVS, Narbonæ in Gal-
 lia natus, augustus creatur, & ex
 Sarmatico bello in Persas profectus,
^a Ctesiphonte ac Seleucia captis, ictu
 fulminis supra Tigridem, vt ^b fama
 est, conflagrauit. Reuersus e Perside
 victor exercitus DIOCLETIANVM
 augustum appellat, qui victo ad Mar-
 gum Mœsiæ CARINO, Cari filio,
 MAXIMIANVM HERCVLEVVM im-
 perii socium siue cæsarem legit, quo-
 rum ille in oriente, hic in occi-
 dente

^a Seleuciam & Ctesiphontem cepisse tra-
 dunt Eutropius & Zonaras: *transgres-*
sum esse Ctesiphontem Aurel. Victor:
Ctesiphontem & que peruenisse Vopiscus
 in vita c. 8.

^b Plures quidem fulmine interentum di-
 cunt: alii autem morbo. Certum est æ-
 grotum exspirasse inter fulmina & toni-
 trua. fataliter, an ex adflatu cœlestis i-
 gnis, dubitatur. Calpurnius, Cari ad
 memoriam dictator, in epistola ad præ-
 fectum Urbis, *quantum, inquit, scire pos-*
sumus, ægritudine constat absumptum.
 Vopiscus c. 1.

dente ^a ecclesias vastauit, quæ decima post Neronem persecutio numeratur. Tum temporis non optimæ res Romanorum erant, prouinciis intestino motu laborantibus, quod in causa fuit, vt MAXIMIANVS HERCVLEVS ex ^b cæsare augustus, CONSTANTIVS vero & MAXIMIANVS GALERIVS cæsares legerentur, e quibus Constantius Galliam pacauit, ^c Alemannorum LX millibus cæsis:

Maxi-

^a Exstant inscriptiones de hac persecutione apud Gruterum p. 280 SUPERSTITIONE. CHRIST. VBIQ. DELETA. & alio lapide: NOMINE. CHRISTIANORVM. DELETO. QUI. REMP. EVERTEBANT. Adde Orosium 7, 25.

^b Probe in hac historia cæsares ab augustis distinguendi. Illorum tum potestas, tum ornamenta minora erant, quam augustorum. Vtebantur cæsares quidem purpura, sed sine auro, vt apparet ex epistola Commodi apud Capitolinum in Albino c. 2. Carebant etiam diademate, vt notum ex Iuliani historia, & Zosimo 6. 13. n. 1. Potestatis circumscriptæ testes sunt eiusdem Iuliani apud Ammianum 20. cap. 23. 24. & Maximiani Galerij historię apud Eutrop. 9. 15. n. 7.

^c Eutropius 9. cap. 15.

Maximianus augustus bellum in Africa profligauit: Cæsar Maximianus^a Persas vicit: Diocletianus Ægyptum in ordinem redegit, Britannius quoque ductu præfecti prætorio recuperatis. Post hæc vterque augustus imperio se abdicauit, & CONSTANTIUS atque GALERIVS augusti appellati.

Ecclesia hoc & superiore sæculo multas vexationes tulit sub Traiano, Antonino Philosopho, Seuero, Maximino, Decio, Valeriano, Aureliano, Diocletiano: multos quoque principes vidit pios, modestos, & christi-
 nae rei in primis studentes. ^b Tertullianus enim Antoninum Caracallam, lacte christiano educatum dicit, & Alexander Seuerus, ^c Lampridio teste, in larario suo & Christum & Abrahamum

^a Galerius Maximianus cæsar victus a Persis: ob id a Diocletiano grauer acceptus, impetratis nouis copiis, fudit Persas & castris exiit. *Eutrop. c. 1.*

^b Tertullianus ad Scapulam, cap. 4.

^c Lampridius in Alex. 6. 29.

mum habuit, quod sine dubio a matre Mammæa hausit, Origenis in christiana fide ^a discipula, quam an vere professâ fuerit, non liquido constat. Philippum vero Arabem christianum fuisse ^b multi veterum asseuerant, quam-

^a Mammæam Origeni dedisse operam eiusque doctrinis vacasse, auctores sunt Eusebius Hist. Eccl. 6. 21. Hieronymus Catalog, in Origene: Orosius 7, 18. Eusebius etiam Θεοσεβής ἀτλή vocat, Hieronymus *religiosam feminam*.

^b Hieronymus Catal. Script. Eccl. in Origene, Orosius 7. 20. Zonaras & Iornandes in hoc principe, Philippum vere christianum fuisse adfirmant. Nec ipse Eusebius H. E. 6, 34, 36. dissentit, quamuis lib. 4 de Vita Const. c. 62. μόνος, αὐτῶν ἐξ αἰῶνος ἀυτοκρατόρων Κωνσταντῖνου Χρῆστοῦ μαρτυροῦν ἀναγκασθέντων ἐπελεθοῦτο, *solus Constantinus ex imperatoribus seculi martyris Christi perfecte renatus fuit*. Digna Scaligeri verba ad Euseb. n. 2160 quæ huc adferantur. Na, inquit, illi magnam iniuriam sacrosancto Christi cultus faciunt, qui primi hunc latronem Araba, domini sui, imperatoris innocentissimi, & reipub. maxime necessa-
ria

quamuis hoc alii de fauore in Christianos, quam fidei professione, malint intelligi, vt id honoris Constantino referrent. His ergo regnantibus mira incrementa habuit christiana res, & ecclesiae operam commodarunt, initio quidem saeculi *Clemens & Tertullianus*, licet hic inuidia & contumeliis^a Romani cleri commotus in Montani castra transferit; & *Origenes*^b Bibliorum editionibus, quae Tetrapla, Hexapla, Octapla vocantur, illustrissimus: post haec tempora *Gregorius Neocæsariensis* floruit, & *Cyprianus* Carthaginensis episcopus,

qui in effectorem, idolorum cultorem, & ex cuius vita nihil tale colligi potest, Christianum ausi sunt dicere.

^a Hieronym. de Script. Eccl. in Tertulliano.

^b Origenis *Tetrapla*, praeter LXX viralem, complectebantur Aquilae, Symmachi & Theodotionis versiones. His additus Hebraeus textus, semel propriis, iterum Graecis characteribus exaratus, notissima illa *Hexapla* constituebat. Tandem *Octaplae* fiebant accessione duarum editionum, quarum altera Hierichunte in dolio, altera Nicopoli ad Actium reperta fuit. Vid. Euseb. H.E. 6.16. Hieron. Catal. Script. Eccl. in Origene, & 2 adv. Ruffinum c. 8.

scopus, qui tanti fecit ciuem suum Tertullianum, vt ^a sine eius lectione nec diem praetermiserit. Vt fieri autem solet, nec haereticis haec tempora caruerunt, siquidem octaua & nona persecutione feruente ^b *Nouatus*, Catharorum pater, in ecclesia turbas dedit, & post eos ^c *Sabellius* & ^d *Paulus Samosatensis*, Trinitatis hostes, persecutionibus vexatam ecclesiam intestinis quoque infidiis affixerunt, quibus accessit ^e *Manes* infaustus auctor Manichæismi.

^a Hieron. Script. Eccl. in Tertulliano.

^b Nouatus presbyter Cypriani fuit, quem secutus est Nouatianus, presbyter Romanae ecclesiae. Vterque nolebat apostatas suscipere poenitentes. *Hieron. Catalog. in Nouatiano.*

^c Hieronym. epist. 54 ad Marcellam: *Sabellii dogma sectantes Trinitatem in quibus persona angustias cogunt.* Adde adv. Luciferianos cap. 5.

^d Paulus hic, patria Samosatensis, Antiochenus episcopus fuit, *παππὸν καὶ χαμαίπερ ἡνὶ δεξιῇ τοῦ χειρὸς φεγγύσας, ὡς κρηνοῦ τῶν φύσιν ἀνθρώπου ἡνομήσου.* Euseb. H. E. 7. 27.

^e De origine & nefanda doctrina Manichæorum Socrates Hist. Eccl. lib. 1. c. 22 Gr.

HISTORIA
ANTIQUA
IN
TABVLIS
SYNOPTICIS.

Monarchiæ primæ
Dispositio vulgaris.

NIMROD

BELVS

NINVS

* En diffensum! Boxhornio Nimrod,
Belus, Ninus tres distincti reges
sunt: Io. Conr. Dieterico Nimrod
& Belus idem, & Ninus filius illius:
Io. Vorstio Not, ad Iustinum idem
Nimrod & Ninus

SEMIRAMIS vidua Nini

NINYAS filius Nini & Semiramidis.

xxxii aut plures successores obscuri.

SARDANAPALVS ab Arbace Me-
do deiectus.

Diuisa monarchia
Assyriorum

Assyria

PHVL
TIGLAPIESAR
ASARHADDON,

Medici

ARBACES

quo deficit Merodach,
Babyloniae praefectus,
& regni sedem ex Assy-
ria Babylonem trans-
fert.

obscuri inter-
medii.

Babylone regnantes

MERODACH

* *

NABOPOLASSAR,	DEIOCES
NEBVCADNEZAR	PHRAORTES
EVILMERODACH	CYAXARES
BELSAZAR	ASTYAGES.
DARIVS Medus.	

CYRVS.

G 3

Primæ monarchiæ
Dispositio Scaligeriana

*Dynastia Chaldaeorum in Ba-
bylonia*

I. EVECHOOS, qui Syncello Nim-
rod est.

VI successores obscuri

Anni dominationis CCXXIII.

*Dynastia in Babylonia
Arabum.*

Sex numero reges, obscuri, nisi quod
nomina ab Africano prodita.

Anni dominationis CCXVI.

* Ultimo rege ex Arabum fami-
lia debellato Belus anno xxvii
imperii sui Assyriorum impe-
rium cum Babylonio coniun-
xit.

Dispositio Scaligeriana.

Dynastia in oriente Assyriorum

1 BELVS

2 NINVS

3 SEMIRAMIS

4 NINYAS ZAMES.

obscuri

9 - - - *Abraham nascitur.*

obscuri

22 - - - *Moses nascitur.*

25 - - - *Exodus Ebr. eorum.*

33 - - - *Troia capta.*

37 - - - *Templum Salomonis
conditum.*

41 TONOSCONCOLEROS, Græcis
SARDANAPALVS.

* Anni a Belo ad Sardanapali finem
1484: ab Euochoo 1952.

Dispositio Scaligeriana.
Dynastia Medorum & Babylo-
niorum.

Medi.

Babyloni.

1 ARBACES, Sar- napali victor.	
2 Mandauces f.	
3 Sofarmus. <i>Initi-</i> <i>um Olympiadum.</i>	
4 Artycas	1 NABONASSAR
5 Arbianes	deficit a Medis.
6 DEIOCES Hero- doti, Arsæos Cte- siæ, 40 ann.	
7 PHRAORTES, Artynes, 22 a.	5 MARDOKEMPA- DVS
8 CYAXARES 40 ann.	11 IERAEDIN
	12 SAOSDVCINVS
	14 NABOPOLASSAR
	15 NEBVCAD- NEZAR
9 ASTYAGES, al. Apandas, 40 ann. regna- vit.	16 EVILMERODACH
	17 Neregasolarus
	18 NABONIDVS, Da- rius Medus

CYRVS.

Dispositio Scaligeriana.
 Dynastia Assyriorum post Sarda-
 napalum.

<i>Medi</i>	<i>Assyrii</i>
I Arbaces	* *
	PHVL
	TIGLATHPILESAR
	IAREB
4 Artycas. <i>Babyl.</i>	SARGON
	NABONAS- SALMANASSAR
	SAR SENNACHERIB
5 Phraortes	ASARHADDON
	* *

Hactenus seriem regum Assyriæ,
 Babylonæ & Mediæ ex sum-
 mi viri Iosephi Scaligeri iu-
 dicio: quæ sequitur disposi-
 tio, Iacobi Vsserii est, viri
 illustris & Armachani Archi-
 episcopi.

Regum orientis
Dispositio Vfferiana.

Ann. mundi

1770 *NIMROD

2090 AMRAPHEL, *Abraham.*
& KEDORLAOMAR

2242 EVECHOVS, Be- *Isaac.*
lus Babylon.

2466 Arabes succedunt.

2682 BELVS Assyrius. *Moses.*

2737 NINVS *Debora.*

2789 SEMIRAMIS *Gideon.*

2840 NINYAS fil. *Iephtha. Tro-*
post multos *ia capta.*
obscuros. *Samson.*

PHVL 2 Reg. 15, 19.

SARDANAPA- *Achas nasci-*
LVS fil. *rex Iud.*

* A condita rerum ad diluuium absoluti
sunt anni 1656. vt ex vitis patriar-
charum constat: diluuium incidit
in A. M. 1657.

Dispositio Vsseriana

<i>Medi</i>	<i>Assyr.</i>	<i>Babylon.</i>
ARBACES.	NINVS iunior.	BALADAN f. siue Tiglat- pilefar.
<i>αυτοκρατορ</i>	Salmanassar.	MERODACH f. Sennacherib. Mardokem- padus.

Escherhaddon f. Assa-
radinus iungit Af-
syr. & Bab.

PHRAORTES Saosduchinus, Nebu-
cadnezar Iudithæ.

CYAXARES Saracus,

ASTYAGES NABOPOLASSAR
Cyri auus NEBVCADNEZAR
EVILMERODACH

CYAXARES Neriglissorus
Cyri auun- Laborosoardochus
culus, Dari- Nabonedus f. BELSA-
us Medus. ZAR
Cyaxares, Dari⁹ Med.

CYRVS.

Reges Orientis
dispositore Chr. Schotano.

NIMROD

* *

NINVS Assyriæ, id est Asiæ superio-
ris rex.

SEMIRAMIS. *Troia capta.*

Ignoti intermedii, nisi Cte-
siæ fidem habeamus.

* * *

PHVL *fines propagat ultra
Euphratem.*

TIGLATPILESAR.

Sargon *Azotum expugnat, Esa. 20.*

SALMANASSAR *Samariam capit.*

SENACHERIB *oppugnat Hierosol.*

ASARHADDON siue SARDANAPALVS,
a quo deficiunt Medi.

NINVS iunior.

ASANAPPER *Esr. 4, 10, qui videtur
Nebucadnezar libri Iudith esse.*

Sub hoc tempus Cyaxares Ni-
num euertit.

† Schotanus in primis vrget, Assyrium impe-
rium semel euersum non conualuisse. Ergo
reges, quos Scriptura sacra memorat, etiam
Nabonassarem, ante defectionem Medorum
floruisse probabile putat.

Medi & Babylonii reges ordinante Schotano.

	<i>Medi</i>	<i>Babylon.</i>
Asaraddon.	ARBACES	MARDOKEM ^a
Assyr.	^a libertas	PADVS
	DEIOCES	* *
		SEMIRAMIS
		Babylonia.
		ASSARADI-
		NVS
		SAOSDVCHE ^a
	PHRAOR-	VS
	TES	NABOPO-
	CYAXARES	LASSAR
		NEBVCAD-
		NEZAR
		ceteri noti.
	ASTYAGES	
	Cyri auus.	

^a Libertas siue ἀυτονομία ab Herodoto tradita, non ἐν πολλοῖς ἑστέας per multas generatio- nes propagata fuit, vt adfingit Herodoto Diodorus 2. c. 32 (vide Herodoti verba p. 9 allegata) sed propius ab Arbace Deiocem a- fuisse, ex collatione constat. De ceteris hu- ius ordinis & dispositionis eiusdemque fun- damentis, prædiximus p. 10. 11. seq.

Reges Iudæ & Israelis.

SAVL cum Samuele 40
ann. *Act. 13. 21.*

DAVID 40 ann.

SALOMO 40 ann.

Iudæ.

REHABEAM 17

ABIAM 3

ASA 41

*repurgat sa-
era: vincit
Æthiopas.**Israelis.*

IEROBEAM 22

*idololatriæ**auctor.*

NADAB 2

BAHASA 24

ELA 2

ZIMRI *dies 7*

AMRI & TIBNI 3

AMRI *solus 12*

ACHAB 22

IOSAPHAT 25

*iustus & pius.**Elias. et
Elisa.*

ACHASIA 2

IORAM 12

Reges Iudae.

Reges Israel.

IORAM 8

ACHASIA 1

ATHALIA
vidua 6

IOAS *pius* 40

IEHV 28

IEHOACHAZ 17

AMAZIA 29

IOAS 16

Amazie victor.

interregn.

IEROBEAM II. 41

ASARIA 52
leprofus.

interregn.

ZACHARIAS
mens. 6

SCHALLVM
mens. 1

MENACHEM
ann. 10

tributarius Assyr.

*Iudæ.**Israel.*

PHVL

PEKACHIA 2

PEKAH 20

IOTHAM 16

ACHAZ *cum pa-*
tre 7ACHAZ *solus* 8*pars populi a Ti-*
glatpilef. de-
*portatur.**Tiglatpilefari*
socius.

HOSEAS 9

HISKIAS 27
pietate cla-
*rus.**Decem tribus in As-*
syriam deporta-
ta.

MANASSES 55

Babylonem capti-
uus abducitur,
et post pœni-
tentiam regno
redditur.

Reges Iudæ.

AMMON 2 ann.

IOSIAS 31. purioris religionis assertor.

IOAHAS mens. 3. a Nechone victus.

IOIAKIM ann. II
a Nechone Ægyptio constitutus: a Nebucadnezare captus & catenis vinctus.

* IOIACHIN post 3 menses deportatus Babylonem.

ZEDEKIAS ann. II.

Ierosolyma capta.

EXILIVM BABYLONICVM.

* Iehoiachin, Iehoiakim, Ioiakim, Iechonias & Chania (Ierem. 22, 24.) idem est, Ebr. יהויכין, Græce Ιεχοίας & Ιωανείμ.

APPEN-

APPENDIX DE EXILIO ISRAE-
LIS ET IVDÆ.

Exilium Israelis Affyria-
cum.

Gemina deportatio Israelitarum :

I. TIGLATPILESAR, ab Achazo
contra PEKAM imploratus, Pe-
ræam & Galilæam desolatam,
fecit, abductis in Affyriam po-
pulis. *2. Reg. 15. 29.*

II. Pekæ successorem HOSEAM,
vltimum Israelitarum regem,
SALMANASSAR, rex Affyrio-
rum, in vincula duxit, cum
nouem annos imperasset, & de-
leta Samaria, quidquid reli-
quum erat decem tribuum, in
Mediam & ad Caspium mare
transtulit. *2. Reg. 17. 4, 5, 6.*

Capti-

Captiuitas Iudæorum.

Quatuor captiuitates Iudaicæ, quibus abducti sunt reges Iudæ a Babiloniis,

I. MANASSES, a militibus, vt putatur, Assaradini captus (*vid. notata p. 6.*) abductus Babylonem, sed post paullo restitutus fuit patriæ. 2. *Paral. 33. 11.* Nam breuem fuisse captiuitatem, ex eo colligitur, quod, nulla eius habita ratione LV integris annis regnasse dicitur Hierosolymis. 2 *Reg. 21, 1. & 2 Paral. 33. 1.* Add. *Vsser. p. 108.*

II. IOIAKIMI captiuitas etiam partem nobilitatis Iudaicæ Babylonem misit, in quibus Daniel fuit, *cap. 1. 1.* De rege lis est, quia dicitur catenis vinctus a Nebucadnezare, 2 *Paral. 36. 6.* & tamen cum patribus obdormiuisse 2 *Reg. 24. 6* sed caruisse sepultura *Ierem. 22. 19.* Hac difficultate pressus AbenEsra in Daniel. I. 1. הוֹרַכְתִּי לַפְּרֶזֶס *coactus sum*, inquit, *ita interpretari, nempe*

לולכיכו אל בבל ועמד בכתובתים
 כמו שנה ולזה כבוד כלל וזכר יחזיקים
 למלכותו *abduxit eum Babylona, ubi in*
vinculis circiter annum unum fuit, de-
inde Nebucadnezaris iussu in regnum
restitutus. Verum quod de anno
 hoc nihil in scripturis sacris est,
 Ludov. Cappellus (Chronol. S. p.
 200) ita conciliare mauult, Nebu-
 cadnezarem cepisse Ioiakimum, in
 vincula coniecisse abducendum,
 Babylona, sed mox forte morbo
 vel alio casu oppressum, indignum
 iudicasse sepultura, ac cadauer e-
 ius insepultum proiecisse extra Hie-
 rosolymorum moenia secundum
 prophetiam Ieremiæ. Summa, *vin-*
ctus dicitur, vt abduceretur; nus-
 quam *abductus.*

III. IOIACHIN, qui & Iechonias
 dicitur, ab Nebucadnezare impo-
 situs, post trimestre imperium ab
 eodem deiectus, & in carcerem
 Babylonium abductus est, vbi
 longo tempore ad vsque Euilme-
 rodaci

rodaci imperium detentus fuit. *2 Reg. 24. 12. & 2 Paral. 36. 10.* Cum rege in exilium selectissima pars plebis & magnatum migravit.

IV. ZEDEKIAS cum reliqua turba translatus est, anno XIX Nebucadnezaris. Tum funditus eversa sunt Hierosolyma. *2 Reg. 25. 7. 11.*

Hæc ideo definite & distincte disputantur, vt initium & terminus LXX annorum captiuitatis *Ierem. 29. 10.* accurate possit constitui. Nempe ex sententia clarissimorum chronologorum initium sumendum est a secunda deportatione, vltimo Ioiakimi anno, siue ineunte regno Iechoniæ: & producitur ad primum annum Cyri, non quo in Perside aut Media regnare cœpit, sed quo Babylonem ditioni suæ subiecit, aut totius orientis monarchia potitus est. Vid. Lud. Cappell. *Chr. S. p. 220.* Vsser. *Annal. V. T. p. 120. 146.* Scalig. *de Emend. Temp. lib. VI pag. 539.*

Ægy-

Ægypti reges antiqui.

ANtiquitus Ægyptus vniuersa vnius imperio non suberat, sed in varias dynastias diuisa. Memphitarum, Diospolitarum, Thinitarum, Saitarum, Tanitarum, Heracleopolitarum, quorum ex Manethone, Africano & Eusebio Græcus monachus Georg. Syncellus nomina seruauit. Multa in his fabulosa, pleraque incerta, fidei (sed quam dignæ?) sacerdotum Ægyptiorum superstructa, quippe ante Psammetichi imperium & Græcorum cum Ægyptiis commercia dubiæ res Ægyptiorum erant, fatente Herodoto *lib. 2. cap. 154.*

PHARAONES priscos reges cognominatos esse, ex patriarcharum historiis notissimum, quæ vox καὶ Αἰγυπτίως βασιλέα σημαίνετ Ægyptiis^a REGEM sonat, Iosepho auctore 8 Antiq. 2. qui

^a Bochartus in Phal. l. 2. c. 26 extr. improbat Iosephi derivationem, quæ tautologiam inducat creberrimis Scripturæ S. verbis *Rex Pharaon*: mauult explicare ex *فرعون crocodilus.*

qui ibidem non vltra Salomonis fo-
cerum hoc nomen memorari tradit,
oblitus forsan Pharaonis Necho 2 Reg.
23, 29. & Haphra *Ierem.* 44. 30. Hos
autem solos excerpimus quorum in
antiqua historia illustrem mentionem
fieri obseruamus.

OSIRIDIS & ISIDIS nomina in
fabulis relinquimus.

BVSIRIS, tyrannus, ex Isocratis
laudatione celebris. Duos Busirides
Diodorus habet, & minori Thebarum
conditum siue Diospoleos vindicat.
Eratosthenes apud Strabonem l. 17.
p. 552 ἔδὲ βασιλέως μὰ Δία, ἔδὲ
τυράννου ἡγομένου πρὸς τὸ Βυσείριδος,
*medius fidius neque rex fuit Busiris,
neque tyrannus.* Tam certæ sunt anti-
quitates Ægyptiæ.

VEXOREM Trogus Iustini suo
Nino (quam antiquo, supra vidimus)
antiquiorem fecit. SESOSTREM ple-
rique interpretantur, cui eadem Dio-
dorus & Herodotus tribuant, quæ
Trogus Vexori. Quis vero credide-
derit, Ægyptium rudi illa tempestate
&

& Pontum & Thraciam & Indiam ultra Gangem subegisse? Hæc tamen Diodorus 1. c. 55. prodidit, moderatius Herodotus 2. c. 102. seq. Marshamo Sefostris Asiæ victor est Sefac
1 Reg. 14. 25.

OSYMANDVAS quoque haud prætereundus, cuius tum alia monumenta laudantur, tum maxime Bibliotheca, cum epigraphe Ψ Τ Χ Η Σ Ι Α Τ Ρ Ε Ι Ο Ν. *Diod. Sic. 1. 49.* Sed & hic a Marshamo in sæculum Israeliticorum regum reducitur, eique idem est, qui Meinnon, Amenophis, Ismandes. Ad eos ergo properamus, quibus certior ætas ex diuinis litteris constitui potest.

A M O S I S temporibus Mosis floruit: nascentis, an educentis populum, non certissimum. Quidam apud Syncellum p. 121. patrem THERMUTHIDIS, quæ Mosen educauit, (*Ioseph. 2. A. 1. 5.*) alii fratrem credunt, & sub antecessore eius Mosem natum, cum quibus ipse Syncellus facit. Eusebio Chron. natus Moses sub MENO-
 PHI:

PHI: Scaligero sub AMVTHARTAEO.
 Verosimilius, ex Amosis acerbo im-
 perio liberatos Dei auspiciis, Mosis
 ductu, Israelitas. Ptolemæus Men-
 desius κατὰ Ἀμωσίν φησιν, Αἰγύπτου
 βασιλέα, Μωϋσέως ἡγεμῶν γεγονέναι
 Ἰσραηλῶν τῶν ἐξ Αἰγύπτου προεόντων, tem-
 poribus Amosis ait, Ægyptii regis, duce
 Mose, Iudeos exiisse ex Ægypto, citan-
 te Eusebio 10. Præp. Euang. c. 11. Et
 Apion Grammaticus apud Syncell.
 p. 149. Ἀμωσῶν Αἰγύπτου, βασιλεύον-
 τος ἀποστῆναι Ἰσραηλῶν, ab Amosi Ægy-
 pti rege Iudeos defecisse. Praue ergo
 hunc regem Iosephus I adv. Apion.
 Tethmosin vocat.

Pyramidum etiam conditores in hæc
 tempora referuntur. Iosephus 2 A. I.
 c. 5. πυραμίδας ἀνοικοδομήσας ἐξέτρυ-
 χον ἡμῶν τὸ γένος, pyramidum substru-
 ctionibus vexabant gentem nostram. Has
 moles propter situm & regionem Mars-
 hamus in Canone p. 48 Memphitis re-
 gibus tribuit, qui cum antiquissimis
 defuerunt esse. Alii ad Salomonis tem-
 pora pyramidum structuram profe-
 runt.

H

Etc.

Etenim CHEMBES, qui maximam pyramidum exstruxit, mille annis, aut plus paullo, Diodorum, sub Augusto scribentem, antecessit *lib. 1. c. 63*, eiusque frater vel filius CHEBRES, conditor alterius pyramidis, videtur focer Salomonis esse, VAPHRES aliis, cuius litteras ad Salomonem exhibet ex Eupolemo Eusebius *9 Præp. Euang. c. 32*.

SISACVS extremis temporibus Salomonis, *2 Reg. 11. 40*. eoque mortuo Hierosolymarum direptor *cap. 14, 25*. Videtur Sefochis Manetho esse, Herodoti ASYCHIS; Marshamo nobilis SESOSTRIS.

BOCCHORIS Diodori, ANYSIS Herodoti, exutus regno a SABACO Æthiope, in sacris litteris SOO *2 Reg. 17. 4*. cui in Æthiopiæ regno THIRHAKA successit, ex Hiskia historia notus monarcha: in Ægypto autem

SETHON, victor Senacheribi Assyrii, *Herod. 2. 141*. Vulcani sacerdos, Sevechus Africano.

PSAM-

PSAMMETICHVS commercia
cum Græcis instituit *Herodot. 2. 152.*
Diod. Sic. 1. 66. tota Ægypto, oppres-
sis ceteris regibus, potitur. *Diod. c. l.*

NECOS, Psammetichi filius, NECHO
in sacris, Iudæorum oppressor *2 Reg.*
23. 33. a Nebucadnezare victus, *Je-*
rem. 46. 2.

Post PSAMMIN filium, sex anno-
rum regem, successit

APRIES, in sacris HOPHRA *Je-*
rem 44. 30. vel חפרע Haprea, vid. Scal.
ad Euseb. p. 82.

AMASIS, Aprie per tumultum de-
iecto, *Herod. 2. 169.* *Diod. Sic. 1. c. 68.*
mortuus post diuturnum imperium,
(LV annorum *Diod. Sic. c. l. XLIV He-*
rod. 3. 10) cum Cambyfes Ægyptum,
bello adortus esset.

PSAMMENITVS, filius Amasis, a
Cambyse victus & interfectus. *He-*
rod. 3. c. 10. 15.

Ab hac victoria, & sub Dario, Persis
parebant Ægyptii: rebellantes Xer-
xes, recens rex, in ordinem redegit,
imposito præfecto

H 2

ACHAE-

ACHAEMENE, fratre suo, Darii filio, quem

INAROS, Libyæ rex, interfecit, *Herod. 7. 7.* ipse postea ab Artaxerxe in crucem actus, *Thucyd. 1. p. 72.*

AMYRTAEVS, qui Inaro sublato & eiectis ex Ægypto Atheniensibus, ἐν τοῖς ἐλεσι, in palustribus regnabat, locis Persarum militi inaccessis. *Thucyd. c. 1.*

Filii tamen horum, Inari THANNYRA, Amyrtæi PAVSIRIS principatum paternum a Persis impetrarunt, stipendiarii reguli, vel præfecti. *Herod. 3. 15.*

Grauis secuta est defectio, quam Mnemon Arxtaxerxes sanare penitus non potuit, quamvis Iphicrate uteretur Atheniensi. Ea tempestate

ACORIS Ægyptiorum res contra Persas tuebatur, vsus Chabria Atheniensi, *Diodor. 15. c. 29.* cui post breuem aliquorum dominationem successit

NECTANEBIS, bellum contra Persas continuans, *Diodor. 15. cap. 42.* & post hunc

TA.

TACHOS,^a Thacus, Teos vel Taos quibusdam, cui Agefilaus cum mercenario milite opem tulit: qui vero^b offensus a rege defecit ad^c patruelem eius

NECTANEBIN, eumque non minus contra^d intestinos hostes, quam contra Persas defendit. *Plut. & Nep. in Ages.* Hunc tandem Ochus rex Persarum debellavit, & satrapam imposuit Ægypto, quo in statu mansit ad imperium vsque Macedonicum.

Diodor. 16. c. 52.

Hæc longius, quam pro instituto Tabularum, deduximus, quia in obscuris rebus ac dubiis locus non est

H 3 breui-

^a Ταχῶς Diodoro, Plutarcho & Athenæo: in Nepote littera ^b transposita: Teos Africano: Taos Aristoteli & Oecon.

^b irrisus ob corporis breuitatem. *Athenæus 14. cap. 1.*

^c Filium vocat Diodorus 15. c. 92. ἀνεψιὸν patruelem Plutarchus p. 617.

^d contra nouum regem inter tuibas ab Ægyptiis creatum, ἐν Μένδην, Mendesium patria. *Plut. c. 6.*

breuitati. Breuiiores autem iusto fuimus, si quis numerum dynastiarum in-
eat, e quibus antiquissimas tantummodo, quæ non sola temporis successione, sed regionum etiam partitione distinguebantur, p. 166 nominasse sufficiat. Vid. Cl. Marsham *Sæculo I.*

Regnum Lydorum.

INitium huius regni secundum Eusebium biennio Olympiadem primam antecessit: sed longe antiquius est Heraclidarum in illa Asiæ parte imperium, e quibus Eusebius tantummodo iv postremos numeravit, forsitan quod priorum nomina ignota erant. *Scal. Isag. p. 153. Marsh. p. 534.* Sunt autem, quos Eusebius nominavit,

ARDYSVS regnans xxxvi annos, temporibus prophetarum, Hoseæ, Amos, Ioel. *Euseb.*

ALYATTES ann. xiiii. *Euseb.*

ME-

MELES, primus Sardibus vtens re-
gni sede & metropoli. *Herod. 1. 84.* re-
gnauit ann. xii. *Euseb.*

CANDAVLES, vxoris pulcritudi-
nem infeliciter euulgans. *Herod. 1. 7.*
Iustin. 1. 7. ann. xvii.

GYGES oppressor Candaulis. ann.
xxxvi. *Herod. 1. 12.* *Iust. c. l.*

ARDYS, filius Gygis, Prienes ex-
pugnator, ann. xxxvii. *Herod. 1. 15.* *Euf.*

SADYATTES, fil. Ardyis, ann. xii.
Herod. 1. 16. vel xv *Euseb.*

ALYATTES II contra Cyaxarem
Medum bella gerit. *Herodot. c. l.* ann.
XLIX.

CROESVS, filius Alyattis, annos
xiv regnauerat, cum a Cyro^a acie
victus regno exueretur. *Herod. c. 86.*

^a Ex primo prælio, in regione Pteria ad
Sinopen commisso, æquo Marte disces-
sion: altero in campis Sardianicis victi
Lydi, & intra mœnia compulsi, obsessi,
capti. *Herod. 1. c. 76. 80.*

Monarchia Persarum.

CYRVS, Cræsi victor, Iudæorum liberator, a Scythis oppressus. *Herodot. 1. Justin. 1. 7, 8.* annos xxx.

CAMBYSES Ægyptum subegit. ann. viii.

* Magorum vel SMERDIS regnum septem mensibus interuenit.

DARIVS Hytaspis filius, Iudæis fauet, Europæos Scythas bello inuadit, a Miltiade vincitur. Annos xxxvi regnauit.

XERXES cum numeroso exercitu ex Græcia fugatus. R. ann. xx.

ARTABANVS, percussor Xerxis, post septem menses ab Artaxerxe perimitur. *Diodor. 11. c. 69. Iust. 3. 1.*

ARTAXERXES Μανρόχης, Longimanus, Xerxis filius, Esræ & Nehemiæ instaurationem Hierosolymorum permittit. (*Vid. pag. 19*) Regnauit annos xl.

XERXES menses II } *Diodor. 12. c. 64.*
SOGDIANVS mens. VII } & 71.

DA-

DARIUS *Nothus*, Peloponnesii belli tempore: annos XIX regnavit: amisit Ægyptum rebellione, *Syn-cell. p. 255.* Ab huius anno secundo Scaliger & alii LXX hebdomadas incoant: Cappellus ex septimo patris Artaxerxis.

ARTAXERXES *Mnemon*, victor Cyri, fratris æmuli: contra Ægyptios rebelles varie pugnat: regnat annos * XL. *Xenoph. ἀναβάσ. Diod. 15.*

* Euseb. & Syncell. XL annos Mnemoni tribunt, quos Scaliger sequitur: XLIII Diodorus l. 13. c. 108. & l. 15. c. 93.

ARTAXERXES *Ochus*, filius Artaxerxis Mnemonis, crudelis. *Justin. 10. 3.* Ægypti recuperator, *Diod. 16.* Rex XXVI annorum.

ARSES, Ochi filius, ab eunucho Bagoa in thronum euectus & deturbatus. ann. IV.

DARIUS *Codomannus*, annorum VII rex: ab Alexandro victus & exutus regno.

* Stetit Persarum regnum annis CCXXXI.
Scalig.

Bella Græciæ liberæ externa.

1 Argonauticum, *Diodor. 4. c. 41. seq.*

2 Troianum, *Hom. Virg.*

3 Persicum

I. cum DARIO Hytaspis. *Nepos
Milt. Inston. 2. 9.*

II. cum XERXE, præliis factis

ad Thermopylas, *Inst. 2. 11.*

Artemisium, *Nep. Themist. 3*

Salamina, *idem.*

Plataeas, *idem in Paus.*

Mycalen, *Diod. 11. c. 34.*

Cyprum, *idem c. 60.*

Eurymedontem fl. *idem*

c. 61.

III. cum ARTAXERXE Mnemone

a Spartanis gestum *Nep. in*

Agel. Inst. 6. 1. Vicit pro Per-

sis Conon ad Cnidum Nep. c.

4. n. 4. Diod. 14. c. 84.

4 Sociale Atheniensium *Nep. Chabr. 4.*

Diod. 16. c. 21.

* Mittimus obscuriora, e. g. cum Thracibus

Edonis propter Amphipolim, *Nep. in*

Cim. c. 2. Thucyd. 1. p. 66. & aliud, Nep.

in Iphicr. c. 2.

Bella

Bella Græciæ liberæ ciuilia

1 Peloponnesiacum, scriptore *Thucy-
dide*, & *Iustino libb. 3. 4. & 5.*

2 Corcyræum, *Nep. Themist. c. 2.* non
fatis explicabile, vid. *Bœcl.*

3 cum Æginetis, *Diodor. 11. c. 78. Cic.
3 Off. c. 11.*

4 Megarense cum Atheniensibus,
Iustin. 2. c. 7.

5 Messenium { I triplex cum Lace-
dæm. *Iust. 3. c. 4 & 5.*
II cum Argiuis, *idem*
32. c. 1.

6 Thebanum { Coroneam, *Nep. Ages.
& Diod. 14. 8.*

pugna ad { Thespias, *Nep. Chab. 1.
Diod. 15. 32.*

Naxum, *Diod. 15. c. 34.*

Leuctra, *idem c. 55.*

Mantineam, *Nep. Epam.*

7 Corinthium, *Nep. Iphicr. 2. & in A-
ges. 5.*

8 Phocense { I *Diodor. 11. c. 79.*

II siue Sacrum, *Iust. 8.*

Proelia belli Peloponne- fici grauiora.

Vicerunt

	{	Naupactum, <i>Thuc.</i> 2. p. 157. <i>Iust.</i> 3. 7.
	{	Argos Amphiloch. <i>Thucyd.</i> 3. p. 246.
{ Athen. ad	{	Abydum, <i>idem</i> 8 ext. <i>Diodor.</i> 13. c. 39.
	{	Abydum iterum, <i>Di-</i> <i>od.</i> c. 45. <i>Nep. Alcib.</i> 5.
	{	Cyzicum, <i>Diod.</i> c. 50.
	{	Arginusas, <i>idem</i> c. 98.
	{	ad Amphipolin, <i>Thu-</i> <i>cyd.</i> 5. p. 350.
	{	in Sicilia cum Syra- cus. <i>Iust.</i> 4. c. 4 & 5.
	{	ad Oropum s. Eretri- am, <i>Thuc.</i> 8. p. 613. <i>Diod.</i> 13 c. 34.
{ Spartani	{	ad Cymen s. Notium, <i>Nep. Alcib.</i> 7. <i>Di-</i> <i>odor.</i> c. 71.
	{	ad Mitylenas, <i>Diod.</i> c. 77. <i>Iust.</i> 5. 6.
	{	ad Aegos flumē, <i>Diod.</i> c. 105. <i>Nep. Alsib.</i> 8.

Græcia subiugata.

Sub iugum miserunt

- { infidiis in bello Sa-
 cro, *Iust.* 8.
 1 Philippus A- } euersa Olyntho. *Iust.*
 myntæ } 8.3.
 } prælio ad Chærone-
 am, *Iust.* 9,3.
- 2 Alexander M. euersis Thebis, *Iust.*
 11.3, & 4.
- 3 Antipater bello { Spartano, *Curt.* 6.1.
 } Lamiaco, *Diod.* 17.
 } c.111. & 18. c.8.
- 4 Cassander, *Iust.* 14,5,5.
- 5 Antigonus Gonatas, *Iust.* 26.2.
- 6 Antigonus Dofon, *Iust.* 28.4.
- 7 Philippus Macedo vltimus, *Flor.* 2.
 7. n. 4.
- 8 Romani { Ætolis victis, *Flor.* 2.9.
 } deleta Corintho, *Flor.* 2.16.
 Tunc Achaia in pro-
 vincia formulam red-
 acta. *S. Ruf.* c.7.

Mace-

Macedoniæ Reges post mortem Alexandri M.

- 1 PHILIPPVS ARIDAEVS sub tutore Antipatro. *Iust. 13. 4. Diod. 18. 2.*
- 2 CASSANDER, Antipatri filius, sævus in Alexandri familiam, *Iust. 15. 2.*
- 3 DEMETRIVS Poliorcetes inuadit regnum & amittit, *Iust. 16. 2.*
- 4 PYRRHVS *Epirota*, *Iust. 16. 2.*
- 5 LYSIMACHVS Thraciæ rex eiecto Pyrrho, *Iust. 16. 3.*
- 6 SELEVCVS rex Syriæ, *Iust. 18. 2. 4.*
- 7 PTOLEMAEVS *Cerannus*, *Iust. ibid.*
* aliquot dierum reges intercessere.
- 8 ANTIGONVS *Gonatas*, Poliorcetæ fil. *Iustin. 26. 1.*
- 9 DEMETRIVS *Gonatæ* fil. *Iust. 26. 2, 11. & 28. 1. 1.*
- 10 ANTIGONVS *Doson*, tutor pupilli Philippi, *Iust. 28. 3.*
- 11 PHILIPPVS, victus a Roman. *Flor. 2. 7.*
- 12 PERSES, Philippi fil. in triumpho ductus, *Flor. 2, 12.*
- 13 PSEVDOPHILIPPVS, *Flor. 2, 14. Vell. 1, 11.* Fit prouincia Romana.

Pto-

Ptolemæi siue Lagidæ,
 Ægypti post Alexan-
 drum M. reges.

1 PTOLEMAEVS LAGI filius, so-
 TERIS cognomento clarus. *Ioseph.*
12.1. Iustin. 13.4. Regnavit annos
 XXXIX.

2 PTOL. PHILADELPHVS, biblio-
 thecam instruit. *Ioseph. 12. 2. ann.*
 XXXVIII.

3 PTOL. EVERGETES, Seleuco pro-
 pter sororem bellum infert, *Polyb.*
5,58. Iust. 27.c.1. ann. XXIII.

4 PTOL. PHILOPATOR, parricida,
 victor Antiochi M. *Iust. 29. 1. &*
30.1. ann. XIX.

5 PTOL. EPIPHANES, pupillus a
 Rom. defensus, *Iustin. 30. 2. ann.*
 XXIII.

6 PTOL. PHILOMETOR, Epipha-
 nis filius, Romana legatione ab
 Antiochi Epiphanis iniuria & in-
 fidiis liberatus. *Vell. 1,10. Iust. 34.*
2. & 3. ann. XXXV.

7 PTO-

7 PTOL. ^a EVERGETÉS II, etiam
 PHYSCON cognominatus, homo
 impu-

• Eusebius in Chron. & Syncellus p. 290 in-
 ter Philometorem & Physconem interpo-
 nunt *Evergetam II*, & Scaliger ad Euf. p. 137
 tres, inquit, *Ευεργέτης* cognominati, tertius,
 septimus & octavus. Aliter veteres. Strabo
 l. 17. p. 547. Φιλομήτωρ ἀδελφὸς διεδέξατο
 ὁ δεύτερος *Ευεργέτης*, ὃν καὶ Φύσκωνα πρῶτον
 ἀγορεύουσι, *Philometori frater successit*,
Evergeta II, quem & *Physconem* dicunt.
 Iosephus 12. c. 5. πλοῦτᾶ Πτολεμαῖοι ὁ
 καλούμενος *Επιφανής*, καὶ ἀλιπῶν δύο παῖ-
 δας, ἐπὶ βραχέϊς τὴν ἡλικίαν, ὧν ὁ μὲν
 πρεσβύτερος *Φιλομήτωρ* ἐκαλεῖτο, *Φύσκων*
 δὲ ὁ νεώτερος, *Moritur Ptolemæus Epirhanes*,
relinquens duos filios impuberes, quorum
maiori Philometoris, minori Physconis cogno-
men fuit. Et hic *Physcon* fratri *Philome-*
tori successit, ut præter *Iosephum* l. 2. adv.
Apion. p. 1064. etiam *Clemens Alexandr.*
I Strom. p. 243 auctor est. Etiam *Athenæo*
 12. c. 12. idem est *Ευεργέτης*, & qui γαστρός
 μεγάλῃ *ventris mole* laborabat, ἑβδόμου
 septimus *Ptolemæus*. Nullus heic medius
 aut tertius *Evergetes*. Nec in nummis al-
 liter, quam ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΦΥΣΚΩΝΟΣ
 ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. Chronologiam utriusque
 fratris vide in *Annal. Vsserii*.

^a impurissimus & immanis crudelitate, antea Cyrenaicæ rex, post fratris Philometoris mortem xv annis Ægypto præest, *Diod. in Excerpt. Vales. p. 350* & xiv exul patriæ & agnatis damna infert, atque ita xxix annis post fratrem scelerate vixit. *Clem. Alex. 1 Strom. p. 243.* Fortuitum tantis malis solatium accidit. Fugientibus enim crudelitatem ciuibus, rex Aristarchi olim discipulus, grammaticos, philosophos, geometras arcessiuit, qui litterarum studia, bellis fere extincta, mire resuscitarunt. *Athenæus lib. 4. extr.*

8 PTOL. LATHVRVS, filius Physconis, etiam PHILOMETOR ^b Pausaniæ dictus

^a Valer. Max. 9,1, exter. 5. Iustin. 38. 8. Ægyptii ergo καλεσθέντες pro *Evergeta* dixerunt. *Athenæus 4 extr. § 12. c. 12.*

^b Pausaniæ Attic. p. 7. ὀνόμας οὐδ' αὖτις a Ptol. Lagi Philometoris cognomen habuit ἐπιχλωασμῶν οὐ γὰρ πῶς τῶν βασιλέων μισθὸν δένει ἴσμεν ἐς τοσούδε ὑπὸ μητρὸς, per illius sionem. neque enim illum regem maiori odio matris agitatam scimus,

dictus, cum regnasset cum matre in-
vida annos x, pellitur ab eadem, &
substituatur frater

9 PTOL. ALEXANDER, matricida,
cum matre, aut nomine illius mater,
imperat annos xviii, quam cum in-
terfecisset, ipse pellitur, reuocatur-
que

PTOL. LATHYRVS ex Cypro, & viii
annis solus imperat, *Iust. 39. e. 4 & 5.*
Ioseph. 13. 20. victor, cum Cypro la-
teret, Iudæorum, *ibid. c. 21.*

10 PTOL. DIONYSVS, vulgo AVLE-
TES, eiectus ob largitiones in Ro-
manos factas, restituitur per Gabini-
um. *DioCass. 39. Cic. 1 Ep. 1. 2.* ann. xxx.

11 PTOLEMAEVS puer, Auletæ fili-
us, Cleopatæ frater, sub tutore,
obtruncat Pompeium, a Cæsare su-
peratus perit. *Hirt. Alex. & Appian.*
2 Civ.

12 CLEOPATRA cum Antonio victa
vim vitæ suæ infert. *Dio 51. Flor. 4. 11.*
Regnavit cum fratre, sola, & cum
Antonio xxii annos.

AEGYPTVS FIT PROVINCIA.

Reges

Reges Cyrenaici.

De vetustis regibus Cyrenæorum, Scholiaſtes Pindari *principio Pyth. 4.* conſulatur: heic de poſterioribus, qui ad Lagidarum gentem pertinebant.

PTOL. LAGI primus Cyrenaicam ſuo regno adiecit *Diod. Sic. 18. 21. Juſt. 13. 6.* Inde per regiones fratres, aut agnatos, adminiſtrata.

MAGAS, obſcuro patre & Berenice, Philadelphi regis matre, genitus, oppugnat Philadelphum, *Pauſan. Att. p. 6.* quinquaginta annos regnat, *Athenæus 12. c. 12.*

AGAS Philadelphi filius, Euergetis I frater: eius vxor Arſinoe, filia heres Berenice. *Juſtin. 26. 3.*

DEMETRIVS Macedo, Gonatæ regis frater, Berenices ſponſus, & focrus Arſinoes adulter, in adulterio interfectus, *Juſtin. c. 1.*

PTOLEMAEVS Euergetæ I, regis Ægyptii, filius, alter maritus Berenices. *ibidem.*

* * *

PTOL.

PTOL. EVERGETES II. siue PHY-
SCON, quoad frater Philometor
vixit, Cyrenis præfuit. *Polyb. Le-
gat. 115. seq. Iustin. 38. 8.*

PTOLEMAEVS puer, Physconis fi-
lius legitimus, a patre, cum in Cy-
pro exularet, iugulatus. *Iustin. l. c.*

PTOL. APION, Physconis filius no-
thus, Romanos testamento here-
des scribit. *Appian. Mithr. extr.
Iustin. 39. 5.* Senatus liberas ciui-
tates esse iussit, *Liv. epit. 70.* sed
mox oppressas a tyrannis, *Plut. in
Lucullo*, prouinciam fecit, *Entrop.
6. 9.*

* Alterum *Apionem*, siccioris Libyæ
regem, quem ex Ammiano, Rufo,
& Hieronymo commendat Scali-
ger, confodit Valesius ad Am-
miani 22 extr.

Seleu-

Seleucidæ siue Syriae
post Alexandrum M.
reges.

* Damascenum regnum, Davidis aut Salomonis temporibus ortum, fundavit HADAD, cuius posterii *ἐν δέκα γενεαῖς* ad decem generationes possederunt. *Nic. Damasc.* apud Ioseph. 7 *Antiq.* 6. Successor BENHADAD victus ab Israelitis 1. *Reg.* 20. HASAEL tertius gravissime afflixit eosdem & Iudæos 2 *Reg.* 8. 12. ultimus REZIN a Tiglatpilefare sublatus c. 16. 9. Hinc per satrapas regebatur ad Alexandri tempora.

- 1 SELEVCVS NICATOR late regnat *Iustin.* 13. 4 & 15. 4. VXOR APAME, vnde urbium nomina. Annos xxxii imperio exegit: post Alexandri mortem xliv.
- 2 ANTIOCHVS SOTER, fil. Seleuci. ann. xix.
- 3 ANTIOCHVS, ὁ Θεός, ann. xv.
- 4 SELEVCVS CALLINICVS, Thei fil. ann. xx.
- 5 SELEVCVS CERAVNVS, Callinici fil. ann. iii.

6 AN-

- 6 ANTIQCHVS Magnus, Cerauni frater, Romanis bellis notissimus, ann. xxxvii. *Appian. Syr.*
- 7 SELEVCVS PHIOPATOR, Magni filius, ann. xii.
- 8 ANTIQCHVS EPIPHANES, Philopatoris frater, in nummis ΘΕΟΣ ΕΠΙΦΑΝΗΣ, Iosepho *ii Antiq. c. 5.* ὁ Σωτήρ, hostis Iudæorum, ann. xi.
- 9 ANTIQCHVS EVRATOR, filius Epiphanis, sub tutore Lyfia. *Iustin. 34. 3.* ann. ii.
- 10 DEMETRIVS SOTER, Philopatoris filius, obses Romæ, elapsus Antiochum & tutorem occidit, *1 Macc. 7 & Zonar. ex Dione.* Σωτήρης nomen a Babyloniiis impostum, quos a malis præfectis liberauerat, *Appian. p. 82.* in nummo ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΘΕΟΥ ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ, *Vailant.* ann. xii.
- 11 ALEXANDER, ὁ τῆς Βαλαῖ, BALA, genus mentitus. *Iustin. 36. c. 1.* in nummo cognomina ΘΕΟΠΑΤΟΡΟΣ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. ann. x.

- 12 DEMETRIUS NICATOR, filius Soteris, *Iustin. 35, 2. Epit. Liv. 52.* ann. III. Post latet captivus in Parthia. *Iustin. 36. 1.*
- 13 ANTIOCHUS VI, Alexandri filius, sub tutore Diodoti Tryphonis. *Liv. c. l.* Cognomina ex nummo Medicæo addit Vaillantius ΘΕΟΣ ΕΠΙΦΑΝΗΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ: Vulgare autem ΕΝΤΗΕΟΣ putat ex male intellecto ANT. ΘΕΟΣ esse. Appianus non Antiochum, sed Alexandrum vocat.
- 14 TRYPHON, oppressio pupillo. *Iustin. 36. 1.* in nummo ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ.
- 15 ANTIOCHUS VII, ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ in nummo cognominatus, Eusebio ΣΙΔΕΤΕΣ, frater captivi Demetrii, vincit Tryphonem. *Iustin. c. l.* Vulgare cognomen *Syncellus p. 291* ab Side, Pamphyliaë vrbe [ἐκ Σίδης ἐλθὼν] deducit, quanquam Rhodo venisse, Appianus scribit; alii a Ἰσᾶζ venatione, cui inprimis deditus fuit, *Plut. Apophtheg.* Acie a Phraa.

Phraate victus vim vitæ suæ intulit. *Appian. ann. 1 x.*

DEMETRIVS ex captiuo iterum, rex. *Appian. Iustin. 39. 1. ann. IIII.*

16 ALEXANDER II ZABINNA, Ægyptii mercatoris filius, a Physcone tanquam adoptiuus Antiochi immissus. *Iustin. 39. 1 & 2. Iosepho 13. c. 17* est Ἀλέξανδρος ὁ Ζαβινναῖος, quasi עֲמִיט *emtus*, cuius nominis nec in nummis puidit, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΖΕΒΕΝΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ inscriptionem adhuc præferentibus. *Vffer.*

17 SELEVCVS V filius Demetrii Nicatoris, Alexandri temporibus partem Syriæ tenens, a matre Cleopatra Ægyptia, Physconis sorore, interemtus, *Liv. 60. Iustin. 39. 1.*

18 ANTIOCHVS VIII, cognomine ΕΠΙΦΑΝΗΣ, vulgo GRYPVS, Demetrii Nicatoris & Cleopatras minor filius, a matre contra Alexandrum rex constitutus, vt nomen penes filium, imperium penes matrem esset, *Iust. 39. 1.* Vnde in nummis

mis matris nomen & effigies præponitur, ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ, ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ, & superbiore titulo *pag. 337 Vaillantii*: ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ ΘΕΑΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ. Matre interfecta se ΕΠΙΦΑΝΕΜ cognominavit. ann. XXIX.

19 ANTIΟCHVS IX PHILOPATOR, vulgo CYZICENVS, quod educatus in illa vrbe fuerat, *Ioseph. 13. 17.* filius Sidetis, frater vterinus Grypi, quo cum acerrime de regno dimicauit, *Iust. 39. 2.* ann. XVIII.

20 SELEVCVS VI, Grypi filius & Tryphænæ, in parte Syriæ regnat, post patris mortem: victus a Cyziceni filio, in Cilicia a Mopsueatis, quibus tributorum exactione grauis erat, combustus. *Ioseph. 13. 21.* & *Appian. Syr.* Nummi titulus satis gloriosus: ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. *Vaillant p. 368.*

21 ANTIΟCHVS X, Cyziceni filius, PIVS (ΕΥΣΕΒΗΣ *Ioseph. 13, 21*) cognomine

I

mine

mine, Ἰπὶ γέλωτι *per iocum* imposito, quod Selenen uxorem duxit, quæ patri antea Cyziceno, & Gryppo patruo nupserat. *Appian. extrem. Syr.*

22 ANTIQCHVS XI, Grypi ex Tryphæna filius, gemellus frater Philippi. Epiphanis & Philadelphi sibi cognomina imponit. Victus a Pio patruele perit. *Ioseph. 13. 21.*

23 PHILIPPVS, frater Antiochi XI, in parte Syriæ cum fratre Eucæro regnans, Pio alteram partem tenente, tandem tota Syria potitus, *Ioseph. 13. 21. 22.* Nummus inscriptus ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ. *Vaill. p. 390.*

24 DEMETRIVS III, superiorum, frater, vulgo ΕΥΚΑΕΡΥΣ (*Ευκαεργς Iosepho c. 1.*) a Pt. Lathuro contra Euseben excitatus: victus a fratre, Arabum & Parthorum auxilio, & in Parthiam missus, captivus diem obit. *Ioseph. 13. 22.* Vaillant p. 378 huic nummum tribuit cum splen-

splendidis titulis $\Phi\iota\lambda\omicron\mu\eta\tau\omicron\rho\omicron\varsigma$
 $\epsilon\upsilon\epsilon\rho\gamma\epsilon\tau\omicron\upsilon\ \kappa\alpha\lambda\lambda\iota\eta\iota\kappa\omicron\upsilon$, de
 quo Spanhem. p. 378 dubitauerat.

- 25 ANTIOCHVS XII DIONYSVS,
 Grypi & Tryphænæ quintus filius,
 regulus partis Damascenæ. Tam
 apud Iosephum 13. c. 23. & 1 B. I. c. 4
 $\Delta\iota\omicron\nu\acute{\omicron}\sigma\varsigma$ cognomen habet, quam in
 nummo $\epsilon\pi\iota\phi\alpha\lambda\omicron\upsilon\varsigma\ \Delta\iota\omicron\nu\upsilon\varsigma\omicron\upsilon$.

* Hactenus Antiochi VII siue Grypi ge-
 nus, qui ex vxore Tryphæna quin-
 que filios suscepit, Seleucum, Antio-
 chum & Philippum gemellos, Deme-
 trium, & Antiochum cognomine
 Dionysum. Singuli in certis partibus
 Syriæ regnarunt.

- 26 TIGRANES rex Armeniæ, a quo
 Philippum oppressum verosimilius
 est, quam a Gabinio, vt Eusebius
 putat, captum, quod tempore il-
 lo Romanis cum Syris nullum bel-
 lum fuit. Interim Antiochus Eu-
 sebes siue Pius vel in Cilicia vel
 Commagene latuit. Tenuit Syri-
 am annis XIII *Appian.* XVIII *Iu-
 stin.* quos conciliat Noris p. 222.

27 ANTIOCHVS XIII, Pii filius,
 cognomine ASIATICVS, in Asia,
 Tigrane Syriam tenente, educa-
 tus. Armeniorum exercitu post
 XIII annos abducto, in regnum se
 patrium insinuat, & quod per Lu-
 cillum impetrasse videbatur, Pom-
 peii seueritate ademptum. Hæc Pio,
 Cyziceni filio, accidisse Iustinus
 40. 2 prodit, sed clare Appianus
Syr. p. 83 ed. Car. Steph. Αντιοχὸς
ὁ Ἀντιόχῃς τῆς Εὐσεβείας Antiochus An-
tiochi Pii filius. Add. Hen. Noris
 Cenotaph. Pis. p. 222.

SYRIA FIT PROVINCIA
 ROMANA.

Reges

Reges Commageni.

QVod ante Pompeii bella horum, nulla occurrit mentio, vero plane est simile, ab vltimorum Seleucidarum aliquo occupatam & a Tigranis Syria auulsam fuisse Commagenem. Primus in ea rex memoratur

ANTIOCHVS, qui Vaillantio est ipse Antiochus Asiaticus, Pii filius: aliis diuersus ab illo, quod Commagenus Pompeii amicitia dignus fuerit [*ἐς Φιλίαν αὐτῷ συνῆλθε*, Appian. Mithr. p. 155] Asiaticus, vt indignus, reiectus. Quocunque modo se res habet, Pompeius huic Commagenem reliquit, addiditque trans Euphratem Seleuciam castellum, *Strabo 16.*

MITHRIDATES Antonium bello Asiatico secutus. *Plut. in Ant. p. 944.* Huius frater ANTIOCHVS, quod fratris legatum occiderat, Romæ damnatus a senatu & supplicio adfectus est, *Dio 52.*

MITHRIDATES II regno donatus
I 5 ab

198 REGES SYROR. SELEVCIDAE.

ab Augusto, *Dio 54.* Non videtur e gente Seleucidarum fuisse.

ANTIOCHVS II, quo mortuo, ad ius prætoris Commagene vocatur, *Tac. 2. Annal. 42.*

PROVINCIA SVB TIBERIO.

ANTIOCHVS III, filius secundi, a Caligula recipit paternum regnum cum parte Ciliciæ, *Dio 59*, amittit sub eodem: recipit iterum a Claudio, *idem l. 60.* Tandem * suspicione fœderis Parthorum, Romam deportandus, Lacedæmone primum iubetur manere, mox Romam admittitur cum filiis, fitque Commagene iterum anno Vespasiani IIII, vt Iosephus 7 *Bell. c. 27* accurate notauit,

PROVINCIA ROMANA.

* Eundem esse, quem Claudius restituit, & Vespasianus regno exutum Spartæ, dein Romæ regio cultu viuere permisit, vel ex filii *Epiphaniis* nomine apparet, si Iosephi 7 *Bell. 27* conferatur cum lib. *Antiq. 19 extr.* Hic Tacito 12. 55 memoratus, etiam videtur eiusdem *Iochns* esse 13. c. 7.

Prin-

Principatus Hasmonæo- rum.

IVDAS, Maccabæus cognomine, Mat-
tathiaë fil.

IONATHAN, frater Iudæ, dolo captus
Ptolemaide. *Ioseph. 13. 10.*

SIMON, etiam frater, a genero Ptole-
mæo interfectus *Ioseph. cap. 14.*

ann. VIII.
IOANNES HYRCANVS, filius Si-
monis templum Garizim euertit, I-
dumæam subigit, ann. xxx.

ARISTOBVLVS, Ioannis filius, pri-
mus rex, *Ioseph. 13. 19.* ann. I.

ALEXANDER, IANNAEVS cog-
nomine, frater Aristobuli, victus a
Lathuro & Eucæro, *Ioseph. 13. c. 21*
& 22. ann. xxvi.

ALEXANDRA vidua, ann. ix.

ARISTOBVLVS ann. vi, in trium-
pho ductus a Pompeio.

HYRCANVS cum ANTIPATRO, He-
rodis patre.

ANTIGONVS a Parthis constitutus,
a Sosio Antonii legato captus, securi
percussus.

Reguli Emeseni,

Arabum Phylarchæ inter turbas Seleucidarum Emesam occupant

SAMPSICERAMVS, *Strabo 16*, quo nomine Cicero *Att. 2. epist. 14 & 16* irrisionis causa Pompeium notat.

IAMBlichVS filius, *Strab. c. 1. Phylarcha Arabum dictus Ciceroni 15 Ep. 1.* ab Antonio bello Aëtiaco interfectus, *Dio 50.*

ALEXANDER, Iamblichi frater, ab Augusto in triumpho ductus, *Dio 1. 51. ineunte.*

IAMBlichVS nepos, ab Augusto principatum in Arabia recipit, *Dio 54.*

* Ignotum, an alii intercesserint.

SAMPSICERAMVS II. Claudii temporibus, *Ioseph. 18. 7. & 19. c. 7.*

AZIZVS circumciscus uxorem duxit, Drusillam, Agrippæ minoris fororem, *Ioseph. 20. c. 5.*

SOHEMVS sub Vespasiano. *Ioseph. 7. Bell. Iud. c. 27. (Gr. 28.)* De singulis trium posteriorum Iosephus Εμεσῶν βασιλεύς.

Prin-

Principes Chalcideni.

PTOLEMAEVS MENNAEI [ὁ Μενναίης] obtinet Chalcidem & Ituræorum montana, *Strab. 16.* actorum poenam a Pompeio mille talentis redimit, *Ioseph. 14. 5.*

LYSANIAS, filius Ptolemæi, *Ioseph. 14. c. 23. extr.* ab Antonio Regis nomen & partem Arabiae cum Ituræa accipit: ab eodem necatur, *Dio 49. Iosephus 1 Bell. Ind. 17.*

An huius filius sit Lysanias *Luc. 3. 1.* disputatum est p. 116.

AGRIPPA Minor a Claudio Chalcidem impetrat, quæ post quadrennium melioribus tetrarchiis permittatur. *Ioseph. 20. 5.*

ARISTOBVLVS rex Χαλκιδικῆς sub Vespasiano, *Ioseph. 7. Bell. 27. Gr. 28.*

* An ad hos pertinent οἱ περὶ τὸν Λίβανου τετραρχοῦντες *tetrarchæ ad Libanum?*

SOHEMVS *Ioseph. in Vita sua p. 1002.* & filius THOLOMAEVS, Cæsaris Alexandrino bello adiutor, *14 Antiq. c. 14.* saltim finitimi fuerunt.

Reges Nabataei.

ARETAS I, æqualis Antiocho Epiphani *2 Macc. 5. 8.*

ZABDIEL vel ZABELVS (Ζάβηλ) caput hospiti, Alexandro Balæ, præcidit, *1 Macc. 11. 17. & Ioseph. 13. 8.* Hic Arabum *δωάσω* vocat.

MALCHVS educavit Antiochum VI, Alex. Balæ filium, *Ioseph. 13. 9.* corrupte Emalkue *1 Macc. 11. 39.*

OBODAS Lathuri temporibus, vincit Alexandrum Iudæorum regem, *Ioseph. 13. 21. extr.*

ARETAS II, Obodæ filius, *Steph. Byzant. in Ἀναρχα:* a Damascenis advocatur contra iniurias Ptolemæi Mennæi, *Ioseph. Bell. 1. c. 4.* hinc Aretarum imperium in Damasco: defendit Hyrcanum contra fratrem Aristobulum, *ibid. c. 5.* a Scauro multatur *cap. 6.* videtur Iustini (*39 extr.*) Erotimus esse. *Voss.*

MALCHVS II ciuilis Roman. belli temporibus *Dio 48. p. 382. Hirt. Alex. c. 1.* interfectus ab Antonio
in

in Cleopatrar gratiam *Ioseph. 1. Bell. c. 17.* quamlibet Plutarchus Μαλχου (sic editum est) ἐξ Αραβίας, in auxiliis Antonii ad Actium fuisse scribit.

OBODAS II, aut potius eius procurator SYLLAEVS deceptor Aelii Galli in Felicem Arabiam legiones ducentis, *Strab. 16.* ab Augusto capitis damnatus, *Ioseph. 16. c. 16. & 17. cap. 4.*

ARETAS II, antea Aeneas, cum partem Arabiae regeret. *Strab. 16. p. 537.* defuncti Obodae regnum & nomen inuadens, *Ioseph. cc. 11.* Herodem tetrarcham vincit *18. Ant. c. 7.* Damascum per praefectum regit, *2 Corinth. 11. 32.* auxilia mittit Vespasiano *Ioseph. 3. Bell. c. 5. Gr.*

Reges

Principes Ituræorum.

Videri poterant ad Chalcidenos pertinere, quod Strabo Ptolemæo Mennæi τῆς Ἰτουραίας ἐπιπέδου montana Ituræorum tribuit, & Lyianiam, filium successorem Antonius Iturææ regem dixit, vt pag. 201. narrauimus. Nihilominus quod Claudius Ituræam a Chalcide distinxit, illam prouinciam fecit siue Syriæ addidit, hanc donauit Agrippæ; distincte quoque Ituræos recensebimus.

LYSANIAS a patre montana acceperat, reliquam partem ab Antonio cum regni nomine. *Dio 49. p. 411.*

PHILIPPVS tetrarcha *Luc. 3. 1.* Si ex paterna hereditate, **HERODES** Lyfanix interfecto videtur successisse.

SOHEMVS a Caligula rex constitutus *Dio 49,* quo mortuo Ituræa Syriæ prouinciæ a Claudio adiecta, *Tac. 12, 23.*

* Alius **SOHEMVS** rex Sophenes, dono Neronis *Tac. 13. 7.* etiam Emesenorum sub Vespasiano, *Ioseph. 7 Bell. 27. (Gr. 28)* qui in Titi auxiliis fuit. *Tac. Hist. 2. 81. c. 5. 1.*

Reges

Reges Arfacidæ
siue Parthici.

HActenus de regibus & dynastis,
qui vtcunque ad regnum in Syria
Macedonicum, & quidem intra Eu-
phratem pertinebant: trans fluuium,
qui a Macedonibus defecerint, nunc
persequemur, hoc est Parthos & Arme-
nios. Parthi sunt

ARSACES, *𐭠𐭣𐭥𐭩𐭥𐭩* *Aschki* in Tarich
Schickardi, a Callinico secundum
Iustinum 41. c. 4, secundum alios
ab antecessore eius Antiocho Deo
desciscens.

ARSACES filius, cum Antiocho M.
bellum gerens, *Iustin. 41. 5.*

PRIAPATIVS, al. PAMPACIVS, *ibid.*

PHRAATES, filius Priapatii, Mardo-
rum domitor, *ibidem*: in vet. lib.

PHARNACES.

MITHRIDATES frater Phraatis, Me-
diam imperio suo addit & Elymai-
dem: Demetrium Syriæ regem,
vincit & captivum tenet. *Iustin. 36.*
1. & 41 extr.

PHRAA-

PHRAATES II filius Mithridatis, solvit Demetrium, Sidetem opprimit.
Iustin. 38. 10 & 39. c. 1.

HIMERVS, Ἰμερῆς, tyrannus ex praefecto Phraatis, *Iustin. 42. 1. Athenæus II, 3.* videtur is esse, qui Diodoro in Excerpt. Vales. p. 376 dicitur, *Ευήμερος ὁ Πάρθων βασιλεὺς, Eumémerus rex Parthorum.*

ARTABANVS patruus antecessoris, Pampacii filius, *Iust. 42. 2.*

* Iustinus 42. 2 Artabano Mithridatem successisse scribit: sed Romana historia alios praemittit Mithridati, quos adnumeramus, Rein. Reineccium & Io. Bapt. Gramaye secuti.

PACORVS regnat Lucullo in Armenia res gerente, *Xiphil. 35.* & is est, qui ad Sullam legatum miserat. *Plutarch.* Reineccio videtur esse amplificator Ctesiphontis, quem Ammianus PACORVM vocat 23. 6. 20. Valesio autem vrbs est antiquior, quod eius mentionem fecerit in Antiochi M. bello Polybius 5. cap. 45.

PHRA-

PHRAATES III cum Pompeio de li-
mite & iniuriis contendit, *Dio 37.*

Plat. p. 637.

MITHRIDATES Magnus contra Ar-
menios & Scythas bellum gerit:
regno pellitur propter crudelita-
tem. *Iust. 42. c. 3. 4. Appian. Parth.*
init.

ORODES, Mithridatis frater, victor &
interfecto Crassi, *Dio 40. Vell. Pat.*
2. 46. Appian. Parth.

PACORVS, etiam hic rex vocatur,
Tacito *5 Hist. 9. Floro 4. c. 9. Fron-*
tino 1. c. 1. Strateg. 6. Oros. 6. 18.
quanquam cæsus est a Ventidio su-
perstite parente. *Appian.*

PHRAATES IV alter filius Orodis,
Antonii victor, *Vellei. 2. 91.* Augu-
sto obsides dat, & signa Parthicis
cladibus amissa restituit. *Dio 54.*
Strab. 6 extr.

TIRIDATES, æmulus Phraatis, vi-
ctus & profugus, ab Augusto impe-
trat in Syria διαστᾶσθαι, id est ver-
sari. *Dio 51. v. 456. & l. 53. extr.*

VONO-

VONONES, Roma, vbi obses erat,
ad regnum euocatus, post reiectus,
Ioseph. 18. 3. Tac. 2. 2.

ARTABANVS II, in locum repudia-
ti substitutus, *Tac. 2. 3. & 6. 31.* regno
exutus *6. 36.*

TIRIDATES a Tiberio submissus
PHRAATI, etiam obsidi, qui in Sy-
ria, aditurus paternum regnum,
morbo perierat, *Tac. 6. 32.* cedit
regno *c. 44.*

ARTABANVS iterum regnat. *Tac.*
c. l. cedente etiam CINNAMO,
quem Parthi elegerant. *Ioseph. 20.*
2. p. 687.

BARDANES siue VARDANES, Ar-
tabani filius, Romanis bellum illa-
turus a suis cæditur. *Ioseph. c. l.*
Tac. 11. 8.

GOTARZES, frater Bardanis, infidiis
sublatus. *Ioseph. c. l.*

VOLOGESES, etiam fil. Artabani,
Neronis & Vespasiani temporibus,
Tac. 12. 44. Suet. Ner. extr. & Domit. 2.

* In nummo nomen ΒΟΛΟΓΑΣΟΥ, *Sparto.*
p. 86 & 425. *Iosepho Ουολογίσου 20. c. 20*
Dioni Ουολόγασου l. 63.

AR

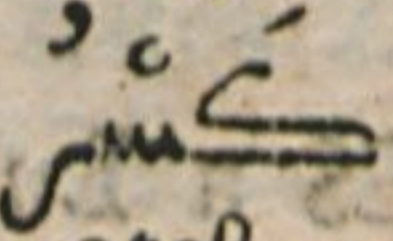

ARTABANVS III falsum Neronem
tuetur. *Zonar. in Tito, Tac. Hist. 1. 2.*

PACORVS III Traiani tempore, *Plin.*
10. epist. 16.

OSROES, frater Pacori, a Traiano
subactus, *Theodos. in fragm. Dion.*

* Regis nomen varie scriptum: græce
Osroēs Pausan. *Eliac. 1. p. 159.* & *Χοσροēs*,
præferim in Persis, apud Zonaram: la-
tine *Osroes, Osdroes & Cosdroes*, vt apud
Spartian. in *Adr. c. 13.* add. *Salmas. ad*

h. l. In Tarich *Castro*, vnde
x vel C defendi potest.

PARTHAMOSPATES a Traiano da-
tus, *Xiphil.* ab Adriano retractus,
Spartian. c. 5.

VOLOGESES II, temporibus Adria-
ni, *Xiphil.* victus a L. Vero Marci
fratre, *Aurel. Victor, Oros 7. 15.*

VOLOGESES III a Seuero repres-
sus, *Xiphilin. p. 325. Spartian. c. 16.*

ARTABANVS IV, frater Vologesis,
circumuentus a Caracalla, *Hero-
dian. 4. 11.* a Persis victus tribus præ-
liis, finem facit regni Parthici, A-
lexandri Seueri temporibus, *idem.*
6. 2. Xiphil. in Alex.

SVCCEDIT REGNVM PERSARVM.

Reges Armeniae maioris.

AB Alexandri temporibus Seleucidis paruit Armenia, vsque ad Antiochum M. quo victo ab Romanis, ARTAXIAS defecit & foedus cum Rom. iniit, *Polyb. leg. 59.* post captus ab Antiocho Epiphane. *Appian. Syr.*

obscuri & ignoti successores.

TIGRANES a Lucullo & Pompeio victus.

ARTVASDES, filius Tigranis, etiam ARTABAZES Dioni, ab Antonio interfectus. *Dio 49.* Meminit eius Cicero *15. Epist. 2.*

* Scribitur Artuasdes & Artauasdes.

ARTAXIAS, filius Artuasdae, a suis occisus, *Tac. 2.3. Dio 54. p. 526.* Parthorum vsus auxiliis.

TIGRANES, frater Artaxiae, Augusti auspiciis a Tiberio in regnum deductus, *Tac. 2.3. n. 4. Dio cit. loc. Suet. Tib. 9.*

* Filios Tigranis vix gustasse imperium, ex Tacito constat c. l.

AR.

R. ARMENII.

217

ARTVASDES ab Augusto datus, a Tigra-
ne altero, fauentibus Parthis,
deturbatus non sine clade Roma-
norum. *Tac. c. l. n. 5.*

ARIOBARZANES Medus ductu C.
Cæsaris impositus, *Tac. c. l. c. 4.*

ERATO femina } *Tac. 2. c. 4. & c. 56.*
VONONES }

ARTAXIAS, Polemonis & Pythodo-
ridis filius, a Germanico coronatus,
Tac. 2. 56. 64, antea Zeno dictus,
defunctus sene Tiberio, *Tac. 6. 31. 2.*

ARSACES, Artabani Parthi filius, *Tac.*
c. l. Dio p. 635.

MITHRIDATES, Pharasmanis Hiberi
regis frater, a Tiberio substitutus,
Tac. 6. 32. & 11. 8. 1. & c. 9. 1, sed sub
Claudio demum potitus, in vincu-
la coniicitur a

RADAMISTO, *Tac. 12. 47.* qui filius
erat Pharasmanis *c. 44.* Armeniam
occupat *c. 45.* a suis pellitur *c. 50,*
succedit

TIRIDATES, Vologesis Parthici fra-
ter, *c. 50.* tandem ab ipso Nerone
diademate ornatus, *Tac. 16. 23.*

TIGRA-

TIGRANES a Nerone impositus, pul-
so Tiridate, *Tac. 15. 1. 1.*

EXEDARES, exauctoratus a Parthis,
vt sibi & Romanis inutilis, *Dio in
fragm. Theodos l. 68. p. 778.*

PARTHAMASIRIS a Traiano eie-
ctus, Pacori filius, Hofrois fratre ge-
nitus, *ibid. & p. seq.*

ARMENIA * PROVINCIA ROMANA.

* Theod. ex Dione p. 780. Eutrop. 8. 2. &
nummus Traiani apud Vaillant p. 47

ARMENIA ET MESOPOTAMIA IN
POTESTATEM P. R. REDACTAE.

Adrianus deseruit Armeniam, vt
transeuphratæam, *Eutrop. 8. 3.* Ant.
Pium autem & L. Verum Armeniis
rursus reges dedisse, nummorum
inscriptiones probant REX ARME-
NIAE DATVS, aut REX ARME-
NIIS DATVS, *Spanh p. 831.* &
sub Marco & Lucio Romanum præ-
sidium Elegiæ, quod opidum Ar-
menia est, tumultu cæsum esse
Dio p. 802 notauit.

Seuero quoque se submitit Armenius
rex, *Herodian. 3. 9*, quem Caracalla
euo-

euocatum in vincula coniecit, *Xiphil. 77.* hunc Armenii tumultu vlti sunt, & Caracalla Ἀρμενίων ὄχι ἐκράτησεν, id est Armenios non subegit, *Zonar.*

Sub Maximino Thrace erant Ἰωνοὶ subiecti Romanis, *Herodian 7. 2.* & quod Zenobia in castris suis Armenios habuerat, *Armeniaci* nomen adsumsit Aurelianus. *Vopisc. cap. 30.*

Constantio res contra Persas gerente, rex Armeniae ARSACES erat, fidus & amicus Romanis, *Ammian. 20. cap. 26.*

Sic Armenia a Romanis, Parthis certatim possessa, amissa fuit.

Reges

Reges reliqui Trans- euphrataei.

Media quoque, Albania, & Iberia suos reges habuerunt, Parthis plerumque subditos, interdum de libertate cum ipsis certantes.

Triumviratus tempore MEDIS præerat ARTAVASDES, Romanorum amicus, postea a Parthis superatus. *Dio 49. extr.* PACORVS Tiberio remp. Romanam gerente, frater Vologesis, *Ioseph. 20. 2.*

IBERIAE rex ARTACES a Pompeio victus & in deditionem acceptus, *Entrop. 6. 11.* PHARNABAZVS victus ab Antonii legato *Dio 49. p. 406.* MITHRIDATEM Caligula, in vincula coniecit, Claudius regno restituit, *Dio 60.* PHARASMANES successit *Tacit. 11. 8. & 12. 45.* alius PHARASMANES amicus Adriano & Pio, *Spartian. c. 17. Capitol. c. 9.*

ALBANIAE præerat ORODES, cum Pompeius orientem subigeret, *Entrop. 6. 11.* ZOBERES ab Antonii legato superatus, *Dio 49.*

Regu

Reguli Edeffeni siue Ofroeni.

Commune cognomen est *Abgarus*, quod Græci quidem "Αβγαργς scribunt, sed in nummis Pii, Seueri, Gordiani est ΑΒΓΑΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ, *Spanh. p. 86* quæ sine dubitatione verior scriptura est. Præcipui fuerunt

ARIAMNES ABGARVS deceptor Crassi, *Dio 40. p. 129.* Arabum Φύλαρχος *Plutarch. p. 555.*

ABGARVS, quem Christo epistolam scripsisse crediderunt, *Eus. H. E. 13.*

ABGARVS sub Claudio, Abbarus corrupte Tacito & rex Arabum, *Ann. 12. c. 12.*

ABGARVS Traianum conuiuio excipiens. *Theodos. excerpt. Dionis p. 780.*

ABGARVS ab Antonino Pio auctoritate sola ex orientis partibus deductus. *Capitol. c. 9.*

ABGARVS a Seuero in fidem receptus, *Herodian. 3. 9.* a Caracalla contra fidem & amicitiam in vincula coniectus, *Xiphil. p. 352.*

Arme-

Armeniae minoris reges.

MITHRIDATES Magnus, *Entrop.*

5. 3.

DEIOTARVS, *Hirt. Alex. 67. Entrop. 6. 11.*

POLEMO ab Antonio datus, *Dio 49 extr.*

ARCHELAVS Cappadox videtur tenuisse. *Noris Cenotaph. p. 337.*

TIGRANES, Herodis M. nepos, a Tiberio supplicio adfectus, *Ioseph. 18. 7. Tac. 6. 40*, qui quidem Armeniae regem simpliciter vocant, sed Minoris intelligendum esse, CL. V. Hen. Noris c. l. demonstravit.

COTYS, Claudii æuo, *Ioseph. 19. 7. Tac. 11. 9.*

Hos distinguimus ab Armeniis, ut Cis-euphrataeos a Transfluminalibus. Nunc Asiae regna, quæ inter Amanum & Hellespontum fuere, quartam partem monarchiæ Græcæ, ingrediemur.

Reges

REGES PONTICI
Reges Pontici.

MITHRIDATES ab Antigono fugiens conditor regni, *Appian Mithr.* cognomine ὁ κτιστής, vixit annos LXXXIII, *Lucian. in μακροβ.*

* Successores non satis noti, neque numerus eorum certus. Appianus, quem secuti sumus in historia, Mithridatem Romanorum hostem, vocat ἕκτον ὑπὸ τῷ ὀνόματι Μιθριδάτου sextum a primo Mithridate, quæ verba in Gelenii versione non apparent: habentur autem in utroque Græco codice Caroli & Henrici Stephanorum, vertitque ante Gelenium P. Candidus. Si saluus est numerus Appiani, oportet omnes, quod de primo & ultimo constat, longævus fuisse, alioqui spacium, quod Antigonum inter & Pompeium est, non explebitur.

MITHRIDATES, Sinopenses bello premit, filiam Laodicen Antiocho M. locat, *Polyb. 4. c. 56. & l. 5. c. 43.* huius

PHARNACES filius, avus magni Mithridatis, *Iustin. 38. 6.* de quo p. 48 plura tradidimus. add. *Liv. 40. 20.*

MITHRIDATES EVERGETES, Roman-

K

man-

manorum in Punico bello socius.

Appian. Eius filius

MITHRIDATES, EVPATOR & DIONYSVS cognominatus, vario Marte cum Romanis pugnans, a Lucullo & Pompeio deuictus. Hic Bosporum & Colchidem suo regno adiecit, *Strab. l. p. 205 & 378.*

† Pontus a Pompeio adiicitur Bithyniæ.
Dio summar. 37.

PHARNACES, Mithridatis filius, rex Bospori, inuadit paternum regnum, a Cæsare vincitur. *Hirtius Alex. 34. seq. Suet. Iul. 35.*

DARIVS, Pharnacis filius, ab Antonio acceptum regnum breui tenet tempore. *Appian. 5. Civ.*

POLEMO ab eodem Antonio constitutus, *Dio 49.*

PYTHODORIS Polemonis vidua, *Strab. 12.*

POLEMO filius, *Dio 59. Ioseph. 19. 7.* quo concedente Nero prouinciam fecit, *Suet. 18. Eutrop. 8. 9.*

Reges

Reges Cappadociae.

ARIARATHES ab Eumene & Perdica victus. *Diodor. 31. Inst. 13. 6.*

ARIARATHES II filius, inter ciuiles motus Seleuci & Antigoni. *Diod. c. l.*

ARIAMNES *ibid. & Inst. 27. 3.*

ARIARATHES III, gener Antiochi Dei, *Diod. c. l. Inst. 29. 1.*

ARIARATHES IV, Antiochi M. gener, *Diodor. c. l.*

ARIARATHES PHILOPATOR, eruditus, Romanis amicus, *Diod. c. l. Excerpt. Vales. p. 325.* a supposititio fratre Oropherne viribus Demetrii Soteris pellitur, *Polyb. 3. c. 5. Liv. epit. 47.* Romam questum venit, *Polyb. leg. 126.*

OROPHERNES, pulso Ariarathe, *Polyb. Excerpt. p. 1470. ed. Gronov.*

ARIARATHES per Attalum Philadelphum Romanis auspiciis restitutus, *Polyb. c. l. Diod. Exc. Vales. p. 169.* interit bello Aristonici, *Justin. 37. 1.*

LEODICE *ΤΕΧΝΟΦΟΝΟΣ. Inst. c. l.*

K 2

ARIA-

ARIARATHES VI subtractus sæuitiæ matris, occiditur a Mithridate uxoris fratre, per Gordium, *Iustin. 38 1.*

NICOMEDES Bithynus, inuasor, statim pulsus ab æmulo Mithridate, *ibidem.*

ARIARATHES VII, Laudices fil. in colloquio interfectus, *Iust. c. 1.*

ARIARATHES fictus, Mithridatis filius, sub rectore Gordio, *ibid.*

ARIARATHES VIII, Asiaticus, frater eius, qui in colloquio interfectus fuerat. *Iustin. 38. 2.* pulsus a Mithridate moritur animi ægritudine, *ibid.*

Nicomedes subornat tertium filium, cui pari dolo respondet Mithridates: neuter a senatu Rom. admisus, sed

ARIOBARZANES rex datus, *Iust. c. 1.* & per Syllam prætorem deductus eiectione Gordio, *Plut. p. 453.*

ARIOBARZANES filius, *Cic. 15. Ep. 2.* a Cassio oppressus. *Supra p. 63.*

ARIARATHES frater, ab Antonio expulsus, *Dio 49.* substitutus

SISIN-

CAPPADOCIAE.

221

SISINNA, in matris formosæ gratiam,
Appian. 5. Civ.

ARIARATHES, sublato Sifinna rursus
breuiter regnat, quo iterum expulso
ab Antonio subrogatur

ARCHELAUS* post quinquaginta
annorum imperium a Tiberio eie-
ctus, *Tac. 2. 42 & 56. Suet. c. 37.*

CAPPADOCIA FIT PROVINCIA.

* Archelai huius genus tradidit Strabo l. 12.
p. 384. latius deduxit H. Noris Cenotaph.
Pis. p. 225. Nempe pronepos fuit Arche-
lai ducis Mithridatici aduersus Syllam in
Græcia, qui bello II Mithridatico ad Ro-
manos defecit: nepos Archelai, Comani
pontificis, Ægyptiorum, exulante Aule-
ta, semestris regis, cui Berenice filia Au-
letæ regnans nupserat, prælio occisi a
Gabinio, restitutore Auletæ: filius Arche-
lai itidem pontificis Comani, ex Glaphy-
ra, matre Sifinnæ, sed patrem Cæsar ab-
dicauit sacerdotio, substituto Lycomedæ.
Hirt. Alex. B. c. 66.

K 3

Reges

Reges Bosporani.

MITHRIDATES Magnus Ponto suo adiecit Bosporum Cimmerium, *Strab. l. 7. etiam Colchidem, lib. 12.*

PHARNACES, filius Mithridatis, a Pompeio constitutus, *Dio 42. victus a Cæsare, Sueton. 35. cecidit prælio contra Asandrum, Appian. Mithrid. extr.*

MITHRIDATES Pergamenus, Cæsaris dono, *Hirt. Alex. extr. fructum regni non percepit, nec Asandro præualuit, qui id inuaserat.*

ASANDER ab Augusto confirmatus & regis auctus nomine, *Lucian. in Macrob. Nummus apud Spanh. p. 461. ΑΣΑΝΔΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.*

SCRIBONIVS regnum inuasit de mortuo Asandro, mox oppressus a suis. *Dio 49. p. 538.*

POLEMO Ponticus, *Dio c. h*

POLE-

REGES BOSPORANI. 223

POLEMO, Polemonis filius, cui pro Bosporo Ciliciæ partem dedit Claudius, *Dio 60. p. 670.*

MITHRIDATES a Claudio datus, *Dio c. l.*

Posthæc proprios reges suæque gentis habuerunt, qui SAVROMATAE dicebantur. Appianus *extr. Mithrid.* ὅν δέ εἰσιν οἰκείοι, *nostra*, id est Adriani, *etate proprios* [reges] *habent*, qualis rex SAVROMATA fuit Traiani ævo, *Plin. 10 Epist. 13. 14. 15.* & alius SAVROMATA rex Seueri tempore. Nummus cum capite Seueri radiato inscriptus: ΒΑCΙΑΕΩC ΚΑΤΡΟΜΑΤΟΥ. *Spanh. p. 462.*

K 4

Re-

Reges Paphlagoniæ.

MORZES Antiochi M. temporibus,
Liv. 38. 26.

PYLAEMENES EVERGETA, Ro-
manorum in Aristonici bello so-
cius, *Entrop. 4. 9.*

PYLAEMENES a Mithridate pulsus,
Entrop. 5. 3.

NICOMEDES Bithynus inuadit par-
tem, & filio suo, ficto nomine, vin-
dicat, *Iustin. 37. 4.* pellitur a Mi-
thridate, *Oros. 6. 2.*

PYLAEMENES & ATTALVS fra-
tres, a Romanis restituti, *Entrop.*
6. 11.

DEIOTARVS PHILADELPHVS,
Strab. 12.

Adiicitur prouinciæ Bithyniæ ab
Augusto, *Strab. c. 1.*

Reges

Reges Bithyniæ.

ZIPOETES Antiochi Soteris tempo-
ribus. *Memn. Ecl.*

NICOMEDES Zipœtis filius, condi-
tor Nicomediæ, *Tzetzes Chil. 3. Pau-
san. Eliac. 1. p. 159. add. L. Holsten.
ad Steph. p. 225.*

ZELA, filius Nicomedis, *Steph. Byz.
in Ζῆλα, Athen. 2. c. 17.*

PRUSIAS ex Rom. historia notissi-
mus, *Liv. 37. c. 25. Annibale vsus,
Nep. c. 10.*

NICOMEDES II, Prusiæ filius, par-
ricida, *Liv. Epit. 50. Justin. 34. 4.*

NICOMEDES III, Nicomedis filius,
a Mithridate pulsus, ab Romanis
defensus, *Justin. 38. 3. quos heredes
scribit, Vell. Pat. 2. 4 & 39.*

PROVINCIA ROMANA.

K 5.

Re-

Reges Pergameni.

1 PHILETAERVS.

2 EVMENES fratris fil.

3 ATTALVS patruelis, rex.

4 EVMENES filius,
socius Rom.5 ATTALVS, PHILETAERVS, ATHENAEVS
tutor.6 ATTALVS
cuius
HERES POP. ROM.

priuati, Liv.

42, c. 55. l. 45.

6. 13.

De singulis actum pag. 50. 51.

Reges Ciliciæ.

Bello Mithridatico occupauerat Campestrem Tigranes: Trachæam prædones: angulum exiguum retinebant Antiochi, Pius & Asiaticus. Fit per Pompeium.

PROVINCIA ROMANA.

Antonius statum mutat: Trachæa Cleopatæ donata, partis regulus fit POLEMO, post id Ponti rex.

TARCONDIMOTVS tyrannus, PHILOPATOR filius, ab Augusto multatus.

TARCONDIMOTVS, frater, ab Augusto in patrias possessiones restitutus.

ARCHELA-	ANTIO-	POLEMO
VS Cilix.	CHVS Com-	fil. circum-
	magenus.	cifus.

Reguli alii ignoti.

PROVINCIA SVB VESPASIANO.

* In parte tamen tolerauit Vespasianus regium imperium, eique ALEXANDRVM, filium Tigranis, regis Armeniorum a Nerone constituti, præfecit, *Ioseph. l. 18. c. 7. extr.* nisi credas, hæc ante prouinciam acta fuisse. Desuperioribus regibus plura dicta p. 55.

Gala-

Galatarum principes.

DEIOTARVS tetrarcha, deinde rex.

Cic.

Reliqui tetrarchæ obscuri, vt DEMENE-
CLIVS, cuius filius ADIATORIX ab
Antonio princeps Heracleæ Ponticæ fa-
ctus, ab Augusto in triumpho ductus.
Strab. 12. p. 374. item auus maternus
Mithridatis Pergameni a Deiotaro op-
pressus, *Strab. 13. p. 430. Hirt. Alex. extr.*

DEIOTARVS filius itidem rex ab se-
nato appellatus, *Cic. Att. 5 Epist. 17*
& 21. videtur ante patrem mortuus,
ἡλικιωτέρων τε ὄντα senem extreme
Philippensi bello. *Dio 47.*

MITHRIDATES PERGAMENVS tetrarchi-
am aui materni a Cæsare recipit. *Hirt.*
Strab. c. 1.

AMYNTAS minister Deiotari, postea
successor, quo demortuo Augustus
regnum eius prouinciam fecit.
Dio 53. Strab. 12. Entrop. 7. 5.

Reges

Reges Epiroenses.

PYRRHVS Achilles filius.

Successores per *δέκα ἡὲν πέντε γενεάς*, XV
generations, Pausan. Att. p. 10.

THARYPVS.

ALCETAS

ARRYBA do-
ctus.^a NEOPTOLEMVS
auus Alexandri M.AEACIDES,
PYRRHVS
Rom. hostis.ALEXANDER, O-
lympiadis fra-
ter, Magni Alex-
andri auuncu-
lus, in Italia cæ-
sus, *Liv. 8. 17* &
*24. Cell. 17. c. 21.*ALEXANDER
fil. *Iust. 26. 2.*
PYRRHVS, & MOX
PTOLEMAEVS
frater, *Iust. 28. 3.*Macedones occupant, socios saltem
Epirotas habent in Romano bel-
lo, quo LXX vrbes Epiri Æmilius
Pællus euertit. *Polyb. fragm. l. 7.** Ordinem hunc Pausanias c.l. tradit: Iu-
stino lib. 17. extr. Neoptolemus, Olym-
piadis pater, filius, non frater, Arybbæ
sive Arrybæ est.

Numi-

Numidiæ reges.

Massylii
MASINISSA

accipit partem Carthaginien-
sium agri, *Strab. 17.* & reg-
ni Syphacis florentissimam,
Liv. 30. 44. & l. 31. c. 11.

MICIPSA filius Masi-
nissæ late regnans.

NIEMPSAL, ADHERBAL, IUGURTHA.

IUGURTHA solus.

horum fata ex Iugurthino bello nota.

HIEMPSAL II partium
Sullanarum, *Plut. in Mar.*
p. 428. seq. donatur regno
victi Hiarbæ, *idem in Pomp.*
p. 624. agros maritimos te-
net, proximos R. provin-
ciæ, *Cic. 2 Agrar. c. 22.* vin-
cit in iudicio Masintham,
Suet. Caf. c. 71.

Masesyli
SYPHAX

Romam
abductus.
Liv. 30. 17.
& 45.

VERMINA
fil. ex parte
Liv. 31, 11.

HIARBA,
Marii fau-
tor, Sullæ
auspiciis
victus a
Pompeio,
Plutarch.
p. 624. Estm
trop. 5. 6.

IVBA filius Hiempsalis,
Dio 41. p. 172. Pompeii
amicus a Cæsare victus.

NOVA PROVINCIA AFRICAE per Cæ-
sarem. *Appian. 4 Civ.*

* Arabio, Manasse, Sittius reguli. *Appian. c. 1.*
Reges

Reges Mauritaniæ.

BOCCHAR i. e. Bocchus, *Liv. 29.*

c. 30.

obscuri & ignoti.

BOCCHVS focer Iugurthæ.

partis orientalis.

BOCCHVS ne-
pos focer Iugur-
thæ, (Noris Ce-
not. Pif. p. 236)
Pompeii filiis stu-
det, dein Augusto,
a quo Bogudis et-
iam regnum reci-
pit, *Dio 48. p. 384.*
Hoc mortuo fit

partis occidentalis.

BOGVD cum Cæ-
sare ad Mundam,
Dio 47. p. 231. a-
mittit regnum *l.*
48. p. 384. & vi-
tam Aëtiaco bel-
lo, *Strab. 8. pag.*
248. qui Βόγγοι νο-
εατ, Interpres La-
tinus perperam
Bocchum.

PROVINCIA ROMANA

Dio 49. p. 417.

Rur-

Rurfus regnat Augufti dono
in Mauritania

IVBA, Iubæ Numidæ fi-
lius, *Dio lib. 53. pag. 514.*
historicus, *Plutarch. Caf.*
p. 733.

PTOLEMAEVS Iubæ histo-
rici & Cleopatæ (quæ
neptis Cleopatæ & An-
tonii erat) filius, a C. Cæ-
fare Caligula necatus, *Plin.*
9. 1. Fit tumultus: com-
pescitur a Claudio, qui
rurfus prouinciam impo-
fuit, & in CAESARIENSEM
ac TINGITANAM diuifit,
quarum illa quondam
Bocchi; hæc Bogudis fu-
erat.

Reges

Reges Romanorum.

- 1 ROMVLVS fundator. ann. xxxvii.
- 2 NVMA POMPILIVS, religiosus.
ann. xliii.
- 3 TVLLVS HOSTILIVS, bellator.
ann. xxxii.
- 4 ANCVS MARTIVS, ædificator.
ann. xxiv.
- 5 TARQVINIVS PRISCVS, pompæ
& splendoris auctor. ann. xxxviii.
- 6 SERVIVS TVLLIVS censor. a. xlv.
- 7 TARQVINIVS superbus. a. xxv.

Bella Italica post eie- ctos reges.

- 1 Cum Porsena regum fautore, *Flor. 1. 10.*
- 2 cum Latinis, Æquis, Volscis, *Flor.*
cap. 11.
- 3 cum Veientibus & Fidenatibus,
cap. 12.
- 4 cum Senonibus Gallis, *idem cap. 13.*
- 5 cum Samnitibus & Umbris, *idem*
cap. 16. 17.
- 6 cum Tarentinis & sociis, *cap. 18.*

Bel-

Bella Rom. Externa.

1. PVNICA

- I. propter Siciliam, *Flor.* 2, 2.
- II. propter Saguntum deletam, *Liv. decade* 3.
- III. quo Carthago euerfa, *Flor.* 2. 14. *Entrop.* 4. 5.

2. MACEDONICA

- I. cum Philippo Annibalis socio, *Flor.* 2. 7.
- II. cum Perseo Philippi fil. *Flor.* 2. 12.
- III. cum Pseudophilippo, *Flor.* 2. 14. *Vell.* 1. 11.

3. HISPANICA

- I. immixtum bello Punico II. *Flor.* 2. 6. 36.
- II. cum Viriato, *Flor.* 2. 17. *Entr.* 4. 7.
- III. Bruti Gallæci, *Vell.* 2. 5.
- IV. Numantinum, *Flor.* 2. 18. *Entr.* 4. 8.
- V. Sertorianum, *Flor.* 3. 22. *Entrop.* 6. 1.
- VI. Cantabricum, *Flor.* 4. 12.

Antiocho M. *Flor.* 2.
8. quod *Ætolos* &
Galatas regis so-
cios implicuit.

Aristonico, Attali a-
gnato, *Flor.* 2.20.

Mithridate rege Pon-
ti, *Flor.* 3.5. *Entr.* 5.3.

Cretenfibus *Flor.* 3.7.

Cilicibus piratis,
Flor. 3. 6.

Pharnace Pontico,
Hirt. B. Alex.

Parthis duce Crasso,
Flor. 3.11. Antonio,

Flor. 4.16. Venti-
dio, *Dio* 48. *S. Ruf.*

c. 18. Traiano, *En-
trop.* 8. 2. L. Vero,

idem c. 5. Seuero,
idem c. 10.

Persis, ductu Alex-
andri, Gordiani,
Cari, *Eutrop.*

ASIAICA cum

5. GAL-

5. GALLICA duce } Æmilio & Flami-
 } nio, *Flor.* 2. 4.
 } Domitio & Fabio,
 } *Vell.* 2. 10.
 } Mario, *Vell.* 2. 12.
 } Iul. Cæsare.
6. ACHAICVM, quo Corinthus deleta,
Flor. 2. 16. *Vell.* *Pat.* 1, 13.
7. IUGVRTHINVM, quod *Sallustius* cum
 cura scripsit.
8. THRACIVM, *Flor.* 3. 4. *Entrop.* 4. 10. &
 cum Bessis ac Ponticis gentibus, *En-
 trop.* 6. 8.
9. ILLYRICA, *Flor.* 2. 5 & 13. *Entrop.* 4.
 c. 10. & sub Augusto, qui Pannoni-
 am quoque adiecit. *Dio.*
10. GERMANICA, Druso & filio Germa-
 nico ducibus, *Dio*, *Tacit.*
11. BHAETICVM & NORICVM, auspiciis
 Augusti, ductu Tiberii & Drusi,
Dio 54.
12. IYDAICVM I Vespasiani & Titi, *Io-
 seph.* & II sub Traiano & Adriano,
Dio 68. *Euseb.* 4. 6.
13. DACICVM sub Traiano, *Xiphil.* *En-
 trop.* 8. 2. Bel-

Bella Romanor. Ciuilia.

- 1. SOCIALE seu MARSICVM, *Vell. Pat. 2. 15.*
- 2. MARIO - SVLLANVM seu itia potius,
quam iustis proeliis peractum, *Flor. 3. 21. App. 1. Civ.*
- 3. CATILINARIVM, *Sallust.*

{ Dyrrhachium, *Cas. Civ. 3. 69.*

4. POMPEIO - CAESARIANVM proeliis ad

{ Pharsalum, *ib. c. 93.*
Thapsum, *Hirt. Af. 82.*
Mundam, *Hirt. & Eutrop. 6. 19.*

5. AB AVGVSTO COMPOSITA (quasi reliquæ belli Pompeiani)

{ Mutinense, *Flor. 4. 4.*
Philippense cum Cassio & Bruto, *Flor. 4. 7.*
Perusinum, *Flor. 4. 5.*
Siculum cum Sex. Pompeio, *Appian. 5. Civ. Suet. Aug. 16.*
Actiacum, quo Antonius & Cleopatra victi, *Flor. 4. 11.*

Impe-

Imperatores Romani

trium sæculorum, siue Ethnici.

IVLIVS CAESAR.

Octavianus AVGVSTVS, *pacificus.*

TIBERIVS *abstrusus, seuus.*

Caius CALIGVLA *crudelis.*

CLAVDIVS *stolidus.*

Domitius NERO, *parricida.*

GALBA

OTHO

VITELLIVS

T. Flav. VESPASIANVS

TITVS Fl. Vespasian.

DOMITIANVS *tyrannus.*

NERVA Cocceius

Vlp. TRAIANVS

Ælius ADRIANVS *Iudeorum victor.*

ANTONINVS PIVS.

M. ANTONINVS Philosophus, &

L. VERVS, *Parthorum victor.*

* Auidius Cassius tyrannus. *Vulc. Gallic.*

COMMODVS *minime commodus.*

PERTINAX *dignus imperio longiore.*

Did. IVLIANVS *emtor imperii.*

Sept. SEVERVS *victor Nigri & Albini
anticesarum.*

Bass.

IMPERATORES ROM. 239

SAEC. CHR. III.

Bass. CARACALLA & GETA *fratres.*

MACRINVS & fil. DIADVMENVS,

mox caesi. mens. II.

Anton. ELAGABALVS, *luxuriosus.*

ALEXANDER Mammææ fil. *pius.*

MAXIMINVS Thrax, *opilio.*

PVPIENVS & BALBINVS *mox trucidati.*

GORDIANVS *victor Persarum.*

PHILIPPVS Arabs, *Christianis fauet.*

DECIVS Traianus, *persecutor Chr.*

HOSTILIANVS, VOLVSIANVS *obscuri.*

VALERIANVS *a Persis captus.*

GALLIENVS *ignavus.*

XXX Tyranni. vid. *Treb. Pollio.*

CLAVDIVS II siue Gothicus.

QVINTILLVS *dierum XVII.*

AVRELIANVS *recuperator imperii.*

TACITVS *sex mensium: & frater*

FLORIANVS *vix trium.*

PROBVS *moribus & gestis rebus probus.*

CARVS *in Assyria exstinctus.*

NUMERIANVS & CARINVS, *fili.*

DIOCLETIANVS & MAXIMIANVS

Herculeus deponunt imperium.

CONSTANTIVS Chlorus, & MAXI-

MIANVS Galerius.

PERSECUTIONES ECCLESIAE
 grauiiores

1. Neronis.
2. Domitiani.
3. Traiani.
4. M. Philosophi, & L. Veri, *in Asia & Gallia.*
5. Seueri *in Africa & Ægypto.*
6. Maximini Thracis.
7. Decii.
8. Valeriani.
9. Aureliani.
10. Diocletiani & Maximiani Herculei, *illius in Oriente, huius in Occidente.*

* * *

Hæ de Antiqua Historia iufficiant. Super-
 sunt non ignobiles reges, v. g. Siculi,
 DIONYSIVS vterque, *Nep. in Dione:*
 HIERO, anno nonagesimo extinctus,
Lib. 24. 4, & HIERONYMVS nepos,
Lib. c. l. & c. 7. sed quis omnes huius
 insulæ tyrannos recensabit? adde a Mar-
 cello victos, *Lib. 26. 30,*

Germanorum duces inclytos meliori otio
 & curæ reseruamus,

INDEX

INDEX RERVM,

*maxime illarum, quæ in Notis
explicantur.*

Abgari	pag. 215	Archelaus rex Ægypti	<i>ibid.</i>
Achæus rex	42	Aretæ reges Arab.	202
Ægates insulæ	76	Argonautæ	22
Ægos flumen	26	Ariarathes	58. 219
Ægyptii sui vel alieni iuris	15	Ariobarzanes	63. 220
reges	166. seq.	Aristobuli Iudæi fuga	47
Ælia Capitolina	124	Aristonicus	87
Ætolorum querelæ	81	Armenia maioris re- ges	206
Agrippa maior	17	minoris reges	215
minor	<i>ibid.</i>	Asarhadon	6
Ahasuerus	21	Asdrubal cæsus vbi	79
Alexandri M. fauor in Iudæos	45	Assaradinus	6
vxores & filii	32	Assyriorum imperii æ- tas	3. 10
Amraphel	2	Astyages	9
Amyntæ regnum	57.	Athenagoras	130
	228	Athenienses reges	24
Antalcidæ pax	20. 26	Bala rex Syr.	43
Antigoni supplicium	103	Bar Cochba	122
Antonii amores	102.	Belus	3
	221	Bellum Achaicum	85
Apion rex	40. 188	Corinthiacum	28
Aquila Ponticus	131	Iudaicum	118. 122
Arbaces	8	Iugurthinum	87
Archelai Cappad. ge- nus	221		

L

Lamia

I N D E X

Bellum Lamiacum	31	Carus an fulmine i-	
Marficum	87	ctus	140
Mithridaticū quot		Castor Deiotari ne-	
annorum	48	pos	54
Nolanum	92	Catilina	95
Peloponnesiacum		Cecrops	24
	25	census Augusti	107
Piraticum	95	Seruii	70
Punicum	76. seq.	Ceraunus	32. 42
Samniticum	74	Cerdo	127
Sociale Græc.	28	Cerinthus	121
Rom.	38	Chalcideni principes	
Thebanum	27		201
Thracium	178	Chutæi	12
Troianum	23	Ciliciæ status	55. 227
Belfazar	8	Cimbri victi	91
Bibliotheca Alexan-		circumcisio adsumt.	58
drina	36	Cleopatrarum amores	102
Osymanduarum	168	mors	104
Bocchus	231	Codrus	24
Bogud rex Maur.	231	Commageni	44. 58.
Bosporani reges	222		197
D. Brutus parum for-		Commagene prouin-	
tis	100	cia	198
Busiris	167	Consualia	69
Cæsares ab augustis		Cosdroes	209
distincti	142	Ctesiphontis condi-	
Cappadociæ reges		tor	206
	219	Cynoscephalæ	80
Carthaginis exci-		Cyprus a Rom. occu-	
dium	84	pata	40
		Cyre-	

RERVM.

Cyrenæici reges	137	Hadadesar	11
Cyri exitus	14	Hasimonæi duces	199
		hebdomadæ LXX	177
Damasceni reges	189	Herodis M. exitus	115
David victor Syror.	11	Antipæ exilium	116
Deioces rex Med.	9	Hexapla Origenis	145
Deiotari	54. 64. 224.	Hiarba	230
	227	Hiempfal iunior	230
Dionysus Ægypt.	39	Hierax Seleucida	42
Dionysius Siciliæ	240	Hiero Siciliæ rex	76.
Doson rex Maced.	34		140
		Hierosolyma capta	91
Ebion	121	Himerus	206
Elagabalus	133	Homonadenses	108
Emeseni principes			
	200	Ianus clausus ab Aug.	
Epiphanes quot?	43		105
Epirenses reges	229	a Marco	135
Estheræ maritus	21	Ioiachin & Ioiakim	
Elam, Elymais	2		161
Eucærus rex Syr.	46	Ioiakim an Babylo-	
Euergetæ Ptol. quot?		nem deportatus	
	184		163. seq.
exilia Israelitarum	162	Iuba rex Numidiæ	99
Iudæorum	163	Mauritaniæ	232
		Iustinus Martyr	130
Fabii	72		
Fulminea legio	120	Κακεργέτης	185
Gemoniæ scalæ	110	Labynetus	8
Glaphyra	221	legio Melitene	126
		L 2	Lepi.

I N D E X

Lepidus Pontif. M,	101	Nabopolassar	7
lex Clodia	40	Nabonedus	8
Iulia	89	Nebucadnezar	7
liberti potentes	111	Nectanebis	173
Lolliana clades	107	Neronis quinquen-	
Lydorum reges	174	nium	112
Lysanias	116	Nicator	41
		Nimrod	1
Macedonia quando		Niniue	2
prouincia facta	35.	Ninus I. iunior	5
83		Nouatiani	146
Mæotidæ	140	Numantia	86
Mamertini	75	<i>ἡμετέρα</i> Pompeii	91
Manasse captiuus	163		
Marii tata	92	Octapla Origenis	145
Mauritania prouincia		Odenathes	137
111, 2, 1. seq.		Onion regio	58
Mauritanix reges	231	Origenes	145
Medorum <i>ἡμετέρα</i>		Osroes	209
157			
defectio	8	Pacorus Parth.	206.
imperium	10	seq.	
Mithridates	48. 217	Paphlagonia	53. 224
Pergamenus	99. 228	Parthorum reges	205
Myonnesus	82	Pergameni reges	50.
montes Romæ quan-		226	
do ædificati	69	persecutiones	240
Montanistæ	128	persecutionum decre-	
Mosis educatrix	168	ta	136. 142
		Pharao quæ vox	166
Nabataxi reges	202	Pharnaces	49. 218
		Pha-	

RERVM.

Phasaëlus frat. Hero-	Pylæmenes	53. 224
dis 114	pyramides	169
Philetærus 51. 226	Pythodoris	49. 218
Philippi augusti 136	Quadrati apologia	122
an Christiani 144	Raphia	42
Philometoris nomen	Roma	67
185	Rostra	172
Philopatoris cogno-	Sabelliani	146
men 60	Samosatensiani	146
Physcon 184. seq.	Sampficeramus	200
Pius, Antiochi cog-	Sanballet	46
nomen 194	Sardanapalus	4. 13
Polemones 49. 50. 218	Sauromata rex	223
pons in Bosporo 17	Semiramis Assyr.	4
in Hellesponto <i>ib.</i>	Babyl.	7
Traiani 120	Senones Galli	73
porta scelerata 72	Sertorius	94
Praxeas hæreticus 128	Serulius Isauricus an	
prælia Antiochi M. 82	Ciliciam domue-	
belli Peloponn. 180	rit 54	
Thebani 27. 179	Sidetæ cognomen 191	
Græcor. cum Per-	Soter 35. 41	
sis 178	Symmachus interpres	131
prælium Actiacū 104	Tachos rex Ægypti	173
ad Charoneam 29	Tarcondimotus 56	
Mycalen 18	templum Heliopol. 38	
Pharsalum 98	Garizim 199	
Raphiam 42	tem	
Pseudophilippus 83		
Ptolemæi Ægyptii		
35. 183		
Ptol. Mennæi 201. 204		

INDEX RERVM.

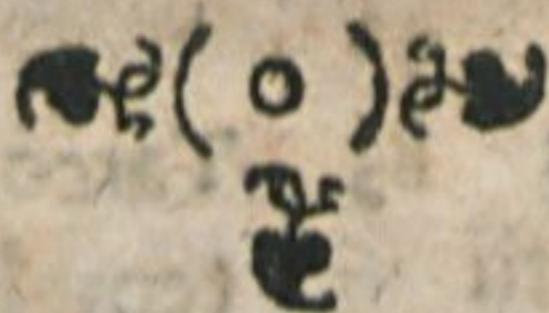
templi Hierosolym.	Variana clades	107
instauratio	Ventidius exemplum	
Tetrapla Origenis	fortunæ	103
Theseus	Vexoris vexatus ab	
Theodotio interpres	interpretibus	167
	Vhaballathus	138
Theus [Θεός] <i>Antio-</i>	Xenophontis laus	19
<i>chus</i>		
Troia bis capta	Zebinae cognomen	
Troiani in Italia		192
Turris ferrata	Zenobia	158
	Zenodori dynastia	114
Valentiniani	Zoba vrbs vel regio II.	
Valerianus excoria-		
tus		137

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Pag. 8. lin. 2. *Ioiachini*. p. 40. l. 1. *Clodia lege*.
 p. 85. l. 13. *a Fabio*. p. 104. l. 23. *oidev*. p. 136.
 de Valeriani edictis Nota ad pag. seq. 137
 pertinet. p. 198. lin. 5 addatur *Et c. 56. extr.*
 p. 216 inter Polemonem & Archelaum inse-
 ratur *MEDVS*, Dio l. 54, p. 526. de quo supra
 p. 64. *prescripsimus*.

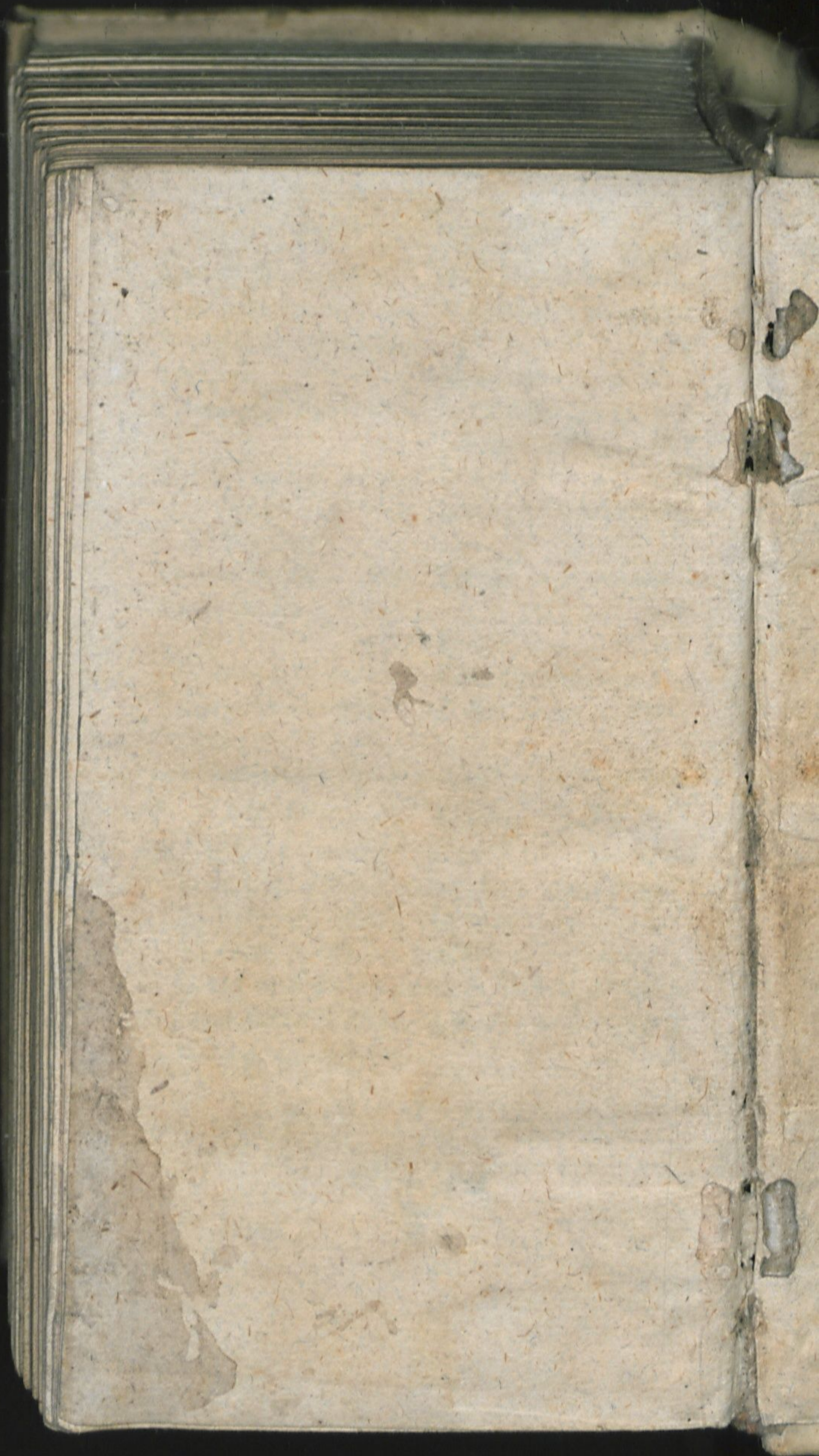
F I N I S.

7
1
3
7
8
9
2
8
4
1.
1
.
6.
7
.
2
a

67428

28

ULB Halle

3

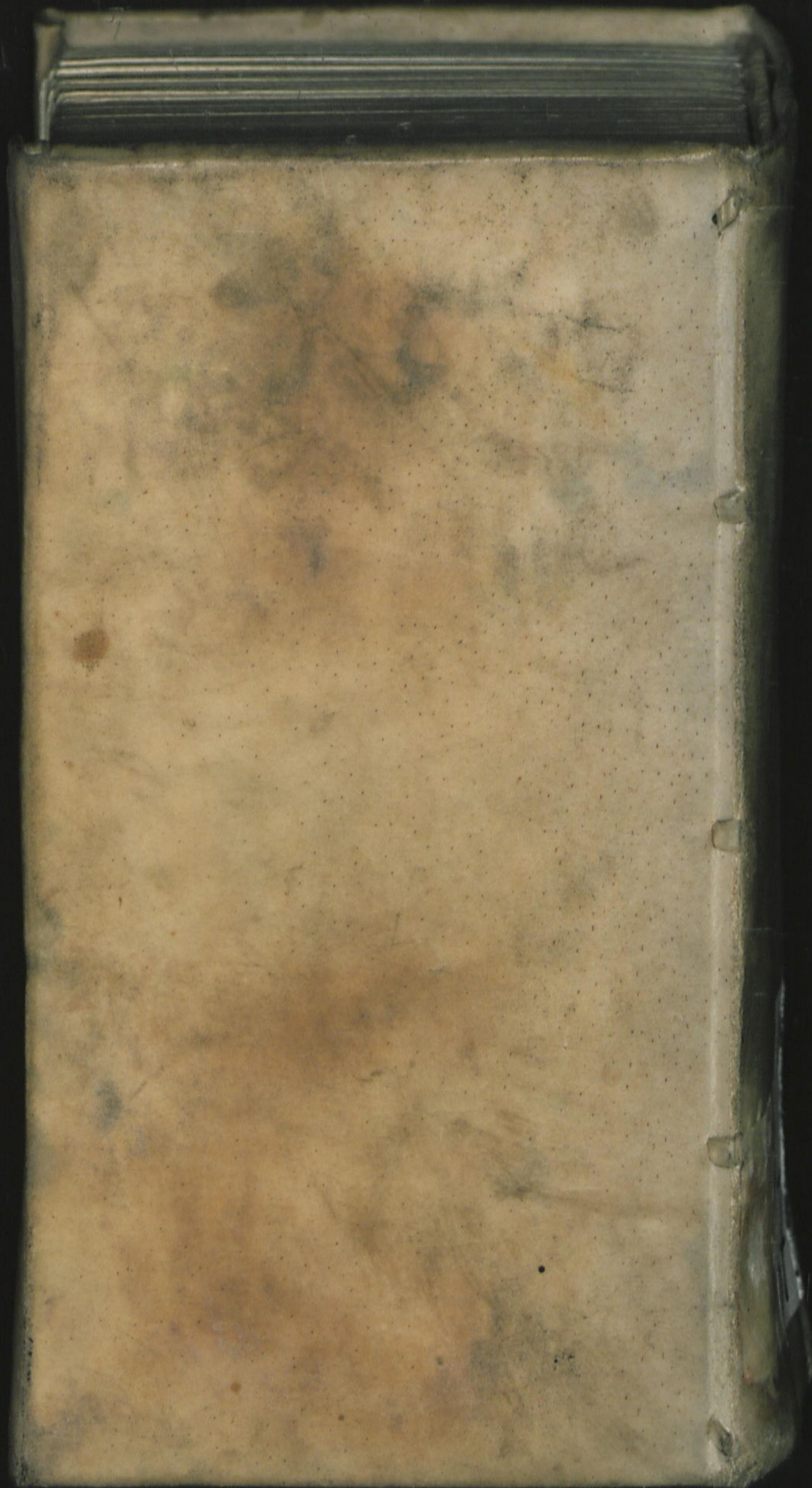
007 397 429

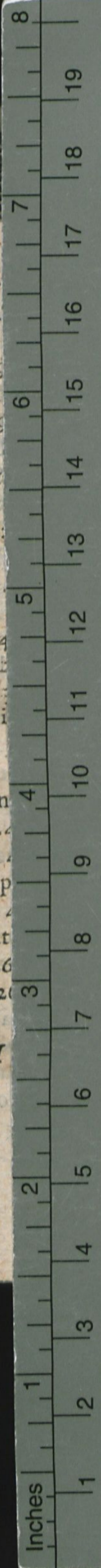
52

VDA 17

Inches

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

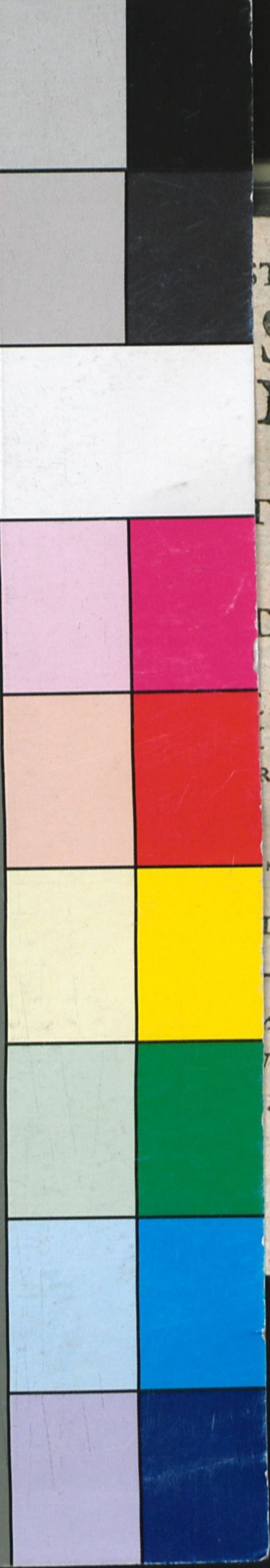
Red

Magenta

White

3/Color

Black

STOPHORI CELLARII
STORIA
NOVA,
 HOC EST
 T XVII SAECVLORVM,
 QVA
 DEM AVCTORIS
 ORIAE, ANTIQVA
 DII Aevi, AD NOSTRA
 PORA CONTINENTI
 RDINE PROFERVNTVR,
 CVM
 TIS PERPETVIS
 T INDICE RERVV.
 AE MAGDEBVRGICAE,
 IO. BIELKII, BIBLIOP. IEN.
 ERIS CHR. HENCKELII
 CIO IDC XCVI.

